بورس
ماهنامه
۲۲۳-۲۲۲
دی و بهمن‌ماه ۱۴۰۲
[بهـــا ۳۰۰,۰۰۰ تومان]

نخستین رسانه بازار سرمایه

پاسخگویی به شکایات و تحقق نظارت همگانی در بازار سرمایه

BOURSE MAGAZINE

WWW.TSEMAG.IR
INFO@TSEMAG.IR

ماهنامه
بورس
نخستین رسانه بازار سرمایه ایران
بورس اوراق بهادار تهران
(سهامی عام)

فهرست

سخن سردبیر

پاسخگویی به شکایات و تحقق نظارت همگانی در بازار سرمایه ۲

روی خط خبر

رویدادهای خبری ۴

رودررو

پاسخگویی به شکایات و تحقق نظارت همگانی در بازار سرمایه ۲۰

پاسخگویی به شکایات در بورس تهران ۲۷

تحلیل صنعت

بررسی صنعت آلومینیوم ۳۰

خلاصه عملکرد صندوق‌ها

عملکرد صندوق‌های سرمایه‌گذاری در دی‌ماه ۱۴۰۲ .... ۴۰

عملکرد صندوق‌های سرمایه‌گذاری در بهمن‌ماه ۱۴۰۲ .... ۴۴

تحولات اقتصادی و بازارهای مالی در ایران و جهان

مروری بر تحولات اقتصادی و بازارهای مالی در ایران و جهان در دی‌ماه ۱۴۰۲ .... ۵۲

مروری بر تحولات اقتصادی و بازارهای مالی در ایران و جهان در بهمن‌ماه ۱۴۰۲ .... ۵۸

گپ‌وگفت

همه حوزه‌ها به نوعی به حوزه مالی وابسته هستند ۶۶

● **صاحب امتیاز:**
بورس اوراق بهادار تهران (شرکت سهامی عام)
● **مدیر مسئول:**
محمود گودرزی
● **سردبیر:**
علی نمکی
● **دبیر علمی:**
سیده‌محبوبه جعفری
● **همکاران این شماره:**
علی اسکینی، صبا مرادی‌نیا، مریم نبی‌پور، حمید حیدری، رعنا عباسقلی‌نژاد، مهرداد حقگو
● **کمیته مشورتی:**
علی عباس کریمی، محمدامین قهرمانی، رضا کیانی
● **گرافیک و صفحه آرایی:**
مهرزاد رضائی جوردهی
● **طراح جلد:**
مهرزاد رضائی جوردهی
● **گروه عکس:**
حسن کریـمی، علی شورورزی
● نقل مطالب فقط با ذکر منبع و مأخذ مجاز است.
● آرا و عقاید طرح شده در مطالب ماهنامه، لزوما دیدگاه شرکت بورس تهران نیست.
● **تلفکس:**
۲۶۷۴۰۷۱۸ (۰۲۱) داخلی ۵۷۴-۵۷۲
● **نشانی:**
تهران، سعادت‌آباد، بلوار شهرداری، نبش سیزدهم شرقی ساختمان بورس تهران
● **کد پستی:**
۱۹۹۸۸۹۶۵۵۱
● **پایگاه اینترنتی ماهنامه:**
www.tsemag.ir
● **چاپ:**
چاپ سنا (تولید: مجتمع چاپ کوفا)
● **شمارگان:**
۱۰۰ نسخه

برترین تیترهای ماه

خبر ویژه

امتیاز اجرای حاکمیت شرکتی ناشران، اعلام می‌شود

سخن سردبیر

پاسخگویی به شکایات و تحقق نظارت همگانی در بازار سرمایه

پرونده ویژه

پاسخگویی به شکایات و تحقق نظارت همگانی در بازار سرمایه

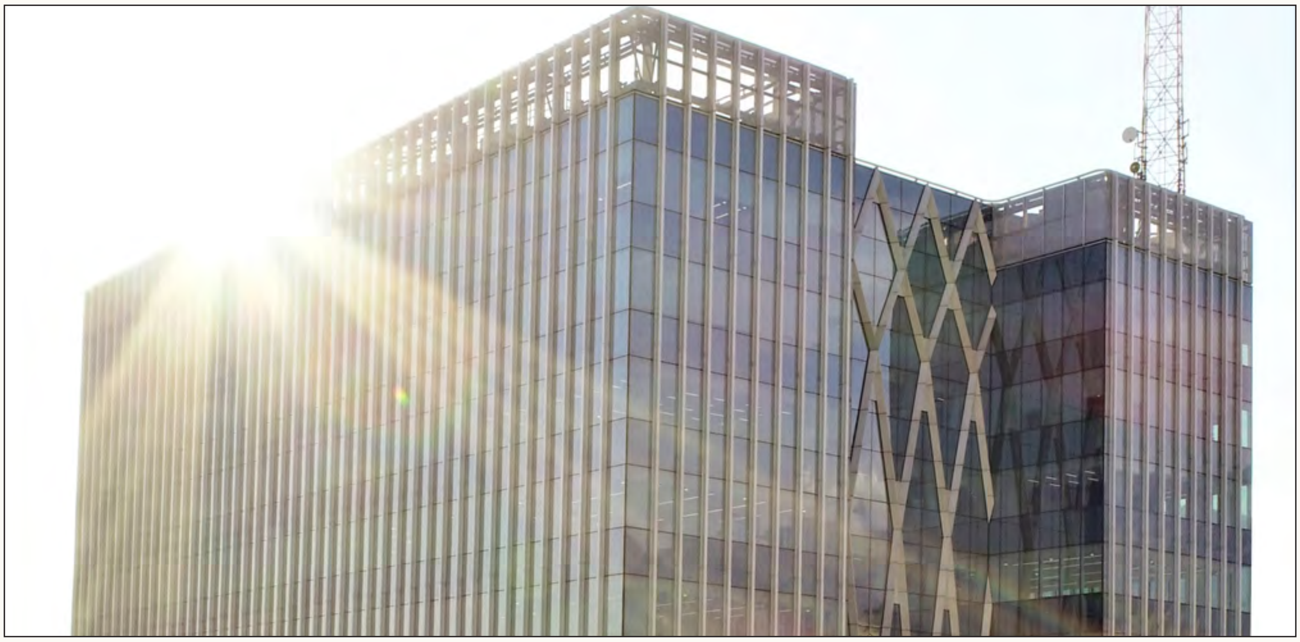

پاسخگویی به شکایات و تحقق نظارت همگانی در بازار سرمایه

دکتر علی نمکی
سردبیر ماهنامه بورس

بحث سلامت بازار از جمله دغدغه‌های مشترک میان نهاد ناظر و فعالین بازار در جهت تقویت نظارت بر بازار و تأمین منافع سهامداران است. در همین راستا نهاد ناظر با استقبال از دریافت بازخوردهای سهامداران به‌عنوان یکی از مهم‌ترین ذینفعان بازار سرمایه، سعی در پوشش وظایف نظارتی خود همراه با شناخت کامل‌تر موارد انحراف از سلامت معاملات دارد. در حقیقت جایگاه سهامداران به‌عنوان ناظرانی همیشگی و پیگیر، می‌تواند کمک کننده نهاد ناظر برای شناخت حداکثری از موارد انحراف از سلامت معاملات باشد.

با تأمل در اصل هشتم قانون اساسی می‌توان به اهمیت کمک گرفتن از نگاه نظارتی مردم پی برد. در حقیقت تبلور روح حاکم بر این اصل را می‌توان در بازار سرمایه و کمک گرفتن از آحاد سرمایه‌گذاران برای نظارت بر فرآیندهای معاملاتی مشاهده کرد. این اصل در راستای نظارت همگانی مبنی بر پذیرش حق نظارت شهروندان بر عملکرد حکومت و نهادهای وابسته به آن است. در حقیقت نظارت همگانی نوعی از الگوی مناسب پاسخگویی است که این تعامل دوسویه می‌تواند به شکل خاص در بازار سرمایه میان نظارت همگانی و پاسخگویی به شکایات رخ دهد.

نظارت به معنای مراقبت و زیر نظر داشتن، عملی است انتخابی و آگاهانه که به‌منظور آگاهی از عملکرد نظارت‌شونده و جلوگیری از انحراف و اشتباه یا تضییع حقوق، آشکار یا مخفیانه به شیوه‌های مختلف صورت می‌پذیرد. به‌شکل ماهوی منظور از نظارت همگانی در بازار سرمایه، نوعی نظارت استطلاعی (اطلاعی) است که در این نوع نظارت، صحت و اعتبار اعمال به موافقت و تأیید ناظر (سرمایه‌گذاران) وابسته نیست، بلکه ناظر با اقداماتی همچون تذکر می‌تواند موارد تخلف را به مراجع ذی‌صلاح از جمله شرکت بورس تهران و یا سازمان بورس و اوراق بهادار گزارش دهد.

پاسخگویی به شکایات به‌عنوان فرآیندی مؤثر در حمایت از حقوق سرمایه‌گذاران و حفظ و توسعه بازار شفاف، منصفانه و کارا، نقش مهمی در تکریم سهامداران و نظارت همگانی در بازار سرمایه دارد. به همین دلیل این موضوع، جایگاه ویژه‌ای در ساختار بازار سرمایه داشته و همواره مورد تأکید مدیران این بازار است.

در سازمان بورس و اوراق بهادار سامانه‌ای تحت عنوان سامانه رسیدگی به شکایات و حمایت‌های حقوقی سازمان بورس و اوراق بهادار (سمتا) ایجاد شده است که با توجه به گستردگی موضوعات نظارتی، شکایات دریافتی مربوط به هر حوزه به بخش متناظر آن، از جمله بورس تهران ارجاع می‌شود. بورس تهران نیز به‌منظور رعایت قوانین و مقررات بالادستی و نیز تحقق نظارت همگانی، در سال‌های اخیر واحد مبارزه با پول‌شویی را با شرح وظایفی نسبتاً جامع تشکیل داده است. از حیث فراوانی موضوع شکایات، بیشترین شکایات در حوزه معاملات بازار سرمایه در مورد دستکاری معاملات با زیرعنوان‌هایی همچون فشار فروش، معاملات خلاف جریان بازار، معامله هماهنگ و ... بوده است. در شرایط فعلی، بسیاری از این شکایات در جریان رسیدگی و بررسی هستند. البته این نکته حائز اهمیت است که گاهی برخی از موضوعات مدنظر سرمایه‌گذاران به‌عنوان تخلف، به دلیل عدم آشنایی دقیق آنها با قوانین و مقررات است که این موضوع نیز نیازمند ارائه برنامه‌های آموزشی مناسب برای ارتقای آگاهی فعالین نسبت به قوانین، مقررات و رویه‌های بازار می‌باشد. بنابراین اقداماتی همچون پاسخگویی به شکایات می‌تواند ضمن ارتقای آگاهی عمومی سرمایه‌گذاران نسبت به قوانین و رویه‌ها، به بهبود سطح نظارت بر عملیات بازار و کاهش شکایات بعضاً اشتباه نیز کمک کند.

در همین راستا بورس‌ها و ارکان بازار سرمایه باید ضمن توسعه توانمندی‌های خود در رصد فعالیت‌ها و عملیات بازار، با کمک نهادهای آموزشی و ترویجی به ارتقای آگاهی فعالین بازار به‌عنوان ناظرین فعال کمک کنند.

امید است در آینده شاهد رشد بیش از پیش نظارت همگانی از سمت آحاد فعالین در بازار، همچنین پاسخگویی بهتر و سریع‌تر ارکان بازار به شکایات واصله و نهایتاً داشتن بازاری شفاف‌تر، منصفانه‌تر و کاراتر از گذشته باشیم.

بورس

روی خط خبر

رویدادهای خبری بازار سرمایه در دی‌ماه ۱۴۰۲

رئیس سازمان بورس و اوراق بهادار اعلام کرد

برخورد جدی با مجرمان بورسی با همکاری پلیس امنیت اقتصادی

۵ دی‌ماه

رئیس سازمان بورس و اوراق بهادار از آغاز همکاری با مجموعه پلیس امنیت اقتصادی خبر داد و اظهار داشت: بر اساس تفاهم‌نامه صورت گرفته قرار است با مجرمان بورسی که فرآیندهای بسیار پیچیده‌ای در حوزه بازار سرمایه دارند، برخوردهای بسیار جدی صورت گیرد.

به گزارش خبرنگار پایگاه خبری بازار سرمایه ایران (سنا)، مجید عشقی، در مراسم آشنایی با مفاهیم و کلیات بازار سرمایه ویژه پلیس امنیت اقتصادی فراجا که در محل سازمان بورس و اوراق بهادار برگزار شد، با اشاره به تفاهم‌نامه سازمان بورس و اوراق بهادار و پلیس امنیت اقتصادی که مهرماه سال جاری به امضا رسید، اظهار داشت: همکاری نزدیکی با مجموعه پلیس آغاز شده و طبق این تفاهم‌نامه قرار است با مجرمانی که فرآیندهای بسیار پیچیده‌ای در حوزه بازار سرمایه دارند، برخوردهای بسیار جدی صورت گیرد.

وی، پیشگیری از تخلفات را اولویت مهم سازمان بورس و اوراق بهادار برشمرد و افزود: در مدیریت حقوقی-انتظامی، اداره‌ای تحت عنوان پیشگیری در این سازمان وجود دارد که وظیفه آن شناسایی جرایم، انتقال آن به معاونت‌های نظارتی و در نهایت اصلاح رویه و قوانین مربوط به تخلف و جرم است.

عشقی عنوان کرد: هیئت رسیدگی به تخلفات نیز پرونده‌ها و شکایات را جمع‌بندی و علت تکرار تخلف‌ها را آسیب‌شناسی می‌کند.

پیشگیری از وقوع جرایم و تخلف در بازار سرمایه

وی با تأکید بر اینکه در سازمان بورس و اوراق بهادار تمامی رویه‌ها اصلاح و آموزش‌های لازم به ذی‌نفعان ارائه و وظایف هر کدام مشخص می‌شود، گفت: وقوع برخی تخلفات و جرایم در حوزه شرکت‌های بورسی و اعضای هیئت مدیره آن به یکی از مشکلات سازمان بورس و اوراق بهادار تبدیل شده که تعقیب کیفری آنها در این سازمان و یا محاکم قضایی انجام می‌شود.

رئیس سازمان بورس و اوراق بهادار در ادامه بر بحث پیشگیری از وقوع جرایم و تخلف در بازار سرمایه تأکید کرد و افزود: با توجه به تعداد زیاد ذی‌نفعان بورس و بازار سرمایه، اهمیت برخورد با تخلفات و برخی جرایم که منافع افراد زیادی را به خطر می‌اندازد، قابل توجه است چراکه حمایت از حقوق سهامداران اصلی‌ترین وظیفه سازمان بورس و اوراق بهادار بوده و بهتر است با شناخت برخی ساختارهای مختلف، وظایف خود را به‌درستی انجام دهیم.

فعالیت غیرمجاز نهادهای مالی در استان‌ها

وی تصریح کرد: فعالیت غیرمجاز برخی نهادهای مالی در استان‌ها به یکی از جرایم اصلی در بازار سرمایه تبدیل شده و شاهد پذیره‌نویسی‌های عمومی از سوی برخی افراد حرفه‌ای و یا شرکت‌هایی در استان‌ها هستیم که بدون مجوز سازمان بورس و اوراق بهادار اقدام به پذیره‌نویسی کرده و منافع مردم را به خطر می‌اندازند. عشقی تأکید کرد: پذیره‌نویسی عمومی تحت هر عنوانی باید با مجوز سازمان بورس و اوراق بهادار باشد که با توجه به پرونده‌های مختلف در این زمینه، این سازمان از پلیس امنیت اقتصادی درخواست کمک و رسیدگی به این پرونده‌ها را دارد.

توسعه سرمایه‌گذاری غیرمستقیم

رئیس سازمان بورس و اوراق بهادار بر توسعه سرمایه‌گذاری غیرمستقیم در سطح بازار سرمایه تأکید کرد و گفت: یکی از برنامه‌های اصلی و جدی این سازمان، این است که با کمک نهادهای مالی تحت نظارت و بهره‌مندی از ابزارهای مالی جدید و همچنین صندوق‌های سرمایه‌گذاری، سرمایه‌گذاری غیرمستقیم در بازار سرمایه را توسعه دهد.

وی، ایجاد بسترهای لازم به منظور مشارکت مردم در پروژه‌های واقعی و یا فعالیت‌های اقتصادی را از دیگر اقدامات سازمان بورس و اوراق بهادار برشمرد.

عشقی برخورد قانونی با پذیره‌نویسان متخلف را اقدام مهم دیگر ذکر کرد و توضیح داد: به‌منظور ایجاد بستر و فضایی امن برای سرمایه‌گذاری‌های مردم، با پذیره‌نویسان متخلف برخورد می‌شود تا سهامداران در فضای شفافی سرمایه‌گذاری کنند.

مستندسازی پرونده‌ها

رئیس سازمان بورس و اوراق بهادار در ادامه صحبت‌های خود به تفاهم‌نامه آموزشی با پلیس اشاره کرد و گفت: پس از دوره آشنایی با مفاهیم و کلیات بازار سرمایه ویژه پلیس امنیت اقتصادی، با تشکیل گروه‌های کوچک و تخصصی، روند همکاری و تعامل سازمان بورس و اوراق بهادار و پلیس ادامه خواهد یافت و امید می‌رود در بحث مستندسازی پرونده‌ها نیز اقدامات قابل توجهی صورت گیرد. وی بیان کرد: با استفاده از ظرفیت بازار سرمایه می‌توان تمام اشخاص تحت نظارت شرکت‌های بورسی و نهادهای مالی را که ممکن است پرونده‌هایی داشته باشند بر اساس مستندات به‌درستی پیگیری کرد. البته ناگفته نماند، برخوردهای تخلفاتی از مجازاتی که در دادگاه اعمال می‌شود، بازدارنده‌تر است.

کاهش فعالیت مجرمانه

عشقی مطرح کرد: در بحث مربوط به تحقیقات مقدماتی و تعقیب متهمان نیز همکاری‌ها باید گسترده‌تر شود و با سازوکار روان‌تر و فرآیند مشخص‌تر، روند همکاری‌ها تسریع یابد.

رئیس سازمان بورس و اوراق بهادار در پایان خاطرنشان کرد: زمانی که متخلفان احساس کنند که به تخلفات و جرایم موجود در بازار سرمایه رسیدگی می‌شود، فعالیت‌های مجرمانه کاهش می‌یابد و فضای سالم‌تری با همکاری پلیس امنیت اقتصادی در بازار سرمایه ایجاد خواهد شد و مشارکت مردم در سرمایه‌گذاری‌ها نیز افزایش می‌یابد.

کلاهبرداری در فضای مجازی از طریق سوءاستفاده از تصاویر مجوزهای نهادهای مالی تحت نظارت سازمان بورس و اوراق بهادار

۷ دی‌ماه محمدمهدی منتظری در گفتگو با خبرنگار پایگاه خبری بازار سرمایه ایران (سنا)، گفت: برخی از افراد در فضای مجازی، با نشان دادن تصاویر مجوزهای نهادهای مالی تحت نظارت سازمان بورس و اوراق بهادار و انتساب مجوز به خود، اعتماد مخاطبان را جلب و اقدام به کلاهبرداری از آنها کرده‌اند.

رئیس اداره پیشگیری از ناهنجاری‌ها و ارتقاء سلامت بازار سرمایه سازمان بورس و اوراق بهادار در تشریح موضوع گفت: مشاهده شده که برخی از هموطنان با عضویت در کانال‌ها و گروه‌های تلگرامی به‌منظور سرمایه‌گذاری، وجوه خود را به شماره حساب‌ها یا شماره کارت‌های بانکی ارائه‌شده در تلگرام واریز می‌کنند که در نهایت سوءاستفاده‌کنندگان با مسدود کردن دسترسی کاربران از آنها کلاهبرداری می‌کنند.

وی در ادامه افزود: افرادی در تلگرام با تبلیغ مشاوره سرمایه‌گذاری و سبدگردانی و مشارکت دادن سرمایه‌گذاران در افزایش سرمایه شرکت‌های بورسی، وجوهی را از آنها دریافت می‌کنند، پس از آن به دلیل غیرقابل‌شناسایی بودن و فقدان مشخصات هویتی و شماره تماس از این کلاهبرداران، بعضاً از طریق اقدامات پلیسی و نظارتی نیز قابل‌شناسایی و رهگیری نیستند و حتی برخی از این کلاهبرداران در ایران نیز اقامت ندارند که این موضوع امید تعقیب آنها را برای مال‌باختگان از بین می‌برد.

منتظری افزود: مانور متقلبانه‌ای که این افراد به‌کار می‌گیرند و باعث فریب و جلب اعتماد مردم می‌شود، عبارت است از «ارائه تصویر مجوز یک نهاد مالی رسمی و قانونی» در کانال خود، درحالی که مدیران این نهادهای مالی از سوءاستفاده از نام و نشان خود توسط افراد مذکور بی‌اطلاع هستند. به‌عنوان مثال، اخیراً کانال‌هایی با نشان دادن تصاویر مجوز رسمی یک شرکت مشاوره سرمایه‌گذاری و یک صندوق

سرمایه‌گذاری، از مردم کلاهبرداری کرده‌اند.

رئیس اداره پیشگیری از ناهنجاری‌ها و ارتقاء سلامت بازار سرمایه سازمان بورس و اوراق بهادار همچنین خطاب به نهادهای مالی تحت نظارت سازمان بورس و اوراق بهادار گفت: به موجب دستورالعمل ضوابط فعالیت اشخاص تحت نظارت در فضای مجازی، مصوب ۱۹ دی‌ماه ۱۴۰۱ سازمان بورس و اوراق بهادار، کلیه ناشران اوراق بهادار، نهادهای مالی ثبت‌شده و تشکل‌های خودانتظام موظف هستند تارنمای رسمی خود را از طریقی که توسط واحد نظارتی مربوط در این سازمان اعلام می‌شود، معرفی کنند و بسترهای انتشار اخبار و اطلاعات و انجام فعالیت‌ها و رسانه‌های اجتماعی و خبری و ابزارهای تعامل الکترونیکی خود را از طریق تارنمای فوق به عموم معرفی و برای به‌روزرسانی آن اقدام کنند.

منتظری در پایان افزود: پیش از این، سازمان بورس و اوراق بهادار فهرست مشخصات کامل نهادهای مالی دارای مجوز، به همراه آدرس محل دفاتر و شعبات ارائه خدمات را در تارنمای نهادهای مالی دارای مجوز سازمان بورس و اوراق بهادار به آدرس https://cfi.seo.ir/fa ارائه کرده است.

معاون سرمایه‌گذاری تأمین سرمایه بانک مسکن مطرح کرد

تقویت مولدسازی از طریق صندوق‌های املاک و مستغلات

۷ دی‌ماه

ارگان‌های دولتی و نهادهایی که املاک مازاد دارند به‌واسطه صندوق‌های املاک و مستغلات می‌توانند ضمن مولدسازی دارایی‌های خود، منابع خرد تجمیع‌شده توسط سرمایه‌گذاران را در حوزه بازار مسکن سرمایه‌گذاری کنند تا سرمایه‌گذاران بدون تحمل ریسک ناشی از معاملات مشارکتی در فضای سنتی سرمایه‌گذاری از منافع حاصله بهره‌مند شوند.

سید مهدی پارچینی، در گفتگو با خبرنگار پایگاه خبری بازار سرمایه ایران (سنا)، در رابطه با تفاوت صندوق‌های سرمایه‌گذاری املاک و مستغلات با صندوق‌های سرمایه‌گذاری زمین و ساختمان، اظهار کرد: ماهیت تأسیس صندوق‌های زمین و ساختمان بر ایجاد و ساخت ساختمان است به‌نحوی که منابع جذب‌شده از بازار سهام به تولید ساختمان اعم از مسکونی، تجاری و اداری تخصیص داده می‌شود. همچنین، سرمایه‌گذاران به‌منظور بهره‌مندی از ارزش افزوده ناشی از ساخت و افزایش نرخ بازار املاک در بازه بلندمدت در این صندوق‌ها سرمایه‌گذاری می‌کنند.

وی افزود: برخی سرمایه‌گذاران معتقدند، بهره‌مندی از منافع ساخت مسکن زمان‌بر است و به دنبال راهکاری جایگزین برای کسب بازدهی و بهره‌مندی از نوسانات مقطعی و کوتاه‌مدت از بازار املاک هستند، به همین منظور برای مصون ماندن از تورم در صندوق‌های املاک و مستغلات سرمایه‌گذاری می‌کنند.

پارچینی تصریح کرد: صندوق‌های املاک و مستغلات مطابق فعالیت تعریف‌شده در اساسنامه خود، مبالغ جذب‌شده در بازار سرمایه را به خرید و سرمایه‌گذاری در املاک قابل بهره‌برداری اختصاص می‌دهند و دارندگان واحدهای سرمایه‌گذاری از محل درآمد اجاره و یا خرید و فروش املاک با عواید نقدی مواجه می‌شوند و از سوی دیگر نیز به‌واسطه دارایی‌های املاک و مستغلات تحت تملک از افزایش قیمت‌ها و تورم حوزه مسکن از بازده سرمایه حاصل در ارزش خالص دارایی‌های صندوق (NAV) منتفع می‌شوند.

کارکرد دو صندوق

عضو هیئت مدیره و معاون سرمایه‌گذاری تأمین سرمایه بانک مسکن در ادامه گفتگو با (سنا) بیان کرد: کارکرد اصلی صندوق‌های زمین و ساختمان در بحث تولید مسکن از طریق هدایت منابع خرد به سمت تولید مسکن است درحالی که ارگان‌های دولتی، بانک‌ها یا سایر نهادهایی که املاک مازاد دارند می‌توانند به‌واسطه صندوق‌های املاک و مستغلات ضمن مولدسازی دارایی‌های خود، منابع خرد تجمیع‌شده توسط سرمایه‌گذاران را در حوزه بازار مسکن سرمایه‌گذاری کنند تا سرمایه‌گذاران بدون تحمل ریسک ناشی از معاملات مشارکتی در فضای سنتی سرمایه‌گذاری از منافع حاصله بهره‌مند شوند.

مدیرعامل بورس تهران در نشست خبری با خبرنگاران مطرح کرد

امتیاز اجرای حاکمیت شرکتی ناشران، اعلام می‌شود/ در انتظار صدور مجوز راه‌اندازی صندوق پوشش ریسک

۱۳ دی‌ماه

به‌زودی پس از ابلاغ ضوابط اجرای حاکمیت شرکتی از سوی سازمان بورس و اوراق بهادار، امتیاز ناشران حاضر در بازار سهام به‌صورت شفاف اعلام می‌شود.

به گزارش خبرنگار پایگاه خبری بازار سرمایه ایران (سنا)، محمود گودرزی، در نشست خبری با خبرنگاران، ضمن اعلام آخرین وضعیت بورس تهران و اقدامات انجام‌شده، تمرکز بر دو حوزه تأمین مالی و دیجیتالی کردن فرآیندها را از جمله برنامه‌های مهم این بورس برشمرد و اظهار داشت: برای تحقق اهداف مورد نظرمان، بر ۲ حوزه تأمین مالی و دیجیتالی کردن بورس تهران متمرکز و اقدامات قابل توجهی را عملیاتی کردیم.

گودرزی اضافه کرد: بر اساس برنامه‌ریزی‌های

انجام‌شده قرار است سال آینده با حضور پر رنگ‌تر در زمینه تأمین مالی، گام‌های بلندی برای اقتصاد کشور برداریم.

اجرای حاکمیت شرکتی ناشران، ارزیابی می‌شود

مدیرعامل بورس تهران، در پاسخ به سؤال

خبرنگار پایگاه خبری بازار سرمایه ایران (سنا)، در خصوص آخرین وضعیت اجرای حاکمیت شرکتی توسط ناشران در بازار سهام گفت: برای اجرای این دستورالعمل در بازار سهام شاهد اتفاق‌های مهمی هستیم به‌طوری که ابتدا قرار است پرسشنامه‌ای توسط حسابرسان معتمد تکمیل شود و در ادامه سازمان بورس و اوراق بهادار هم به‌زودی ضوابط اجرای حاکمیت شرکتی را ابلاغ کند و پس از آن امتیاز شرکت‌ها در زمینه عملیاتی کردن حاکمیت شرکتی به‌صورت شفاف اعلام می‌شود.

هلدینگ‌های تازه‌وارد

وی، در پاسخ به سؤال خبرنگاری مبنی بر ورود هلدینگ‌های تازه‌وارد به بورس گفت: شاید این سؤال مطرح شود که چرا عرضه اولیه در بورس کم است، اما رویکرد عرضه در بورس تهران متفاوت است. در یک سال گذشته شرکت‌های متوسط نیز اجازه ورود به بورس را پیدا کردند.

وی از ورود شستان به بورس تا پایان سال خبر داد و توضیح داد: این شرکت که زیرمجموعه‌های زیادی دارد، چندین همت سرمایه وارد بورس خواهد کرد.

مدیریت پروژه‌ها

مدیرعامل بورس تهران در مورد سایت TSE نیز گفت: سال گذشته با هدف مدیریت پروژه‌ها و تعامل بیشتر، یک سری نرم‌افزارها برای بورس تهران، خریداری شد و در عین حال ارتباط مستقیم بورس با فعالان بازار و همچنین ناظر بازار از جمله اتفاق‌های مهم در سایت بورس تهران است و به‌دنبال این هستیم که تمام سامانه‌های مربوطه تحت پوشش این سایت قرار گیرد.

گودرزی در ادامه درباره صندوق پوشش ریسک نیز توضیح داد: بحث مربوط به ایجاد این صندوق توسط نهادهای مالی ارائه شده و منتظر دستورالعمل سازمان بورس و اوراق بهادار هستیم.

وی، دسترسی مردم به این صندوق را اولویت مهم صندوقهای پوشش ریسک برشمرد و تصریح کرد: مدیران این صندوق‌ها بیشتر در بازار ابزارهای نوین فعالیت خواهند داشت و بورس تهران طبق رسالت همیشگی خود، به‌دنبال راه‌اندازی صندوق پوشش ریسک است و امید می‌رود مجوز آن هر چه سریع‌تر صادر شود.

دلیل تعلیق تجدیدارزیابی بورس تهران

مدیرعامل بورس تهران درباره املاک بورس تهران نیز توضیح داد: ۲۲ ملک منطقه‌ای در کشور داریم، اما بزرگترین ثروت بورس تهران، ساختمان سعادت آباد است.

وی با بیان اینکه از شفافیت دارایی‌های بورس استقبال می‌کنیم، گفت: تجدید ارزیابی دارایی‌های بورس تهران به دلیل مشکل پایان کار همچنان معلق مانده است.

مراجعه ۳ مجموعه برای تأمین مالی

وی در بخش دیگری از صحبت‌هایش درباره مراجعات شرکت‌ها برای تأمین مالی از بورس نیز بیان کرد: ۳ مجموعه برای تأمین مالی به بورس تهران مراجعه کردند. طبق دستورالعمل، پروژه‌ای که ۲۰ درصد پیشرفت داشته باشد، می‌تواند تأمین مالی انجام دهد. اما بورس تهران به گزارش شرکت‌های تأمین مالی اکتفا نمی‌کند و باید شرکت‌های رتبه‌بندی ارزیابی دقیق‌تری در این باره انجام دهند. بعد از آن طبق گزارش‌ها سطح ریسک سنجیده و طبق آن تصمیم‌گیری انجام می‌شود.

اجلاس فدراسیون آسیایی و اروپایی

گودرزی از برگزاری اجلاس فدراسیون آسیایی و اروپایی همزمان با نمایشگاه کیش اینوکس در سال آینده خبر داد و گفت: هدف ما این است که در تالارهای منطقه‌ای دبیرخانه تأمین مالی داشته باشیم و به مرکز مالی تبدیل شوند.

وی اضافه کرد: همچنین قرار است فضاهایی برای تأمین مالی شرکت‌ها در اختیار استان‌ها قرار دهیم تا فرآیند تأمین مالی به‌راحتی انجام شود.

بازارهای قرارداد آتی

مدیرعامل بورس تهران در ادامه، در مورد بازارهای قرارداد آتی نیز تأکید کرد: هر چند در طول چند سال گذشته تلاش مدیران راه‌اندازی بازار قراردادهای آتی بود، اما ازآنجاکه برخی پلتفرم‌ها هنوز نتوانسته‌اند تأییدیه‌های لازم نسبت به تسویه و پایاپای را به‌درستی انجام دهند، با مشکلاتی روبرو هستیم بنابراین باید تلاش کنیم تعداد نمادها بیشتر شود.

وی با اشاره به اینکه از حجم معاملات این بازار رضایتی نداریم، گفت: اما به نظر می‌رسد به‌تدریج و با تکامل بیشتر شاهد رونق این بازار و افزایش تعداد نمادها باشیم.

سرمایه‌گذاری غیرمستقیم

گودرزی، با تأکید بر اهمیت و نقش سرمایه‌گذاری غیرمستقیم نیز بیان کرد: با نگاهی به معاملات بورس می‌توان گفت ۶۰ میلیون سهامدار فعال نیستند، بنابراین باید تلاش کنیم ابزارهایی ایجاد شود تا بتواند جوابگوی همه سلایق باشد و آنهایی که به هر دلیلی شرایط فعالیت مستمر در این بازار را ندارند، به‌صورت غیرمستقیم در بازار سرمایه سرمایه‌گذاری کنند.

وی با بیان اینکه سرمایه‌گذاری در بورس در تمام دنیا به‌صورت غیرمستقیم است، گفت: با توسعه صندوق‌های سهامی این دسترسی به‌نحو مطلوب فراهم شده است.

در انتظار ورود دانش‌بنیان‌ها

وی با اعلام اینکه انتظار داریم فروش استقراضی را در سال آینده داشته باشیم، افزود: ورود شرکت‌های دانش‌بنیان یک رویکرد درون‌مایه برای اقتصاد کشور است و جریان سرمایه را به سمت شرکت‌ها سوق خواهد داد و با کمک سازمان بورس و اوراق بهادار، برای اولین بار شاهد ورود این شرکت‌ها به تابلوی بورس خواهیم بود. در حال حاضر، ۱۰ شرکت از مجموع ۵۰ شرکت دانش‌بنیان هستند که به‌محض پذیرش، وارد بازار سهام خواهند شد.

گودرزی، با بیان اینکه قطعاً متغیرهای متنوعی بر فضای بازار سهام اثرگذار است و در سویی دیگر حکمرانی کشور نیز به سمت شفاف‌تر کردن فضای رقابتی است، اظهار داشت: در بورس تهران در خصوص ابزارهای موجود هنوز نتایج دلخواه را به دست نیاورده‌ایم.

رئیس اداره نظارت بر انتشار و ثبت اوراق بدهی اعلام کرد

صدور مجوز ۱۲۵ درخواست تأمین مالی از محل انتشار اوراق بدهی

۱۸ دی‌ماه حدود ۱۷۰ درخواست تأمین مالی از محل انتشار اوراق بدهی در ۹ ماهه سال جاری از سوی شرکت‌ها صورت گرفته که از این تعداد با ۱۲۵ درخواست به ارزش بیش از ۷۵ هزار میلیارد تومان موافقت شده است. مرتضی چشان در گفتگو با خبرنگار پایگاه خبری بازار سرمایه ایران (سنا)، در خصوص افزایش تأمین مالی متقاضیان از طریق بازار سرمایه اظهار کرد: حدود ۱۷۰ درخواست تأمین مالی از محل انتشار اوراق بدهی در ۹ ماهه سال جاری از سوی شرکت‌ها صورت گرفته که از این تعداد با ۱۲۵ درخواست به ارزش بیش از ۷۵ هزار میلیارد تومان موافقت شده که این حجم در مقایسه با ۹۶ موافقت اصولی صادره در سال ۱۴۰۱ نشان از افزایش استقبال بانیان از تأمین مالی از طریق بازار سرمایه دارد. وی همچنین در ادامه به لزوم تسریع متقاضیان تأمین مالی و مشاوران عرضه در خصوص تکمیل مدارک انتشار اوراق بدهی جهت تکمیل فرآیند تأمین مالی اشاره کرد و گفت: در ۹ ماهه ابتدایی امسال، ۶۰ شرکت (بخش خصوصی) مدارک مجوز انتشار اوراق بدهی به ارزش بیش از ۳۱ هزار میلیارد تومان را ارائه و سازمان بورس و اوراق بهادار با درخواست ارسالی آنها موافقت کرد.

افزایش ۶۰ درصدی تعداد انتشار اوراق

چشان تأکید کرد: بر اساس آمار ارائه‌شده، میزان انتشار اوراق بدهی در دوره مشابه سال قبل شامل ۳۷ شرکت بوده که حکایت از افزایش حدود ۶۰ درصدی تعداد انتشار اوراق و همچنین افزایش مبلغ تأمین مالی شرکت‌ها دارد. رئیس اداره نظارت بر انتشار و ثبت اوراق بدهی در پایان گفت: یکی دیگر از نکاتی که شرکت‌ها با توجه به رشد روزافزون ابزار مرابحه در مقایسه با سایر ابزارها باید بدان توجه کنند، لزوم هزینه کرد مبلغ اوراق منتشره در موضوع عنوان شده در گزارش توجیهی است، چراکه شرکت‌ها موظفند پس از انتشار اوراق، مدارک خرید دارایی، موضوع انتشار اوراق مرابحه را ظرف مهلت معینی به ناشر اوراق ارائه کنند.

رئیس اداره امور کارگزاران سازمان بورس و اوراق بهادار تشریح کرد

افزایش محدودیت‌ها برای کارگزاران متخلف

۲۴ دی‌ماه مطابق مصوبه هیئت مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار برای کارگزاری‌هایی که تاکنون نتوانستند الزامات دستورالعمل صدور مجوز تأسیس و فعالیت کارگزاری را انجام دهند، محدودیت‌های عملکردی اعمال می‌شود. نوید خالقی در گفتگو با خبرنگار پایگاه خبری بازار سرمایه ایران (سنا)، در رابطه با علت تمدید نشدن مجوزهای فعالیت برخی از کارگزاری‌ها، گفت: مطابق دستورالعمل صدور مجوز تأسیس و فعالیت کارگزاری، شرکت‌های کارگزاری تا تاریخ ۱۹ خردادماه ۱۴۰۲ می‌بایست سرمایه خود را به ۱۰۰ میلیارد تومان افزایش می‌دادند که تاکنون بخش عمده‌ای از کارگزاران این اقدام را انجام داده‌اند. وی با اشاره به اینکه ۱۵ شرکت کارگزاری بنا به شرایط موجود نتوانستند الزامات دستورالعمل صدور مجوز تأسیس و فعالیت کارگزاری را مبنی بر افزایش سرمایه به مبلغ ۱۰۰ میلیارد تومان را اجرایی کنند، توضیح داد: در همین راستا سازمان بورس و اوراق بهادار مطابق مصوبه هیئت مدیره برای این کارگزاری‌ها محدودیت‌های عملکردی را در حوزه‌های (توسعه‌ای، جذب مشتری جدید، ممنوعیت اخذ ایستگاه معاملاتی جدید و...) اعمال کرده است.

شروط لغو محدودیت‌ها

رئیس اداره امور کارگزاران سازمان بورس و اوراق بهادار در رابطه با لغو محدودیت‌های اعمال شده نیز تأکید کرد: در صورتی که کارگزاری‌های مذکور شرایط خود را با الزامات دستورالعمل صدور مجوز تأسیس و فعالیت کارگزاری از جمله احراز حداقل ۱۰۰ میلیارد تومان سرمایه تطبیق دهند، محدودیت‌ها متوقف و امکان تمدید مجوزهای آنها نیز فراهم می‌شود. همچنین، در حال حاضر نیز تعدادی از این کارگزاری‌ها در مرحله ثبت افزایش سرمایه هستند. خالقی در پایان بیان کرد: درصورتی که کارگزاران مذکور شرایط دستورالعمل‌های سازمان را احراز نکنند، محدودیت‌های بیشتری برای آنها اعمال خواهد شد و ضریب حد اعتباری آنها به مرور کاهش می‌یابد.

سرپرست مرکز مبارزه با پول‌شویی و تأمین مالی تروریسم سازمان بورس و اوراق بهادار تشریح کرد

جزئیات واریز بدون سقف وجوه به حساب کارگزاری‌ها و راه‌حل واریز برای اشخاص زیر ۱۸ سال

۲۷ دی‌ماه

سرپرست مرکز مبارزه با پول‌شویی و تأمین مالی تروریسم سازمان بورس و اوراق بهادار با اشاره به جزئیات واریز بدون سقف وجوه به حساب کارگزاری‌ها اعلام کرد: با تعامل سازمان بورس و بانک مرکزی، مقرر شد واریز وجوه به حساب‌های کارگزاری از سوی سهامداران صرفاً از طریق حساب شخصی صورت گیرد.

ابوالقاسم فرجی‌نیا، در گفتگو با خبرنگار پایگاه خبری بازار سرمایه ایران (سنا)، اظهار داشت: با توجه به مشکل عمده در حوزه واریز وجوه به حساب کارگزاری‌ها، استفاده از حساب‌های اشخاص دیگر و انتقال پول اشخاص زیر ۱۸ سال به حساب کارگزاری‌ها، این موضوع در کارگروه ارزیابی مورد بحث و بررسی و همچنین تصمیم گیری سازمان بورس و اوراق بهادار قرار گرفته است.

همکاری بازار سرمایه و بازار پول

سرپرست مرکز مبارزه با پول‌شویی و تأمین مالی تروریسم سازمان بورس و اوراق بهادار افزود: با همکاری واحد نهادهای مالی و بانک مرکزی و همچنین شاپرک، تصمیم بر این شد که واریز وجوه به حساب‌های کارگزاری‌ها صرفاً از حساب‌های شخصی و متعلق به خود اشخاص صورت گیرد و این سرویس که از سوی شاپرک راه‌اندازی شده با تطبیق کارت بانکی اشخاص و کد ملی آنها امکان‌پذیر است.

وی با بیان اینکه از این پس، واریز وجوه افرادی که کارت‌های بانکی آنها متعلق به خودشان است به حساب کارگزاری بدون سقف انجام می‌شود، گفت: با این اقدام، واریز وجوه به حساب‌های بورسی اشخاص در نزد کارگزاری‌ها از حساب بانکی و کارت بانکی متعلق به آنها صورت گرفته و البته واریز بدون سقف خواهد بود.

واریز وجوه توسط دارندگان واحدهای صندوق‌های سرمایه‌گذاری

ایشان تصریح کرد: البته این موضوع برای صندوق‌های سرمایه‌گذاری نیز در حال پیگیری است تا واریز وجوه توسط دارندگان واحدهای صندوق‌های سرمایه‌گذاری صرفاً از حساب بانکی و از کارت بانکی متعلق به خودشان به حساب‌های آن صندوق‌ها باشد و این کنترل و تطبیق در آن حوزه نیز صورت گیرد.

تکلیف واریز برای اشخاص زیر ۱۸ سال

وی با اشاره به اینکه برای اشخاص زیر ۱۸ سال، ۲ راهکار قابل ارائه است، بیان کرد: نخست اینکه کلیه اشخاصی که می‌خواهند برای اشخاص زیر ۱۸ سال اقدام به معامله کنند، می‌توانند با مراجعه به بانک، شماره حساب بانکی به نام اشخاص زیر ۱۸ سال افتتاح کرده و از آن حساب برای انتقال وجوه استفاده کنند و نام کاربری و رمز عبور حساب بانکی در اختیار آنها است و از آن طریق می‌توانند وجوه را به حساب فرزندان خود واریز کنند.

همچنین راه‌حل دوم این است که با توجه به اینکه ولی و قیم امکان دخل و تصرف در اموال فرزندان را دارد، نهادهای مالی و کارگزاران وجوهی که از سمت والدین واریز می‌شود را به حساب آنها اعمال کنند. مجوز این موضوع داده شده چراکه برخی از انتقال طلب‌ها در بازار سرمایه مجاز است (همانند انتقال از ولی به فرزند) بنابراین، کارگزاران هم می‌توانند این کار را انجام دهند. فرجی‌نیا گفت: تمام تلاش سازمان بورس و اوراق بهادار این است که هیچ‌گونه خللی در انجام معاملات و در فرآیند معاملات صورت نگیرد. بنابراین، کارگزاران نباید دغدغه‌ای در این خصوص داشته باشند. اقدام مثبت مورد‌نظر، مانعی بزرگ برای سوءاستفاده‌گران از حساب‌های بانکی و بورسی اشخاص است.

اقدامات مرکز مبارزه با پول‌شویی

وی در خصوص اقدامات مرکز مبارزه با پول‌شویی و تأمین مالی تروریسم سازمان بورس و اوراق بهادار، گفت: پاسخگویی به استعلامات از جمله اقداماتی است که موجب می‌شود تمامی واحدهای ارائه خدمت و یا صدور مجوز، از مرکز مبارزه با پول‌شویی و تأمین مالی تروریسم استعلام گرفته و مرکز هم کار مربوط به پاسخگویی به آنها را انجام دهد.

سامانه‌ای برای نظارت بیشتر بر عملکردها

وی در پایان به ایجاد و طراحی سامانه‌ای به‌منظور نظارت بیشتر بر عملکردها اشاره کرد و افزود: در حال حاضر طراحی و پیاده‌سازی ۲ تا ۳ سامانه به واحدهای مربوطه ارائه شده و آنها هم کار پیاده‌سازی را انجام می‌دهند تا نظارت جامع و مکانیزه‌ای در سطح بازار سرمایه صورت گیرد.

معاون پذیرش و ناشران بورس تهران مطرح کرد

ارسال درخواست تأمین مالی شرکت پروژه‌ها به بورس تهران

۲۹ دی‌ماه

محمدامین قهرمانی در گفتگو با خبرنگار پایگاه خبری بازار سرمایه (سنا)، در رابطه با مزیت بازار سرمایه‌گذاری حرفه‌ای اظهار کرد: بازار سرمایه‌گذاری حرفه‌ای به‌منظور تقویت بازار اولیه و در راستای ارتقای سطح تأمین مالی از بورس به‌واسطه ابزارهایی مانند شرکت پروژه (سهامی عام)، صندوق‌های خصوصی (PE) صندوق‌های جسورانه (VC) در بورس تهران ایجاد شده است.

وی افزود: نام این بازار ناشی از ماهیت ابزارهای قابل معامله در آن بوده و از آنجاکه ابزارهای بازار سرمایه‌گذاری حرفه‌ای در مقایسه با سایر ابزارها از ریسک بالاتری برخوردار است، به همین خاطر سرمایه‌گذاران برای حضور در این بازار باید به امضای بیانیه‌ی ریسک بپردازند.

معاون پذیرش و ناشران بورس تهران در ادامه تصریح کرد: مهم‌ترین ابزار بازار سرمایه‌گذاری حرفه‌ای، شرکت پروژه‌ها هستند و اولین شرکت پروژه با نماد «شگستر» در مهرماه سال جاری برای اولین بار از این بازار تأمین مالی را انجام داد. این دست از شرکت‌ها در مرحله قبل از بهره‌برداری بوده و بر اساس دستورالعمل نحوه صدور مجوز عرضه عمومی شرکت پروژه (سهامی عام) حداکثر باید ظرف ۵ سال به بهره‌برداری برسند، هیئت پذیرش بورس تهران علاوه بر طرح کسب‌وکار، ارائه گزارش درجه‌بندی ریسک پروژه توسط مؤسسات رتبه‌بندی دارای مجوز از سازمان بورس و اوراق بهادار و گزارش شرکت‌های مهندسان مشاور پایه یک را الزامی کرده است.

ارسال درخواست تأمین مالی شرکت پروژه‌ها به بورس تهران

قهرمانی در ادامه در خصوص برنامه‌های بورس تهران برای درج و پذیره‌نویسی سایر شرکت پروژه‌ها، گفت: مجوز پذیره‌نویسی سهام شرکت گسترش سوخت سبز زاگرس در قالب افزایش سرمایه به روش صرف سهام از محل سلب حق تقدم طی دو مرحله بوده که مرحله اول آن در مهرماه سال جاری به مبلغ ۲۰,۰۰۰ میلیارد ریال انجام و مرحله دوم آن به میزان ۱۵,۰۰۰ میلیارد ریال در اختیار هیئت مدیره شرکت قرار دارد تا در زمان مقتضی نسبت به انجام آن اقدام شود.

معاون پذیرش و ناشران بورس تهران در پایان تصریح کرد: در حال حاضر چند درخواست از سوی برخی متقاضیان در صنایعی همچون فولاد، نساجی، حوزه سلامت و ... برای بهره‌مندی از بازار سرمایه‌گذاری حرفه‌ای برای بورس تهران ارسال شده است، اما با توجه به ریسک شرکت پروژه‌ها برای حضور در بازار مذکور، می‌بایست بررسی‌های لازم مطابق گزارشات موردنیاز صورت پذیرد.

رویدادهای خبری بازار سرمایه در بهمن‌ماه ۱۴۰۲

مدیر نظارت بر بازار اولیه سازمان بورس و اوراق بهادار تشریح کرد

آمار افزایش سرمایه ناشران در ۱۰ ماه ابتدایی سال ۱۴۰۲ (رکورد سال ۱۴۰۱ شکسته شد)

۹ بهمن‌ماه

مدیر نظارت بر بازار اولیه سازمان بورس و اوراق بهادار با اعلام آخرین آمار مجوزهای صادرشده در خصوص افزایش سرمایه ناشران بازار سرمایه اظهار داشت: رکورد مبلغ مجوز افزایش سرمایه در ۱۰ ماه ابتدایی سال ۱۴۰۲ در مقایسه با کل سال ۱۴۰۱ شکسته شد.

وحید روشن قلب، در گفتگو با خبرنگار پایگاه خبری بازار سرمایه ایران (سنا)، گفت: مجوزهای صادرشده در خصوص افزایش سرمایه شرکت‌های سهامی عام ثبت‌شده نزد سازمان بورس و اوراق بهادار بیانگر صدور مجوز انجام افزایش سرمایه به مبلغ ۳,۱۷۳ هزار میلیارد ریال برای ۲۳۰ شرکت از ابتدای سال ۱۴۰۲ تا ۸ بهمن‌ماه است. این در حالی است که در سال گذشته مجوزهای صادرشده برای افزایش سرمایه شرکت‌های سهامی عام ثبت‌شده نزد سازمان به مبلغ ۲,۹۳۹ هزار میلیارد ریال برای ۲۶۲ شرکت بوده که این موضوع بیانگر افزایش مبلغ مجوزهای صادرشده در سال ۱۴۰۲ تا ۸ بهمن‌ماه نسبت به کل سال ۱۴۰۱ است.

مدیر نظارت بر بازار اولیه سازمان بورس و اوراق بهادار تصریح کرد: تا ۸ بهمن‌ماه سال ۱۴۰۲، مبلغ افزایش سرمایه بدون در نظر گرفتن افزایش سرمایه از محل مازاد تجدید ارزیابی دارایی‌های شرکت‌ها در سال ۱۴۰۲ بیشتر از سال‌های گذشته بوده است.

مهم‌ترین دلایل رشد مبلغ افزایش سرمایه شرکت‌ها

وی در ادامه افزود: یکی از مهم‌ترین دلایل رشد مبلغ افزایش سرمایه شرکت‌های ثبت‌شده نزد سازمان بورس و اوراق بهادار، وجود معافیت مالیاتی انجام افزایش سرمایه از محل سود انباشته (سود تقسیم‌نشده) در بودجه سال ۱۴۰۲ است و این بند که به پیشنهاد سازمان بورس و اوراق بهادار و با موافقت نمایندگان مجلس در بودجه سال‌های ۱۴۰۱ و ۱۴۰۲ درج شده بود که ضمن تشویق شرکت‌ها به انجام افزایش سرمایه از این محل، منجر به افزایش سرمایه‌گذاری شرکت‌ها در پروژه‌ها و افزایش سرمایه در گردش در اختیار شرکت‌ها شده و آثار مثبت آن در عملکرد آتی شرکت‌ها نمایان خواهد شد و در حال حاضر پیگیری‌های سازمان بورس و اوراق بهادار جهت درج مجدد این بند در بودجه سال ۱۴۰۳ و یا درج آن در یکی از قوانین دائمی در جریان است.

روشن قلب گفت: از جمله دلایل افزایش مبلغ افزایش سرمایه از محل آورده نقدی و مطالبات سهامداران را می‌توان تصویب دستورالعمل اجرایی جزءهای (۱)، (۳) و (۵) بند (چ) ماده ۶۸ قانون برنامه پنج ساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در خصوص نحوه ارسال و پذیره‌نویسی الکترونیک حق تقدم‌های ناشی از افزایش سرمایه در هیئت مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار دانست که با استفاده از مزایای این دستورالعمل، فرآیند انجام افزایش سرمایه از محل آورده نقدی و مطالبات سهامداران در شرکت‌های ثبت‌شده نزد این سازمان تسهیل شد و بر این اساس، شرکت‌های ثبت‌شده نزد سازمان بورس و اوراق بهادار به‌جای ارسال پستی برگه‌های حق تقدم و دریافت فیزیکی آنها از سهامداران، صرفاً از طریق این سامانه فرآیند ارسال برگه‌های حق تقدم و واریز ارزش اسمی و دریافت موافقت استفاده از مطالبات سهامداران را برای سهامداران سجامی‌شده انجام می‌دهند که این موضوع علاوه بر افزایش دقت باعث کاهش زمان و کاهش هزینه‌های این فرآیند شده است.

رئیس مرکز مشاوران حقوقی و تدوین مقررات بازار سرمایه سازمان بورس و اوراق بهادار خبر داد

سند جدید پیشگیری از ناهنجاری‌ها در بازار سرمایه تصویب شد

۹ بهمن‌ماه هفت راهبرد اساسی حوزه پیشگیری از ناهنجاری‌ها ذیل برنامه‌های راهبردی بازار سرمایه به تصویب هیئت مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار رسید.

زینب فلاح، در گفتگو با خبرنگار پایگاه خبری بازار سرمایه ایران (سنا)، در خصوص فرآیند تدوین این سند، اعلام کرد: سند جدید پیشگیری از ناهنجاری‌ها، متعاقب ارائه نسخه پیشنهادی مدیریت امور حقوقی و انتظامی سازمان بورس و اوراق بهادار در کمیته تدوین مقررات این سازمان، مطرح و پس از بررسی و جمع‌بندی تحت عنوان «سند پیشگیری از ناهنجاری‌ها در بازار سرمایه» به هیئت مدیره ارائه و در تاریخ ۲۹ آذرماه ۱۴۰۲ به تصویب رسید.

وی در ادامه افزود: مصوبه مذکور در راستای انجام تکلیف قانونی سازمان بورس و اوراق بهادار موضوع بند ۸ ماده ۷ قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران دائر بر اتخاذ تدابیر لازم جهت پیشگیری از وقوع تخلفات در بازار سرمایه و همچنین در راستای تحقق راهبرد بهینه‌سازی سازوکارهای پیشگیری، ذیل

برنامه‌های راهبردی بازار سرمایه تصویب شده است.

رئیس مرکز مشاوران حقوقی و تدوین مقررات سازمان بورس و اوراق بهادار بیان داشت: این سند در قالب ۷ بند، راهبردهای اصلی و حائز اهمیت حوزه پیشگیری را تعیین کرده که کلیه ارکان بازار سرمایه مکلف هستند در راستای تحقق آنها بکوشند.

بر اساس سند تصویب‌شده، راهبردهای پیشگیری از ناهنجاری‌ها در بازار سرمایه عبارت‌اند از:

۱- شناسایی علل، زمینه‌ها و گلوگاه‌های وقوع ناهنجاری‌ها و ارائه راهکارهایی مبتنی بر تحلیل داده‌ها و اطلاعات آماری؛

۲- فرهنگ‌سازی، آگاهی‌بخشی و هشداردهی در راستای ارتقاء سواد مالی و حقوقی در بازار سرمایه؛

۳- تقویت نظارت‌های فناورانه و هوشمند به‌منظور جلوگیری از وقوع ناهنجاری‌ها؛

۴- ارتقای شیوه‌های برخورد با ناهنجاری‌ها در مقررات‌گذاری، اعمال ضمانت اجراهای انضباطی و بهبود فرآیندهای رسیدگی به ناهنجاری‌ها؛

۵- اتخاذ رویکردهای تشویقی جهت اجرای کامل، دقیق و به‌موقع قوانین و مقررات توسط اشخاص تحت نظارت؛

۶- مقررات‌گذاری و استانداردسازی رویه‌ها و فرآیندها به‌صورت شفاف، کارآمد و عاری از ابهام، نقص یا تعارض با رویکرد پیشگیرانه؛

۷- تقویت رویکردهای پیشگیرانه از وقوع ناهنجاری‌ها در اجرای مقررات.

فلاح در پایان افزود: امید است با اجرای سند جدید پیشگیری با مشارکت همه فعالان ذی‌ربط، در سال پیش رو شاهد کاهش جرایم، تخلفات و اختلافات در بازار سرمایه باشیم.

مدیر نظارت بر کارگزاران سازمان بورس و اوراق بهادار مطرح کرد

تکنولوژی و استراتژی دو عامل مهم در ادغام یا انحلال کارگزاری‌ها

۱۶ بهمن‌ماه مدیر نظارت بر کارگزاران سازمان بورس و اوراق بهادار گفت: با توجه به توسعه روزافزون تکنولوژی و فناوری اطلاعات و همچنین تقویت و تعمیق رقابت میان کارگزاری‌ها، طی سال‌های پیش رو شرکت‌های کارگزاری که استراتژی خود را در مسیر توسعه تعریف نکنند، با جبر فضای جدید کسب‌وکار، ناگزیر به ادغام یا انحلال خواهند بود.

منوچهر میرزایی در گفتگو با خبرنگار پایگاه خبری بازار سرمایه ایران (سنا)، در رابطه با امکان ادغام کارگزاری‌ها در سال‌های آینده، اظهار کرد: با توجه به توسعه روزافزون تکنولوژی و فناوری اطلاعات و همچنین تقویت و تعمیق رقابت میان کارگزاری‌ها، در سال‌های آینده حتماً شاهد توسعه صنعت کارگزاری خواهیم بود و آن دسته از شرکت‌های کارگزاری که استراتژی خود را در مسیر توسعه تعریف نکنند، با جبر فضای جدید کسب‌وکار، ناگزیر منجر به ادغام یا انحلال خواهند شد.

وی افزود: سازمان بورس و اوراق بهادار به‌عنوان نهاد ناظر در مسیر پیش رو اساساً استانداردهای لازم را جهت تحقق توسعه صنعت کارگزاری انجام خواهد داد و کارگزاران به‌عنوان یک نهاد مالی تحت نظارت نیز باید خود را با استانداردهای مصوب سازمان بورس و اوراق بهادار تطبیق دهند.

جاماندن ۱۶ کارگزاری از افزایش سرمایه

مدیر نظارت بر کارگزاران سازمان بورس و اوراق بهادار در ادامه گفت: یکی از اقدامات صورت گرفته در رابطه با ارتقاء صنعت کارگزاری مسئله افزایش سرمایه به مبلغ حداقل ۱۰۰ میلیارد تومان بود که تاکنون بیش از ۱۰۰ کارگزاری اقدام به افزایش سرمایه کرده و تنها ۱۶ کارگزاری باقی‌مانده که بخشی از آنها در حال طی کردن مراحل پایانی ثبت افزایش سرمایه قرار دارند. میرزایی بیان کرد: با توجه به پایان مهلت کارگزاری‌ها برای افزایش سرمایه تا مبلغ مذکور در تاریخ ۱۹ خردادماه ۱۴۰۲، در خصوص ۱۶ کارگزاری فوق محدودیت‌های مؤثری در عملیات آنها نظیر «ممنوعیت دریافت مجوز فعالیت جدید، ممنوعیت گسترش شعب، دفاتر و ایستگاه‌های معاملاتی، ممنوعیت جذب مشتری جدید و کاهش ضریب حد اعتباری نزد اتاق پایاپای» اعمال شده است.

رئیس اداره پیشگیری از ناهنجاری‌ها و ارتقاء سلامت بازار سرمایه سازمان بورس و اوراق بهادار بیان کرد

مراقب فعالیت‌های غیرمجاز بورسی در فضای مجازی باشید

۱۷ بهمن‌ماه

رئیس اداره پیشگیری از ناهنجاری‌ها و ارتقاء سلامت بازار سرمایه سازمان بورس و اوراق بهادار اعلام کرد: تبلیغات و فعالیت‌های بورسی در پیام‌رسان‌های داخلی لزوماً به معنای داشتن مجوز فعالیت از سازمان بورس و اوراق بهادار نیست.

محمدمهدی منتظری در گفتگو با خبرنگار پایگاه خبری بازار سرمایه ایران (سنا)، ضمن اعلام این خبر اعلام کرد: پیرو شکایات مردمی از فعالیت‌های غیرمجاز برخی اشخاص در فضای مجازی در قالب کانال‌ها و گروه‌های بورسی و ارائه مشاوره سرمایه‌گذاری، سیگنال‌فروشی و سبدگردانی و با توجه به مال‌باختگی افرادی که به این اشخاص اعتماد کرده و سرمایه خود را در اختیار ایشان قرار داده‌اند، اداره پیشگیری از ناهنجاری‌های سازمان بورس و اوراق بهادار با هدف آگاهی‌بخشی و هشدار اعلام می‌کند که تبلیغات و فعالیت‌های بورسی در پیام‌رسان‌های داخلی لزوماً نشانه داشتن مجوز فعالیت از سازمان بورس نیست و بر همین اساس لازم است سرمایه‌گذاران خدمات نهادهای مالی از جمله مشاوره سرمایه‌گذاری و سبدگردانی را صرفاً از شرکت‌های دارای مجوز از سازمان بورس و اوراق بهادار دریافت نمایند و در صورت مشاهده این

کانال‌های غیرمجاز مراتب را به سازمان بورس و اوراق بهادار اطلاع دهند.

منتظری در تبیین ابعاد قانونی موضوع یادآور شد: بر اساس قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران مصوب اول آذرماه ۱۳۸۴، ارائه خدمات مالی به سرمایه‌گذاران (نظیر مشاوره سرمایه‌گذاری و سبدگردانی) منوط به اخذ مجوز از سازمان بورس و اوراق بهادار است، لیکن برخی اشخاص سودجو در بستر پیام‌رسان‌های داخلی و خارجی از طریق ایجاد کانال، گروه یا صفحات مجازی به فعالیت بدون اخذ مجوز از این سازمان در زمینه مشاوره سرمایه‌گذاری (سیگنال‌دهی، سیگنال‌فروشی یا همان توصیه صریح یا ضمنی به خرید، فروش یا نگهداری اوراق بهادار) و سبدگردانی (مدیریت دارایی) و حتی در برخی مواقع به افشای اطلاعات معاملاتی اشخاص، سوءاستفاده از اطلاعات نهانی یا دستکاری قیمت سهام پرداخته و با استفاده از ترفندهای متقلبانه از سرمایه‌های اشخاص در راستای تأمین منافع شخصی خود سوءاستفاده می‌کنند.

رئیس اداره پیشگیری از ناهنجاری‌ها در ادامه گفت: انجام هرگونه فعالیت تجاری و اقتصادی رایانه‌ای مجرمانه از جمله فعالیت‌های غیرمجاز مرتبط با بازار اوراق بهادار» به موجب بند (٦) از بخش (ه) فهرست مصادیق محتوای مجرمانه توسط کارگروه (کمیته) تعیین مصادیق مجرمانه در دادستانی کل کشور، به‌عنوان محتوای مجرمانه تلقی شده و ارائه‌دهندگان خدمات میزبانی موظفند در صورت وجود محتوای مجرمانه در سامانه‌های رایانه‌ای خود از ادامه دسترسی به آن ممانعت به‌عمل آورند.

منتظری اضافه کرد: لازم است، کلیه مدیران پیام‌رسان‌های داخلی کشور تدابیر پیشگیرانه و اقدامات لازم جهت جلوگیری از فعالیت‌های غیرمجاز این اشخاص را از طریق اعمال مستمر نظارت‌های هوشمند (از جمله شناسایی خودکار محتوای مجرمانه با تهیه فهرست لازم از واژگان بورسی از جمله «مشاوره سرمایه‌گذاری»، «سبدگردانی»، «سیگنال بورسی» و ...) و حذف فوری این کانال‌ها و گروه‌ها، صورت داده و هشدارهای لازم را به کاربران خود ارائه کنند.

رئیس اداره نظارت بر انتشار و ثبت اوراق بهادار بدهی سازمان بورس و اوراق بهادار بیان کرد

الزام ارسال درخواست‌های انتشار اوراق مرابحه و اجاره از طریق سامانه «ناب»

۱۸ بهمن‌ماه

رئیس اداره نظارت بر انتشار و ثبت اوراق بهادار بدهی سازمان بورس و اوراق بهادار اعلام کرد: پس از ۲۲ بهمن‌ماه سال جاری، ارسال درخواست‌های انتشار اوراق مرابحه و اجاره صرفاً از سامانه نظارت بر انتشار اوراق بهادار بدهی (ناب) صورت می‌گیرد.

مرتضی چشان، در گفتگو با خبرنگار پایگاه خبری بازار سرمایه ایران (سنا)، گفت: پس از طی مرحلهٔ آزمایشی جهت تست سامانه نظارت بر انتشار اوراق بهادار بدهی که از تاریخ ۱۸ مهرماه سال جاری تاکنون صورت پذیرفت، کلیهٔ درخواست‌های انتشار اوراق مرابحه و اجاره پس از تاریخ ۲۲ بهمن‌ماه سال جاری، با مدارک کامل مطابق با رویه انتشار اوراق مذکور باید صرفاً از طریق سامانه یادشده به آدرس https://nab.seo.ir برای بررسی به سازمان بورس و اوراق بهادار ارائه شود و درخواست‌های خارج از سامانه یادشده و یا ناقص

به‌منزلهٔ عدم ارسال درخواست تلقی شده و ترتیب اثر داده نخواهد شد. وی در ادامه تصریح کرد: مشاوران و متقاضیان تأمین مالی باید به ارسال کامل مدارک و مستندات مطابق رویه‌های انتشار اوراق و همچنین پاسخگویی به مکاتبات و ارسال مدارک درخواستی سازمان بورس و اوراق بهادار به دلیل تأثیر در ارزیابی عملکرد و تمدید مجوز مشاور عرضه توجه کافی داشته باشند.

چشان گفت: مسیر دستیابی به رویه‌های انتشار اوراق از طریق سایت سازمان بورس و اوراق بهادار بخش مدیریت نظارت بر بازار اولیه/اداره نظارت بر انتشار و ثبت اوراق بهادار بدهی/تب فایل‌ها و فرم‌ها است. رئیس اداره نظارت بر انتشار و ثبت اوراق بهادار بدهی سازمان بورس و اوراق بهادار در ادامه افزود: پس از تکمیل سایر فازهای سامانه ناب، مسیر ارسال درخواست‌های انتشار سایر انواع اوراق بدهی از جمله خرید دین، منفعت، مشارکت و ... نیز از طریق سامانه مذکور خواهد بود که پس از نهایی شدن فازهای سامانه یادشده اطلاع‌رسانی لازم در این خصوص صورت می‌گیرد.

چشان در ادامه افزود: امکان مشاهده آخرین وضعیت درخواست به‌صورت لحظه‌ای توسط متقاضی تأمین مالی و الکترونیک شدن و حذف فرآیند کاغذی از کل فرآیند تأمین مالی و امضای دیجیتال در مراحل بعدی تکمیل سامانه، از ویژگی‌های مهم و کلیدی این سامانه است که به موجب آن شفافیت و سرعت تأمین مالی متقاضیان افزایش می‌یابد.

معاون نظارت بر بورس‌ها و ناشران سازمان بورس و اوراق بهادار مطرح کرد

جمع‌بندی درخواست‌های تأمین مالی با راه‌اندازی سامانه پنل بدهی

۲۳ بهمن‌ماه

معاون نظارت بر بورس‌ها و ناشران سازمان بورس و اوراق بهادار گفت: سامانه پنل بدهی به‌منظور بررسی درخواست‌ها و انعکاس جمع‌بندی سازمان بورس و اوراق بهادار در رابطه با مسئله تأمین مالی طراحی شده است. رضا عیوضلو در گفت‌وگو با خبرنگار پایگاه خبری بازار سرمایه ایران (سنا)، درباره جزئیات پنل بدهی، اظهار کرد: با هدف سامانده‌ی بررسی درخواست‌های مربوط به انتشار اوراق بدهی در بازار سرمایه اقدامات اجرایی مربوط به پنل بدهی از یک سال گذشته آغاز شد و در حال حاضر با توجه به تست‌های لازم قابلیت بهره‌برداری دارد؛ همچنین درخواست‌هایی نیز از سوی مشاوران عرضه از طریق این سامانه دریافت شده است.

وی افزود: سازمان بورس و اوراق بهادار با توجه به تعمیق روزافزون بازار بدهی و افزایش تعداد درخواست‌های شرکت‌ها برای تأمین مالی سامانه‌ای را در دستور کار خود قرار داد تا فرآیندها به‌صورت سیستماتیک طی شود به‌نحوی که بانیان و مشاوران آنها بتوانند درخواست‌های تأمین مالی

خود را در بستر پنل بدهی به‌صورت منسجم ارسال کنند. معاون نظارت بر بورس‌ها و ناشران سازمان بورس و اوراق بهادار در ادامه گفت: در سامانه پنل بدهی امکان اخذ بازخورد توسط مشاوران و بانیان تأمین مالی وجود دارد و آنها می‌توانند از مراحل اداری درخواست خود مطلع شوند.

عیوضلو تصریح کرد: درخواست‌ها در پنل بدهی بررسی می‌شود و در صورت مشاهده نقص مدرک به مشاوران و بانیان تأمین مالی اطلاع‌رسانی‌های لازم انجام خواهد شد، همچنین نتایج بررسی‌ها نیز از طریق این سامانه به آنها ارجاع می‌شود. معاون نظارت بر بورس‌ها و ناشران سازمان بورس و اوراق بهادار تصریح کرد: برای بررسی درخواست‌ها و انعکاس جمع‌بندی سازمان بورس و اوراق بهادار در رابطه با مسئله تأمین مالی این سامانه طراحی شده است.

عیوضلو گفت: برنامه‌ریزی‌هایی صورت گرفته تا قراردادهای انتشار نیز در بستر پنل بدهی به امضای طرفین برسد؛ برای انجام تأمین مالی به‌واسطه بازار بدهی رکن‌های متعددی از جمله (متعهد پذیره‌نویس، بازارگردان، ضامن، عامل و ...) وجود دارد که با اجرایی شدن این فرآیند شاهد کاهش اتلاف زمان و نظام‌مندشدن فرآیند امضای قرارداد تا انتشار اوراق بدهی خواهیم بود.

معاون نظارت بر بورس‌ها و ناشران سازمان بورس و اوراق بهادار در پایان در رابطه با پنل بدهی برای سهامداران شرکت‌ها، تصریح کرد: اگر شرکت‌ها بتواند تأمین مالی مناسبی را با نرخ معقول و در کوتاه‌ترین زمان انجام دهند به‌طور حتم به نفع سهامداران خواهد بود، زیرا غالباً شرکت‌ها به‌منظور گسترش طرح‌های عمرانی، سرمایه در گردش و... نسبت به بهره‌مندی از بازار بدهی اقدام می‌کنند.

رئیس مرکز نظارت بر صندوق‌های سرمایه‌گذاری سازمان بورس و اوراق بهادار مطرح کرد

صندوق‌های سرمایه‌گذاری با درآمد ثابت، ابزاری موفق برای تأمین مالی

۲۶ بهمن‌ماه

رئیس مرکز نظارت بر صندوق‌های سرمایه‌گذاری سازمان بورس و اوراق بهادار با بیان اینکه صندوق‌های سرمایه‌گذاری درآمد ثابت یکی از ابزارهای موفق بازار سرمایه هستند، گفت: در حال حاضر بیش از ۸۰ درصد تأمین مالی شرکت‌های خصوصی و ۳۰ درصد تأمین مالی دولت توسط صندوق‌های مذکور صورت می‌گیرد.

به گزارش خبرنگار پایگاه خبری بازار سرمایه ایران (سنا)، جلسه «بررسی چالش‌ها و راهبردهای صندوق‌های سرمایه‌گذاری درآمد ثابت» با حضور رئیس مرکز نظارت بر صندوق‌های سرمایه‌گذاری سازمان بورس و اوراق بهادار و برخی از نمایندگان کارگزاری‌ها و تأمین سرمایه‌ها در تأمین سرمایه تمدن برگزار شد.

علی‌اکبر ایرانشاهی، رئیس مرکز نظارت بر صندوق‌های سرمایه‌گذاری سازمان بورس و اوراق بهادار، با بیان اینکه صندوق‌های سرمایه‌گذاری به‌ویژه درآمد ثابت‌ها یکی از ابزارهای موفق بازار سرمایه هستند، افزود: در حال حاضر بیش از ۸۰ درصد تأمین مالی شرکت‌های خصوصی و

۳۰ درصد تأمین مالی دولت توسط صندوق‌های مذکور صورت می‌گیرد. رئیس مرکز نظارت بر صندوق‌های سرمایه‌گذاری سازمان بورس و اوراق بهادار تصریح کرد: تورم در بسیاری از مواقع به نفع بانک‌ها و همواره به ضرر صندوق‌های اوراق بهادار با درآمد ثابت بوده است. ایرانشاهی گفت: صندوق‌ها باید در مدیریت دارایی‌های خود دقت لازم را داشته باشند و مدیریت ریسک را در دستور کار قرار دهند.

بازار ریپو

رئیس مرکز نظارت بر صندوق‌های سرمایه‌گذاری سازمان بورس و اوراق بهادار گفت: در حال مطالعه برای ایجاد بازار ریپو (Repurchase Agreement) هستیم و امکان راه‌اندازی آن وجود دارد، در حال حاضر صندوق‌های درآمد ثابت الزامی به بحث خرید سهام نداشته دلیلی هم ندارد از آپشن هم بهره بگیرند، در حال تلاش هستیم تا صندوق‌های سهامی را در انواع مختلف توسعه دهیم تا صندوق‌های سهامی در حوزه آپشن‌ها به‌صورت تخصصی‌تر فعالیت کنند. ایرانشاهی با تأکید بر اینکه باید به سمتی حرکت کنیم که با به کارگیری ابزارهای مناسب منابع رسوب شده سرمایه‌گذاران را به سمت صندوق‌ها سوق دهیم، بیان کرد: صندوق‌های ETF به نسبت صندوق‌های صدور و ابطال در سال‌های اخیر رشد بهتری را ثبت کرده‌اند.

رئیس مرکز نظارت بر صندوق‌های سرمایه‌گذاری سازمان بورس و اوراق بهادار گفت: از آنجا که صندوق‌های مختص اوراق دولتی موفق نبودند و همکاری‌های لازم از سوی بخش‌های مربوط صورت نگرفت، دیگر در این حوزه مجوز جدیدی صادر نشد، درصورتی که پیشنهادهای مؤثر و کاربردی در این رابطه مطرح شود سازمان بورس و اوراق بهادار پذیرای آن خواهد بود. وی با اشاره

به تصمیم بانک مرکزی مبنی بر انتشار گواهی سپرده بانکی با نرخ سود علی‌الحساب ۳۰ درصد گفت: تقریباً ۱۰ روز از انتشار گواهی سپرده بانکی با نرخ سود علی‌الحساب ۳۰ درصدی می‌گذرد، این امر یک شوک سنگینی بود و همراهی آن با افزایش نرخ ارز چالش‌هایی را برای صندوق‌های با درآمد ثابت به‌وجود آورد.

وضعیت صندوق‌های با درآمد ثابت

محمد شهسوار زاده، قائم‌مقام معاونت بازار تأمین سرمایه تمدن، در ادامه در خصوص وضعیت صندوق‌های با درآمد ثابت، تصریح کرد: سال ۱۳۹۶ حدود ۷۰ شرکت صندوق درآمد ثابت داشتیم، همچنین سرمایه‌گذاران این صندوق‌ها دو میلیون بودند و امروز به حدود چهار میلیون رسیدند.

وی، حدنصاب صندوق‌ها و الزام ۲۵ درصد اوراق دولتی را از جمله چالش‌های این صندوق‌ها ذکر کرد و در پایان تصریح کرد: اگر بحث ریپوی اوراق به‌صورت کوتاه‌مدت اتفاق بیافتاد به‌طور حتم می‌تواند بخشی از چالش‌های ما را رفع کند.

تشریح فرآیند برگزاری مجامع سرمایه‌گذاری‌های استانی سهام عدالت برای مدیران کل اقتصاد و دارایی کشور

۲۷ بهمن‌ماه

رئیس سازمان بورس و اوراق بهادار در جمع مدیران کل امور اقتصادی و دارایی استان‌های کل کشور به تشریح فرآیند برگزاری مجامع شرکت‌های سرمایه‌گذاری استانی سهام عدالت پرداخت. به گزارش خبرنگار پایگاه خبری بازار سرمایه ایران (سنا)، چهارمین گردهمایی فصلی مدیران کل امور اقتصادی و دارایی استان‌ها با حضور رضا خواجه نائینی، معاون توسعه انسانی و منابع وزیر اقتصاد، مدیران کل امور اقتصاد و دارایی کشور، رئیس سازمان بورس و اوراق بهادار، مدیر نظارت بر ناشران سازمان بورس و دستیار ویژه و مشاور رئیس سازمان بورس در امور سهام عدالت برگزار شد. مجید عشقی، رئیس سازمان بورس و اوراق بهادار در این نشست به ذکر آماری درباره سهام عدالت پرداخت و گفت: ارزش کل سهام عدالت حدود هزار هزار میلیارد تومان است که ۶۰ درصد آن مربوط به شرکت‌های سرمایه‌گذاری استانی است. به بیانی دیگر، ۶۰۰ هزار میلیارد تومان دارایی سهام عدالت مربوط به شرکت‌های سرمایه‌گذاری استانی و ۴۰۰ هزار میلیارد تومان دیگر هم متعلق به سهامداران روش مستقیم است. ۶۰۰ هزار میلیارد تومانی که در سبد سهام شرکت‌های سرمایه‌گذاری استانی است در همه استان‌ها یکسان نیست و از ۳ تا ۴ هزار میلیارد تومان تا ۳۰ هزار میلیارد تومان بسته به جمعیت سهامداران متغیر است. وی افزود: سود کل سهام عدالت در سال جاری حدود ۸۰ هزار میلیارد تومان بود که ۳۰ هزار میلیارد تومان آن تقسیم شد و ۲۰ هزار میلیارد تومان دیگر آن نیز در آینده‌ای نزدیک تقسیم می‌شود. ۳۰ هزار میلیارد تومان نیز برای افزایش سرمایه شرکت‌هایی است که برنامه توسعه‌ای دارند. رئیس سازمان بورس و اوراق بهادار گفت: اگر شرکت‌های سرمایه‌گذاری استانی به‌درستی مدیریت شوند و مجامع آنها به روز و تشکیلاتشان کامل شود، این شرکت‌ها می‌توانند در تمامی استان‌ها به‌عنوان پایه اصلی توسعه باشند و پروژه‌های استانی را به بهره‌برداری برسانند.

برنامه شورای عالی بورس برای مجامع سرمایه‌گذاری‌های استانی

عشقی در بخش دیگری از صحبت‌هایش به برنامه

شورای عالی بورس درباره برگزاری مجامع شرکت‌های سرمایه‌گذاری استانی سهام عدالت پرداخت و اعلام کرد: بر اساس مصوبه این شورا نهایتاً تا پایان مردادماه ۱۴۰۳ تمامی مجامع شرکت‌های سرمایه‌گذاری استانی برگزار می‌شود. در این راستا تاکنون مجمع شرکت سرمایه‌گذاری استان خراسان شمالی برگزار شده و مجمع استان زنجان نیز ۳ اسفندماه برگزار خواهد شد. مجامع باقی استان‌ها نیز با توجه به آمادگی شرکت‌های سرمایه‌گذاری استان‌ها به‌مرور برگزار می‌شود. عشقی با بیان اینکه با برگزاری مجامع شرکت‌های سرمایه‌گذاری استانی، منابع خوبی وارد این شرکت‌ها خواهد شد، گفت: تلاش ما این است که تمامی سودهای سهام عدالت برای سهامداران غیرمستقیم با برگزاری هر مجمع توسط شرکت‌های سرمایه‌گذاری استانی تقسیم شود. وی، تصویب صورت‌های مالی شرکت‌ها و ارتقای سطح هیئت مدیره را در این راستا مهم خواند و افزود: سطح هیئت مدیره شرکت‌های سرمایه‌گذاری استانی باید بالاترین سطح تائید صلاحیت سازمان بورس و اوراق بهادار را داشته باشند. رئیس سازمان بورس و اوراق بهادار، برگزاری برنامه‌ها و همایش‌ها برای آشنایی استان‌ها با بازار سرمایه و ابزارهای موجود برای تأمین مالی را اقدام دیگر سازمان بورس در سال جاری برشمرد و گفت: در هر سفر استانی نزدیک به ۱۵ تا ۲۰ مورد پذیرش در بورس و فرابورس انجام شده است. عشقی با بیان اینکه امسال حدود ۶۰۰ هزار میلیارد تومان تأمین مالی در بازار سرمایه انجام شده است، گفت: از این میزان حدود ۳۵۰ هزار میلیارد تومان مربوط به افزایش سرمایه و ۲۵۰ هزار میلیارد تومان مربوط به انتشار اوراق بوده که این رقم تا پایان سال به ۷۵۰ هزار میلیارد تومان می‌رسد.

جزئیات برگزاری مجامع

در ادامه، ولی اله جعفری، مدیر نظارت بر ناشران سازمان بورس و اوراق بهادار با بیان اینکه شورای عالی بورس در آبان‌ماه امسال مصوبه مربوط به برگزاری شرکت‌های سرمایه‌گذاری استانی را ابلاغ کرد، گفت: ۳۱ شرکت سرمایه‌گذاری استانی داریم که ۲۸ شرکت در بورس اوراق بهادار پذیرفته شده‌اند. در این میان استان سمنان با وجود پیگیری‌های انجام‌شده، همچنان به‌عنوان نهاد مالی نزد سازمان بورس و اوراق بهادار و به‌عنوان ناشر در بورس پذیرفته نشده است. استان تهران نیز برای پذیرش در بورس و معامله سهام باید از البرز جدا شود. وی افزود: شرکت‌های سرمایه‌گذاری استانی مطابق قانون تجارت باید ۴ ماه بعد از پایان سال مالی مجامع خود را برگزار کنند. این در حالی است که مجامع برخی از شرکت‌های سرمایه‌گذاری استانی ۴ سال برگزار نشده است. جعفری درباره مصوبه شورای عالی بورس نیز توضیح داد: بعد از تصویب مصوبه شورای عالی بورس، دو استان زنجان و خراسان شمالی به‌عنوان پایلوت انتخاب شدند. از این رو، برای اینکه مجامع شرکت‌های سرمایه‌گذاری استانی برگزار شود، لازم است اطلاعات کامل مالی شرکت‌های سرمایه‌گذاری استانی در کدال منتشر شود. وی، اطلاعات به‌روز را دلیل انتخاب دو استان خراسان شمالی و زنجان جهت برگزاری مجامع شرکت‌های سرمایه‌گذاری در فاز نخست ذکر کرد و درباره آگهی دعوت به مجامع شرکت‌های سرمایه‌گذاری استانی توضیح داد: آگهی دعوت به مجمع دستکم ۱۰ روز و حداکثر ۴۰ روز قبل از برگزاری مجامع باید منتشر و آگهی دعوت به مجامع باید در روزنامه و کدال منتشر شود. علاوه بر این باید، صورت‌های حسابرسی و گزارش فعالیت هیئت مدیره نیز باید به‌روز و در کدال منتشر شود. جعفری نحوه حضور سهامداران در مجامع شرکت‌های سرمایه‌گذاری استانی را مهم‌ترین موضوع در راستای اجرای مصوبه شورای عالی بورس عنوان و تصریح کرد: مجامع شرکت‌های سرمایه‌گذاری استانی به‌صورت الکترونیک و از بستر سامانه «دیما» برگزار می‌شود.

مقررات جدید طبقه‌بندی ناشران در بازارها و تابلوهای بورس تهران

اصلاحات جدید دستورالعمل پذیرش اوراق بهادار در بورس تهران، در تاریخ ۱۴۰۲/۰۸/۰۴ به تصویب هیئت مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار رسیده و در تاریخ ۱۴۰۲/۰۹/۰۲ به بورس تهران ابلاغ شده است. این اصلاحات در راستای افزایش میزان شفافیت و آگاهی سهامداران از ریسک‌های مرتبط با شرکت‌ها صورت گرفته است.

اهم اصلاحات جدید دستورالعمل پذیرش اوراق بهادار در بورس تهران در رابطه با بحث بازارها و تابلوها به شرح زیر است:

۱. تغییر برخی از معیارهای اختصاصی پذیرش از جمله «سرمایه» و «سهام شناور آزاد» شرکت‌ها

۲. ایجاد یک تابلو جدید در «بازار دوم»

بدین ترتیب بازار دوم بورس تهران به دو تابلو «اصلی» و تابلوی «فرعی» تفکیک شده است. تابلو فرعی بازار دوم شرایط و الزامات پذیرش نداشته و شرکت جدیدی در آن پذیرش نمی‌شود. شرکت‌هایی که هرکدام از الزامات پذیرش تابلو اصلی بازار دوم را از دست می‌دهند و همچنین شرکت‌هایی که همزمان سه معیار پذیرش را از دست داده باشند به این تابلو منتقل می‌شوند.

ضمن اینکه شرکت‌های پذیرفته‌شده در هریک از تابلوهای بازار اول و تابلوی اصلی بازار دوم که مشمول هریک از موارد زیر باشند به تابلوی فرعی بازار دوم انتقال می‌یابند.

الف) بر اساس آخرین صورت‌های مالی سالانه اصلی (غیر تلفیقی) حسابرسی‌شده مشمول ماده ۱۴۱ لایحه قانونی اصلاح قسمتی از قانون تجارت مصوب ۱۳۴۷ شده باشند؛

ب) بر اساس صورت‌های مالی حسابرسی‌شده در سه سال متوالی منتهی به آخرین صورت مالی منتشره زیان‌ده باشد؛

ج) طبق اظهارنظر حسابرس در صورت‌های مالی سالانه، تداوم فعالیت شرکت ابهام داشته باشد (با تأیید هیئت پذیرش).

ضمناً ریزساختارهای تابلو فرعی بازار دوم در حال حاضر مشابه تابلو اصلی بازار دوم است.

۳. تغییر شرایط انتقال شرکت‌ها بین بازارها و تابلوها

پیش‌تر بررسی و انتقال سهام شرکت‌ها بین بازارها و تابلوهای بورس تهران در مردادماه صورت می‌گرفت. با اصلاحات جدید این انتقال هر سه ماه یک‌بار در ماه‌های اردیبهشت، مرداد، آبان و بهمن صورت می‌گیرد. در سه دوره از آن، سهام شناور آزاد شرکت‌ها بررسی شده و بر اساس نصاب سهام شناور آزاد، سهام شرکت‌ها بین تابلوها جابجا می‌شود و در یک دوره دیگر انتقال سهام شرکت‌ها بر اساس صورت‌های مالی سالانه حسابرسی‌شده مصوب مجمع عادی سالیانه منتشرشده در سامانه کدال و دیگر معیارهای پذیرش انجام می‌شود.

برای ارتقاء به تابلوی بالاتر لازم است شرکت‌ها کلیه معیارهای پذیرش را رعایت کرده باشند. در صورت عدم رعایت هریک از معیارهای پذیرش، سهام شرکت به تابلو پایین‌تر تنزل می‌یابد.

مدیریت امور ناشران بورس تهران

نمودار ۱: معیارهای طبقه‌بندی ناشران در بورس تهران، طبق اصلاحات جدید دستورالعمل پذیرش

خلاصه شرایط طبقه بندی ناشران بین بازارها و تابلو های بورس تهران طبق دستورالعمل پذیرش (مصوب ۱۴۰۲/۰۸/۰۴ هیات مدیره سازمان بورس و ابلاغیه ۱۴۰۲/۰۹/۰۲)

شرایط خاص بازار اول

اصلی

- ✓ حداقل سرمایه یا ارزش بازار سهام(میلیارد ریال): ۶۰۰۰ یا ۳۰۰۰۰
- ✓ شناور
  - ✓ ۲۵ درصد یا
  - ✓ ارزش بازار سهام شناور(میلیارد ریال) ۱۰۰۰۰و حداقل ۱۵ درصد شناوری
- ✓ نسبت حقوق صاحبان سهام: ۳۰ درصد (برای بانک ها و لیزینگ و تامین سرمایه نسبت کفایت سرمایه و برای شرکت های بیمه توانگری مالی لحاظ می شود)
- ✓ سود آور باشد.
- ✓ مجموع جریان وجه نقد عملیاتی سه سال مثبت و سال آخر باید مثبت باشد. (صنایع بانک، لیزینگ و تامین سرمایه مجموع جریان و جه نقد عملیاتی ۲ سال آخر باید مثبت باشد. صنایع سرمایه گذاری و هلدینگ ها مجموع جریان وجه نقد ۳ سال آخر باید مثبت باشد).
- ✓ بازارگردان
- ✓ نداشتن زیان انباشته

→ تنزل به تابلو فرعی بازار اول → ماده ۱۴: درصورت از دست دادن هر یک از شرایط تابلو اصلی بازار اول

فرعی

- ✓ حداقل سرمایه یا ارزش بازار سهام(میلیارد ریال): ۲۵۰۰ یا ۱۵۰۰۰
- ✓ شناوری
  - ✓ ۲۰ درصد یا
  - ✓ ارزش بازار سهام شناور(میلیارد ریال) ۶۰۰۰ و حداقل ۱۲ درصد شناوری
- ✓ نسبت حقوق صاحبان سهام: ۲۰ درصد (برای بانک ها و لیزینگ و تامین سرمایه نسبت کفایت سرمایه و برای شرکت های بیمه توانگری مالی لحاظ می شود)
- ✓ سود آور باشد.
- ✓ مجموع جریان وجه نقد عملیاتی سه سال مثبت و سال آخر باید مثبت باشد. (صنایع بانک، لیزینگ و تامین سرمایه مجموع جریان و جه نقد عملیاتی ۲ سال آخر باید مثبت باشد. صنایع سرمایه گذاری و هلدینگ ها مجموع جریان وجه نقد ۳ سال آخر باید مثبت باشد).
- ✓ بازارگردان
- ✓ نداشتن زیان انباشته

→ ارتقاء به تابلو اصلی بازار اول → ماده ۱۲:
- ✓ احراز شرایط خاص تابلو اصلی بازار اول
- ✓ حداقل یکسال معامله در تابلو قبلی
- ✓ طبقه نقد شوندگی ۱ یا ۲
- ✓ امتیاز شفافیت اطلاعاتی ۷۵ درصد متوسط تابلو اصلی بازار اول
- ✓ امتیاز حاکمیت شرکتی ۷۵ درصد متوسط تابلو اصلی بازار اول

→ تنزل به تابلو اصلی بازار دوم → ماده ۱۵: از دست دادن هر یک از شرایط تابلو فرعی بازار اول

شرایط خاص بازار دوم

اصلی

- ✓ حداقل سرمایه یا ارزش بازار سهام (میلیارد ریال): ۱۲۰۰ یا ۱۰۰۰۰
- ✓ شناوری
  - ✓ ۱۰درصد یا
  - ✓ ارزش بازار سهام شناور(میلیارد ریال) ۳۰۰۰ و حداقل ۷ درصد شناوری
- ✓ نسبت حقوق صاحبان سهام: ۱۵ درصد (برای بانک ها و لیزینگ و تامین سرمایه نسبت کفایت سرمایه و برای شرکت های بیمه توانگری مالی لحاظ می شود)
- ✓ سود آور باشد
- ✓ مجموع جریان وجه نقد عملیاتی دو سال مثبت باشد(صنایع بانک، لیزینگ و تامین سرمایه مجموع جریان و جه نقد عملیاتی ۲ سال آخر باید مثبت باشد. صنایع سرمایه گذاری و هلدینگ ها مجموع جریان وجه نقد ۳ سال آخر باید مثبت باشد).
- ✓ بازارگردان
- ✓ نداشتن زیان انباشته

→ ارتقاء به تابلو فرعی بازار اول → ماده ۱۳:
- ✓ احراز شرایط خاص تابلو فرعی بازار اول
- ✓ حداقل یکسال معامله در تابلو قبلی
- ✓ طبقه نقد شوندگی ۱ تا ۳
- ✓ امتیاز شفافیت اطلاعاتی ۷۵ درصد متوسط تابلو فرعی بازار اول
- ✓ امتیاز حاکمیت شرکتی ۷۵ درصد متوسط تابلو فرعی بازار اول

→ تنزل به تابلو فرعی بازار دوم → ماده ۱۵ مکرر: از دست دادن هر یک از شرایط تابلو اصلی بازار دوم

فرعی

- این تابلو شرایط پذیرش نداشته و در آن شرکت پذیرش نمی شود.
- انتقال شرکت ها از تابلو اصلی بازار دوم در صورت از دست دادن هر یک از شرایط پذیرش تابلو اصلی بازار دوم
- عدم رعایت هم زمان سه معیار پذیرش(بند یک ماده ۳۸)
- انتقال شرکت ها از هر کدام از تابلوها با هر یک از این دلایل(ماده ۱۵ مکرر یک) :
  - ✓ الف) مشمول ماده ۱۴۱
  - ✓ ب) سه سال متوالی زیان ده باشد
  - ✓ ج) ابهام در تداوم فعالیت(منوط به تایید هیات پذیرش)

→ ارتقاء به تابلو اصلی بازار دوم → ماده ۱۳ مکرر:
- ✓ احراز شرایط خاص تابلو اصلی بازار دوم
- ✓ طبقه نقد شوندگی ۱ تا ۴
- ✓ امتیاز شفافیت اطلاعاتی ۷۵ درصد متوسط شرکت های اصلی بازار دوم
- ✓ امتیاز حاکمیت شرکتی ۷۵درصد متوسط شرکت های اصلی بازار دوم

❖ طبقه بندی ناشران در دوره های ۳ ماهه اردیبهشت ماه، مرداد ماه، آبان ماه و بهمن ماه انجام می شود که ۳ دوره بر اساس شناوری و یک دوره براساس صورت های مالی سالانه حسابرسی شده مصوب مجمع انجام می شود.

مدیریت امور ناشران بورس تهران

ماهنامه بورس

نخستین رسانه بازار سرمایه ایران

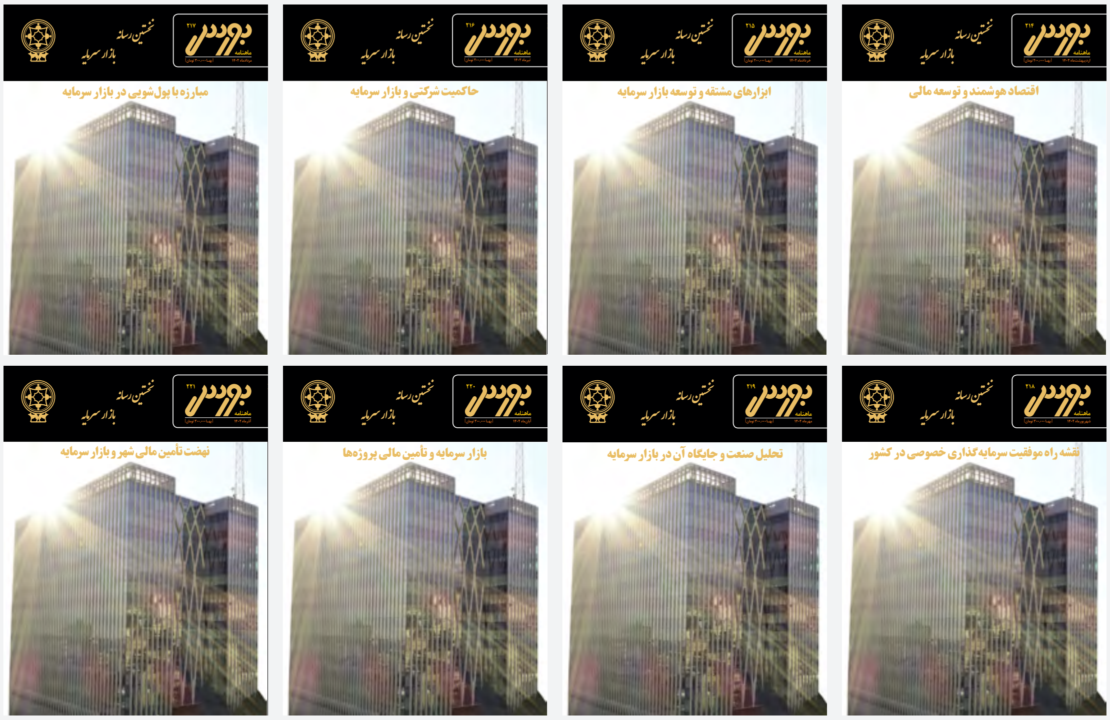

فرم اشتراک ماهنامه بورس

نام و نام خانوادگی:...

فعالیت شغلی:...

نام شرکت:...

میزان تحصیلات:...

کد اشتراک (اگر قبلا مشترک بوده‌اید)..........................

تعداد درخواست اشتراک:...

نشانی:...

....

....

کدپستی:...

تلفن تماس:...

شماره همراه:...

پست الکترونیک:...

فکس:...

www.tsemag.ir

مبلغ:..ریال طی فیش شماره:...
به تاریخ:................ در وجه شرکت بورس اوراق بهادار تهران واریز شد.

- اشتراک یک ساله (۱۲ شماره) با پست سفارشی: ۲,۷۰۰,۰۰۰ تومان
- اشتراک شش ماهه (٦ شماره) با پست سفارشی: ۱,۵۰۰,۰۰۰ تومان

لطفا مبلغ اشتراک را به حساب ۸۴۹۸۱۰۷۷٦۸۴٦۱ بانک سامان شعبه سی تیر به نام شرکت بورس اوراق بهادار تهران واریز کرده، سپس فرم پرشده و فیش بانکی را به شماره ۰۲۱-۲٦۷۴۱۱۵۱ فکس فرمایید یا اصل فیش بانکی را به آدرس تهران، سعادت‌آباد، بلوار شهرداری، نبش خیابان ۱۳ شرقی، پلاک ۳، کدپستی: ۱۹۹۸۸۹٦۵۵۱ ارسال فرمایید.

تلفن واحد اشتراک:
۰۲۱-۲٦۷۴۱۱۵۱ داخلی ۴-۵۷۲

آدرس پست الکترونیک ماهنامه:
mahnamehbourse@gmail.com

بورس

رو در رو

در گفتگوی ویژه ماهنامه «بورس» بررسی شد

پاسخگویی به شکایات و تحقق نظارت همگانی در بازار سرمایه

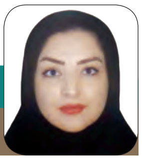

مریم نبی‌پور
عضو هیئت تحریریه

ترســیم فرآیند و نحوه پیگیری و پاسخگویی به شکایات در بازار سرمایه به‌عنوان یکی از دغدغه‌های اصلی مقام ناظر بــازار، موضوع «گفتگوی ویژه» شــماره جدید ماهنامه «بورس» اســت. این ماهنامه در یک گفتگــوی خواندنی با آقای حبیب غضنفری، رئیس اداره مبارزه با پول‌شــویی و مسئول پاسخگویی به شــکایات در حوزه بازار شرکت بورس تهران تلاش کرده تا ضمن گریزی بر عمومیت شکایات مطرح‌شده در بورس تهران و دلایل تأیید یا رد ادعای‌های مطرح شده از سمت این شرکت، بر مؤلفه‌هایی که پیگیری دقیق‌تر شکایات مطرح‌شده را برای مسئولین ممکن می‌سازد تأکید داشته باشد. همچنین در این گفتگو، اقدامات بورس تهران در برخورد با افرادی که تخلف آنها در بازار محرز می‌شود تبیین شده است. آنچه در ادامه می‌خوانید مشروحی از این گفتگو است.

▪ ماهنامه «بورس»: در ابتدا به‌عنوان رئیس اداره مبارزه با پول‌شویی و مسئول پاسخگویی به شکایات در حوزه بازار شرکت بورس تهران، بفرمایید موضوع رسیدگی به شکایات در بازار سرمایه چه تأثیری بر ارتقای سلامت بازار دارد؟

حبیب غضنفری: موضوع «سلامت بازار» یکی از دغدغه‌های مشترک میان نهاد ناظر و سهامداران در جهت تأمین منافع سهامداران و تقویت نظارت بر بازار است، در همین خصوص نهاد ناظر بازار از دریافت بازخوردهای سهامداران استقبال می‌کند تا بتواند ضمن پوشش وظایف نظارتی خود، شناختی حداکثری از موارد «انحراف از سلامت معاملات» داشته باشد. به عقیده ما، سهامداران بهترین ناظرانی هستند که می‌توانند بازخوردهای مفیدی به نهاد ناظر بدهند چون این افراد با دقتی حداکثری و در لحظه، تابلوی معاملات نمادهای خود را نظاره می‌کنند.

همچنین ممکن است سهامداران اطلاعاتی در رابطه با فرآیندهای خارج از سازوکار بازار در دست داشته باشند که بتواند بازوی نظارتی خوبی برای مقام ناظر در جهت حداکثر سازی سلامت بازار تلقی شود. به این واسطه ما از موضوع دریافت و بررسی شکایات بسیار استقبال می‌کنیم.

▪ ماهنامه «بورس»: در رابطه با تعریف نظارت «مستمر و به هنگام» و نظارت «از طریق شکایات واصله» در رابطه با پیگیری شکایات، همچنین تفاوت‌ها و شباهت‌های این دو بفرمایید.

حبیب غضنفری: در نظارت «مستمر و به هنگام» که به‌صورت سنتی و توسط واحدهای مختلف نظارت در ارکان در حال انجام است، عملکرد به‌صورت هشدارمحور است، به گونه‌ای که هرروز هشدارها و الگوریتم‌هایی روی همه نمادها و در رابطه با تمامی معاملات و سفارش‌ها تعریف می‌شود و انحراف از آنها میزان حساسیت ناظر را برای بررسی بیشتر در خصوص آن‌دست معاملات افزایش می‌دهد.

در نظارت «بر مبنای شکایات»، اقدام ما بر مبنای هشدارهای حین بازار نبوده و بر اساس شکایات واصله و ادعاهای مطرح‌شده انجام می‌شود، درنتیجه بررسی‌های ما به این واسطه گذشته‌نگر است و در خصوص اتفاقاتی خواهد بود که در گذشته رخ داده‌اند. البته در مواردی ممکن است درصورتی که تخلفی صورت گرفته باشد، اقدام انضباطی انجام‌شده بر آینده هم اثرگذار باشد، اما در نظارت به هنگام، عملیات نظارت در لحظه انجام معاملات صورت می‌گیرد.

از طرفی در نظارت به هنگام، امکان انجام اقدامات اصلاحی و پیشگیرانه برای ما فراهم است و ناظر می‌تواند در جهت عدم‌تأیید معاملات انجام‌شده و یا اصلاح بخشی از آنها اقدام کند تا در همان لحظه بر معاملات اثرگذار شود.

گفتنی است علی‌رغم اینکه در اکثر موارد سهامداران محترم در زمینه پاسخگویی به شکایات انتظار دارند روند گذشته معاملات اصلاح شود، اما انتظاراتی ازاین‌دست در فرآیند کنونی قابل حصول نخواهند بود و ما فقط درصورتی که تخلفی صورت گرفته باشد می‌توانیم بررسی و اقداماتی انضباطی انجام دهیم و نه اقدام اصلاحی در معاملات. این در حالی است که با نظارت به هنگام شباهت‌های زیادی نیز داریم و قوانین و مقرراتی که بر مبنای آنها نظارت می‌کنیم، همچنین استانداردها در برخوردهای انضباطی، طیف اقدامات نظارتی یکسان و ... از جمله آنها هستند.

▪ ماهنامه «بورس»: آیا از تعداد شکایات واصله و پیگیری‌شده در بورس تهران آماری در دست دارید؟

حبیب غضنفری: تعداد شکایت‌هایی که بورس تهران از زمانی که سایت سامانه اداره رسیدگی به شکایات و حمایت‌های حقوقی (سمتا) که لینک آن در قسمت لینک‌های مرتبط و مفید در سایت سازمان بورس و اوراق بهادار و شرکت‌های بورس تهران و فرابورس ایران قرار دارد با فرمت

> **سهامداران بهترین ناظرانی هستند که می‌توانند بازخوردهای مفیدی به نهاد ناظر بدهند چون این افراد با دقتی حداکثری و در لحظه، تابلوی معاملات نمادهای خود را نظاره می‌کنند. همچنین ممکن است سهامداران اطلاعاتی در رابطه با فرآیندهای خارج از سازوکار بازار در دست داشته باشند که بتواند بازوی نظارتی خوبی برای مقام ناظر در جهت حداکثر سازی سلامت بازار تلقی شود.**

جدید راه‌اندازی شده است، یعنی از تابستان سال ۱۳۹۹ و فقط در حوزه معاملات بازار (بدون در نظر گرفتن شکایات انجام‌شده در حوزه‌های ناشران، افشای اطلاعات، تقسیم سود و ...) بررسی کرده است بالغ بر ۲،۵۰۰ مورد بوده است.

لازم به ذکر است باوجوداینکه پیش از سال ۱۳۹۹ نیز این فرآیند موجود بوده، اما به علت تغییراتی که در سامانه اعمال شد، به آمار مربوط به آن در حال حاضر دسترسی نداریم.

■ ماهنامه «بورس»: موضوعاتی که در این ۲،۵۰۰ مورد شکایت بیشتر به چشم خورده‌اند از کدام موارد هستند؟

حبیب غضنفری: بسته به شرایط حاکم بر بازار و تغییرات انجام‌شده در دستورالعمل‌ها، موضوعات موردشکایت تا حدودی متغیر هستند، اما به‌طورکلی بخش عمده شکایات انجام‌شده که می‌توان به آن نرخی ۷۰ تا ۸۰ درصدی داد، به «احتمال دستکاری در معاملات» برمی‌گردد. این موضوع می‌تواند شامل موارد مختلفی ازجمله به رنج کشیدن با اقدام به خرید یا فروش، ایجاد فشار در عرضه و تقاضا، معاملات هماهنگ و ... باشد. شکایت‌ها ممکن است در خصوص بازارگردانی، توقف و بازگشایی نمادها، اقدامات ناظر و معاملات الگوریتمی، معاملات حق تقدم سهام و ابزارهای نوین مالی باشند اما کماکان بیشترین حجم شکایات انجام‌شده در خصوص احتمال دستکاری در معاملات است.

شکایت‌ها ممکن است در خصوص بازارگردانی، توقف و بازگشایی نمادها، اقدامات ناظر و معاملات الگوریتمی، معاملات حق تقدم سهام و ابزارهای نوین مالی باشند اما کماکان بیشترین حجم شکایات انجام‌شده در خصوص احتمال دستکاری در معاملات است.

■ ماهنامه «بورس»: پس ازاینکه شکایات واصله توسط بورس تهران بررسی شد، در صورت محرز شدن تخلف‌ها، برای مواجهه با آنها چه اقداماتی صورت می‌گیرد؟

حبیب غضنفری: ابتدا باید در نظر داشت، در بسیاری مواقع ادعاهایی که مطرح می‌شود جنبه تخصصی ندارند و به همین دلیل، توسط ما قابلیت رسیدگی و پیگیری نخواهند داشت؛ اما درصورتی که طی بررسی‌های صورت گرفته از سمت بورس، تخلفی محرز شود، در برخورد با متخلف‌ها طیف متنوعی از اقدامات قابل انجام است. این اقدامات از ارائه تذکر به کارگزار عامل و سهامدار به‌واسطه کارگزار عامل آغاز می‌شود و در شرایطی که شاهد تکرار در تخلف باشیم، محدودیت دسترسی برخط از طریق کارگزار عامل برای شخص ایجاد شود، همچنین در صورت تکرار فعل، با کارگزاران عامل مکاتبه خواهیم داشت و ضمن تذکر کتبی توضیحات سهامدار و کارگزار نیز اخذ می‌گردد. ممکن است در مراحل پیشرفته‌تر گزارشی مقدماتی از تخلفات انجام‌شده تهیه گردد و در هیئت مدیره بورس و کمیته تخلفات، برای تعیین اقدامات لازم در خصوص آنها رأی‌گیری شود.

■ ماهنامه «بورس»: چه عامل و یا عواملی می‌توانند بر فرآیند بررسی شکایات مربوطه در بورس تهران اثرگذار باشند؟

حبیب غضنفری: پیش از هر چیزی لازم می‌دانم بر این موضوع تأکید کنم که تمام شکایات واصله در بورس تهران به‌دقت بررسی می‌شوند، اما یکی از پارامترهایی که به ما در بررسی دقیق‌تر این موارد کمک می‌کند «شفافیت موضوع مورد ادعا» است. برای مثال این موضوع که آیا ادعای مطرح‌شده در خصوص معاملات یک سهامدار خاص است؟ و یا مربوط به بازه زمانی مشخصی می‌باشد؟ و ... .

درصورتی که این پارامترها در موضوع مورد ادعا لحاظ شده باشند، دقت و سرعت عمل بررسی شکایات افزایش یافته و نتیجه مطلوب‌تری برای مراجعه‌کننده به دنبال خواهد داشت. در غیر این صورت، عنوان کردن کلیات یک ادعا، برای مثال مواردی همچون احتمال کاهش قیمت نماد موردمعامله و یا دستکاری سفارش‌ها و تابلوی معاملاتی، آن‌هم در یک بازه زمانی طولانی‌مدت و ... به تشخیص تخلف در معاملات کمک چندانی نخواهد کرد.

■ ماهنامه «بورس»: برای مثال در صورت عدم

شفافیت در مورد زمان مربوط به شکایت مطرح‌شده، فرآیند پیگیری شکایات به چه نحوی پیش خواهد رفت؟

حبیب غضنفری: ما در چنین مواردی مجبور می‌شویم بررسی‌هایی طولانی و اجمالی از معاملات نماد و سفارش‌ها انجام دهیم که این امر احتمال نقطه‌زنی را کاهش خواهد داد. اگرچه ما تمام تلاش خود را به کار می‌گیریم و انحراف احتمالی را تا مدت یک سال پیش از آن هم بررسی می‌کنیم اما طبعاً هرچه بازه زمانی موردبررسی بیشتر باشد احتمال کشف تخلف کاهش می‌یابد.

▪ ماهنامه «بورس»: درباره فرآیند پیگیری شکایات در بورس تهران بیشتر برایمان بگویید.

حبیب غضنفری: ما در بورس تهران معمولاً به فراخور ادعایی که مطرح شده است و بر حسب پارامترهایی مختلف، معاملات و ریز سفارش‌ها را از چندین ماه قبل بررسی کرده و سعی می‌کنیم بازه زمانی موردبررسی را بر بازه‌هایی که در آنها روند قیمتی و یا روند حجم معاملات با تغییری محسوس مواجه شده متمرکز کنیم، درنهایت نیز اقداماتی متناظر با هر خروجی‌ای که طی این بررسی‌ها به دست می‌آید انجام می‌شود. نکته کلیدی ما در بررسی شکایت، ادعای مطرح شده می‌باشد، چراکه در برخی موارد، امکانی برای بررسی موضوع موردبحث وجود ندارد و درنهایت صرفاً به پاسخی کلی منتهی خواهند شد.

▪ ماهنامه «بورس»: عموماً شکایات مطرح‌شده با بورس تهران مربوط به چه موضوع یا موضوعاتی است؟

حبیب غضنفری: می‌توانم به طیفی متنوع از ادعاهایی اشاره کنم که در آنها سهامداران با توجه به ذی‌نفع بودن خود، اصل را بر بروز تخلف در معاملات موردنظر می‌گذارند، اقدام به فروش از جانب اشخاص حقوقی و سهامداران عمده ازجمله این اقدامات است. درواقع شکایات متعددی با این محتوا که چرا سهامدار عمده در بازه‌ای از زمان اقدام به فروش داشته است؟ چرا میزان فروش یک سهامدار عمده نسبت به خرید آن بسیار بیشتر بوده است؟ و یا چرا اشخاص حقوقی از سهمی که سهامدار عمده آن هستند، حمایت نمی‌کنند؟ و ... مطرح می‌شود.

▪ ماهنامه «بورس»: در همین رابطه، شکایت مطرح‌شده در خصوص فروش از جانب سهامداران حقوقی در چه صورتی می‌تواند تخلف محسوب شود؟

حبیب غضنفری: موضوعی که باید در این خصوص در نظر گرفته شود این است که لزوماً سهامدار حقوقی در یک سهم، سهامدار عمده آن هم نیست، درواقع اگرچه اکثر سهامداران عمده‌ی ما از سهامداران حقوقی هستند اما معکوس آن صدق نمی‌کند و به همین دلیل، نوع رفتار سهامداران عمده می‌تواند با سهامداران حقوقی متفاوت باشد. از طرفی اقدام به فروش از جانب سهامدار حقوقی و یا درصدی آن نماد، ذاتاً رفتاری متخلفانه نیست و ناظر فقط درصورتی که فروش‌های صورت گرفته دربردارنده اقدامات متخلفانه و یا اقداماتی که منجر به دستکاری معاملات سهم می‌شوند باشد می‌تواند مداخله کند، در غیر این صورت صلاحیت مداخله صرفاً برای حمایت از آن سهم را ندارد. همچنین اگر فروش انجام‌شده از سمت سهامداران حقوقی، پارامترهایی را که ما در بورس تهران و متناسب با دستورالعمل‌ها تعریف کرده‌ایم دربرداشته باشد، برای مثال فروش در یک روز مشمول معاملات عمده نشده باشد، فشار فروش ایجاد نکرده باشد و ما ظنّی مبنی بر استفاده از اطلاعات نهانی در انجام این دست معاملات نداشته باشیم ناظر اجازه دخالت در سازوکار بازار را نخواهد داشت.

▪ ماهنامه «بورس»: در صورت امکان چند مورد دیگر از موضوعات مورد شکایت را هم معرفی بفرمایید.

نکته کلیدی ما در بررسی شکایت، ادعای مطرح‌شده می‌باشد، چراکه در برخی موارد، امکانی برای بررسی موضوع موردبحث وجود ندارد و درنهایت صرفاً به پاسخی کلی منتهی خواهندشد.

حبیب غضنفری: روزانه ادعاهای مختلفی در این زمینه مطرح می‌شود که ازجمله آنها انتقال سهم از افراد حقوقی به حقیقی و بالعکس است؛ اما باید در نظر داشت که جابه‌جایی سهم بین اشخاص حقیقی و حقوقی و این دست معاملات در سازوکار بازار و به‌صورت روزانه انجام شده و برای تمام نمادها مطرح است. این فعل حتی اگر با انتقال حجم بالایی از سهم همراه باشد به‌خودی‌خود تخلف محسوب نمی‌شود؛ مگر اینکه در بررسی‌های بعدی با مواردی که دربردارنده اقدامات متخلفانه است مواجه شویم.
برای مثال درصورتی که پس از انتقال سهمی از شخص حقیقی به حقوقی، یک روند نزولی شدید در سهم رؤیت شود، ممکن است ما به انتقالی که قبلاً انجام شده است مشکوک شویم و بررسی‌های بیشتری در خصوص ارتباط این اشخاص با هم انجام دهیم؛ اما درمجموع انتقال سهم از اشخاص حقیقی به حقوقی، کد به کد و معاملات هماهنگ و یا هر حذف سفارشی لزوماً تخلف نیست و این ازجمله رفتارهای معاملاتی‌ای است که سهامداران می‌توانند انجام دهند. البته در همین خصوص تذکر معامله هماهنگِ تأثیرگذار بر روند معاملات، یکی از هشدارها و یا تذکرهای انضباطی است و وقتی معامله هماهنگ بر روند عادی معاملات اثر بگذارد با برخورد ناظر مواجه می‌شود، حتی اگر به هنگام اتفاق نیافتد، پیرو شکایت با آن برخورد خواهد شد.
همچنین اگر برداشت ما از سفارش ایجادشده توسط سهامدار این باشد که به دنبال دستکاری معاملات بازار بوده است و یا حذف‌های متوالی‌ای در معاملات آن رؤیت شود که با حذف‌های معمول برای یک سهامدار غیرقابل توجیه باشد، با آنها برخورد خواهد شد.
سفارش گذاری با حجم‌های یکسان نیز در اکثر موارد می‌تواند تخلف تلقی شود اما در مواردی ممکن است اعداد یکسانی که تحت عنوان تخلف به ما معرفی می‌شوند مربوط به حجم‌هایی باشد که توسط بازارگردان ها به تابلوهای معاملاتی وارد می‌شود، درواقع بازارگردان ها با توجه به حداقل حجم سفارشی که تعهد می‌کنند، معمولاً الگوریتم‌هایی به کار می‌گیرند تا سفارش‌های خود را روی همان حجم به تابلوهای معاملاتی اضافه کنند.
درهمین خصوص، شکایت‌های عمده‌ای نیز در خصوص عدم‌حمایت بازارگردان‌ها از نماد وصول می‌شود. در همین خصوص لازم است این موضوع لحاظ شود که تعهدات بازارگردان ها در زمینه ورود سفارش، رعایت دامنه مظنه و حداقل حجم سفارش است و وقتی یک بازارگردان، تعهداتی که بر اساس دستورالعمل برای آن تعریف شده است را ایفا کرده باشد، نمی‌توان بر عملکرد آن ایرادی گرفت، حتی اگر معامله‌ای در پی این اقدام اتفاق نیفتاده باشد. می‌توان گفت حمایت از نماد، از تعهدات تعریف‌شده برای هیچ بازارگردانی نیست و به همین دلیل نمی‌توان آنها را به خاطر عدم‌حمایت از نمادی متخلف دانست.
در باب اقدام به نوسان گیری توسط اشخاص نیز طیف متنوعی از شکایات مطرح می‌شود. اگرچه می‌توان گفت نوسان گیری بخشی از ذات بازار است اما محدودیتی که برای آن در نظر گرفته‌شده، این است که منجر به دستکاری معاملات نماد نشود. ما خصوصاً در رابطه با نمادهای کوچک، با مواردی مواجه بوده‌ایم که شخص ابتدا به فروش در قیمت‌های بالا و حجم‌های سنگین اقدام می‌کند و بعد از کاهش قیمت به‌واسطه این اقدام خود، مجدداً سهم را خریداری می‌کند. این نوع از نوسان گیری تخلف تلقی شده و با آن برخورد می‌شود. ما در این رابطه، پیرو شکایات، موارد متعددی از تذکرهای انضباطی داشته‌ایم و حتی برای کمیته تخلفات گزارش تخلف ارسال کرده‌ایم. پس هر نوسانگیری‌ای رفتار متخلفانه نیست. درواقع درک ناظر از هرکدام از مفاهیم مطرح‌شده در یک سری ادعاها مبنی بر به رنج مثبت و منفی کشیدن در نمادها خصوصاً ایجاد رنج منفی در نماد، فشار فروش و یا خرید، سفارش چینی،

تعهدات بازارگردان ها در زمینه ورود سفارش، رعایت دامنه مظنه و حداقل حجم سفارش است و وقتی یک بازارگردان، تعهداتی که بر اساس دستورالعمل برای آن تعریف شده است را ایفا کرده باشد، نمی‌توان بر عملکرد آن ایرادی گرفت، حتی اگر معامله‌ای در پی این اقدام اتفاق نیفتاده باشد.

مخصوصاً سفارش‌های کم‌حجم و ... با درک سهامداران متفاوت است، یعنی ممکن است معاملات یک نماد در یک روز مشخص از اقدامات یک فروشنده متأثر شده باشد اما ازآنجاکه حجم فروش شخص نسبت به معاملات نماد زیاد بوده تأثیری طبیعی روی معاملات نماد گذاشته و با هدف خروج از سهم، اقدام به فروش کرده است. درواقع در صورتی با یک فروشنده در رنج منفی معاملات برخورد خواهد شد که شاهد تکرار آن باشیم. مثلاً اگر فروشنده فوق‌الذکر فروش معادل ۲ درصد برای یک روز را بین ۱۰ روز تقسیم کند و هر بار معاملات نماد را تحت تأثیر قرار دهد، روزانه معاملات نماد را مثلا معادل نیم درصد و به‌صورت فرسایشی با رکود مواجه می کند. این ازجمله مواردی است که تخلف محسوب می‌شود و برخورد از سمت ما را به دنبال دارد.

یک سری ابهامات در خصوص عدم تطابق وضعیت معاملاتی نماد با محتوای اطلاعیه‌هایی که ناشران منتشر می کنند و یا با وضعیت معاملاتی صنعت آن و کلیت بازار، برای سهامداران وجود دارد. چنین ابهامی ریشه در این موضوع دارد که سهامداران با مشاهده اطلاعیه مثبت بر روی کدال، انتظار ایجاد روندی مثبت در معاملات نماد آن را دارند حال آنکه ممکن است عکس این موضوع واقع شود، آن هم بر مبنای عرضه و تقاضای عموم بازار. برای مثال، در سال ۱۳۹۹ و دوران اوج بازار، فارغ از مثبت و یا منفی بودن محتوای اطلاعیه منتشرشده، کافی بود بازگشایی یک نماد با دامنه باز انجام شود تا با نوسان‌های مثبت و شاید چندده درصدی مواجه شویم.

▪ ماهنامه «بورس»: با این تفاسیر چه اتفاقی برای این نمادها می‌افتاد؟

حبیب غضنفری: درواقع عرضه و تقاضاهای اشخاص بودند که این معادله را حل می کردند. به همین خاطر در بازار منفی هم این اتفاق رخ می‌دهد، یعنی در بازار خیلی منفی، یک بازگشایی ناشی از افشای اطلاعات، حتی اگر محتوای مثبتی داشته باشد، لزوماً منجر به ایجاد یک روند معاملاتی مثبت در نماد نخواهد شد. در بسیاری موارد جریان‌های عرضه و تقاضا به نحوی است که در معاملات یک نماد، بدون دستکاری از جانب اشخاص مختلف، در روزی که انتظار می‌رفته است با توجه به اطلاعیه و یا وضعیت صنعت آن مثبت باشد، شاهد روندی نزولی باشیم. ما پیرو ادعاهایی که در این زمینه مطرح می‌شود معاملات را به‌دقت بررسی می کنیم اما در بسیاری موارد خروجی ملموسی ندارد و قاعدتاً ناظر هم در چنین شرایطی اجازه دخالت نخواهد داشت، یعنی اگر ناظر در روزی که روند معاملاتی یک نماد کاملاً معکوس محتوای افشای آن باشد نتواند موارد دستکاری را کشف کند، اجازه مداخله نخواهد داشت و طبیعتاً در خصوص بررسی شکایات هم همین وضعیت را داریم.

▪ ماهنامه «بورس»: اگر موافق باشید در باب اختیارات مقام ناظر بورس در انجام اقدامات نظارتی نیز صحبتی داشته باشیم.

حبیب غضنفری: در واحد پاسخگویی به شکایات در بورس تهران، با توجه به اینکه عملکرد ما گذشته‌نگر است و به بررسی سابقه معاملات می‌پردازیم، صرفاً کشف یک انحراف از مقررات، نمی‌تواند ما را به انجام اقداماتی اصلاحی قادر سازد و علی‌رغم اینکه سهامداران در بسیاری از موارد، درخواست ابطال معاملات را دارند، پس از پایان روز معاملاتی و بسته شدن معاملات، نمی‌توانیم برای اصلاح آنها اقدامی انجام دهیم. البته آنچه در این زمینه مطرح است عدم تأیید معاملات است و نه ابطال آنها. طبق دستورالعمل اجرایی، معاملات در صورتی نهایی می‌شوند که به تأیید مقام ناظر برسند، حال طی یک روز معاملاتی ممکن است ناظر به دلایلی مختلف، معامله یا معاملاتی را تأیید نکند و اگر این تصمیم اتخاذ نشده باشد ما صرفاً می‌توانیم اقداماتی انضباطی و نه اصلاحی داشته باشیم. درمجموع حوزه اختیارات ناظر در این زمینه

> ممکن است معاملات یک نماد در یک روز مشخص از اقدامات یک فروشنده متأثر شده باشد اما ازآنجاکه حجم فروش شخص نسبت به معاملات نماد زیاد بوده تأثیری طبیعی روی معاملات نماد گذاشته و با هدف خروج از سهم، اقدام به فروش کرده است. درواقع در صورتی با یک فروشنده در رنج منفی معاملات برخورد خواهد شد که شاهد تکرار آن باشیم.

محدود است و نمی‌تواند به معامله‌ای در گذشته برگردد تا در خصوص آن اقدامی انجام دهد.

■ ماهنامه «بورس»: با این تفاسیر، دامنه اختیارات بورس در برخورد با اشخاص حقیقی و حقوقی متخلف چه تفاوت‌هایی دارد؟

حبیب غضنفری: طبق ماده ۳۵ قانون بازار اوراق بهادار، هیئت مدیره بورس مسئول رسیدگی به تخلفات انضباطی اعضای خود، شامل کارگزاران، بازارگردانان، ناشران و سایر اعضا است و رأی بدوی را هم صادر می کند؛ بنابراین بورس می‌تواند در خصوص اشخاصی که اعضای آن محسوب می‌شوند رسیدگی لازم را داشته باشد؛ اما در حوزه برخورد با تخلفات اشخاص حقیقی نمی‌توانیم ورود کنیم و صرفاً قادر به گزارش‌دهی به مراجع ذی‌صلاح آن هستیم. در صورت کشف هم اقداماتمان صرفاً در حد گزارش‌دهی است و معمولاً در تهیه مستندات آن طی فرآیندهای دادگاهی مشارکت داریم اما مستقیماً قادر به اقدام حقوقی علیه آنها نیستیم. مواردی از قبیل توقف نماد، تعلیق نماد، عدم‌تأیید معاملات به‌واسطه ظنّ اطلاعات نهانی ازجمله اختیارات نظارتی بورس هستند.

■ ماهنامه «بورس»: در شرایط کنونی آیا شاکی می‌تواند درخواست دریافت مشروح اقدامات صورت گرفته از سمت بورس تهران را داشته باشد؟ و آیا امکان دسترسی به اسامی افراد متخلف برای شاکی‌ها فراهم است؟

حبیب غضنفری: در حال حاضر پس از آنکه ادعای افراد شاکی بررسی می‌شود، معمولاً درخواست دریافت مشروحی از اقدامات انضباطی انجام‌شده توسط ما نیز از سمت آنها مطرح می‌شود. اما باید در نظر داشت از نظر ملاحظات حقوقی‌ای که در این زمینه وجود دارد، بسیاری از پرونده‌هایی که ما پیرو شکایات دریافتی تشکیل می‌دهیم به‌نوعی صرفاً اتهاماتی هستند که بر افرادی خاص وارد شده‌اند، به عبارتی پیرو ظنّی که نسبت به فرد یا افراد وجود داشته، برای آنها پرونده‌ای تشکیل می‌شود و از آنجا که در آن برهه زمانی هنوز به مرحله صدور رأی نرسیده‌ایم و پروسه‌ای طولانی تا صدور آن در پیش است، نمی‌توان اطلاعاتی در خصوص پرونده منتشر کرد. درواقع ما بازه زمانی محدودی برای پاسخگویی به شکایات داریم و در آن بازه، ممکن است هنوز آرای مربوطه اعلام نشده باشند تا بتوان در رابطه با اقدامات نظارتی مربوطه اظهارنظر کرد، اگرچه در صورت صدور رأی هم با توجه به ملاحظات حقوقی، اجازه انتشار اطلاعات، پیرامون اقدامات انجام‌شده و اسامی افراد متخلف را نداریم و می‌توان گفت این موضوع از محدودیت‌های بورس به شمار می‌رود.

■ ماهنامه «بورس»: به‌عنوان سخن پایانی چه صحبتی با مخاطبین ماهنامه «بورس» و اهالی بازار سرمایه دارید؟

حبیب غضنفری: درمجموع تأکید می کنم که بورس و واحدهای نظارتی بورس، در راستای اطمینان‌بخشی نسبت به فرآیندهای نظارتی‌ای که خودشان انجام می‌دهند با آغوشی باز پذیرای شکایات اشخاص هستند. در حال حاضر برخورداری از بازاری سالم و عاری از تخلف، مدینه فاضله ما در بورس تهران است که اگرچه به سمت آن در حرکت هستیم اما قاعدتاً به‌طور کامل تحقق‌یافتنی نمی‌باشد. در همین خصوص از تمام افراد فعال در حوزه بازار درخواست می کنم هرگونه تخلف و یا انحراف از قوانینی که در بازار مشاهده می کنند را از طریق سامانه معرفی‌شده، به ما گزارش دهند.
همچنین اطمینان داشته باشند که معاملات در کارشناسانه‌ترین حالت ممکن بررسی می‌شوند و همکاران ما در واحد پیگیری شکایات، وقت زیادی را به بررسی ریز سفارش‌ها و معاملات تخصیص می‌دهند تا هیچ گونه اغماضی در زمینه بررسی و انجام اقدامات انضباطی اتفاق نیافتد. امیدوارم این موضوع اطمینان خاطری برای دوستان ایجاد کند تا ادعاهایی را که محتوای واقعی دارند و انحراف از مقررات در آنها مشهود است گزارش داده و اطمینان داشته باشند که در خصوص آنها اقدامات لازم انجام خواهد شد.

> **بورس و واحدهای نظارتی بورس، در راستای اطمینان‌بخشی نسبت به فرآیندهای نظارتی‌ای که خودشان انجام می‌دهند با آغوشی باز پذیرای شکایات اشخاص هستند. در حال حاضر برخورداری از بازاری سالم و عاری از تخلف، مدینه فاضله ما در بورس تهران است که اگرچه به‌سمت آن در حرکت هستیم اما قاعدتاً به‌طور کامل تحقق‌یافتنی نمی‌باشد.**

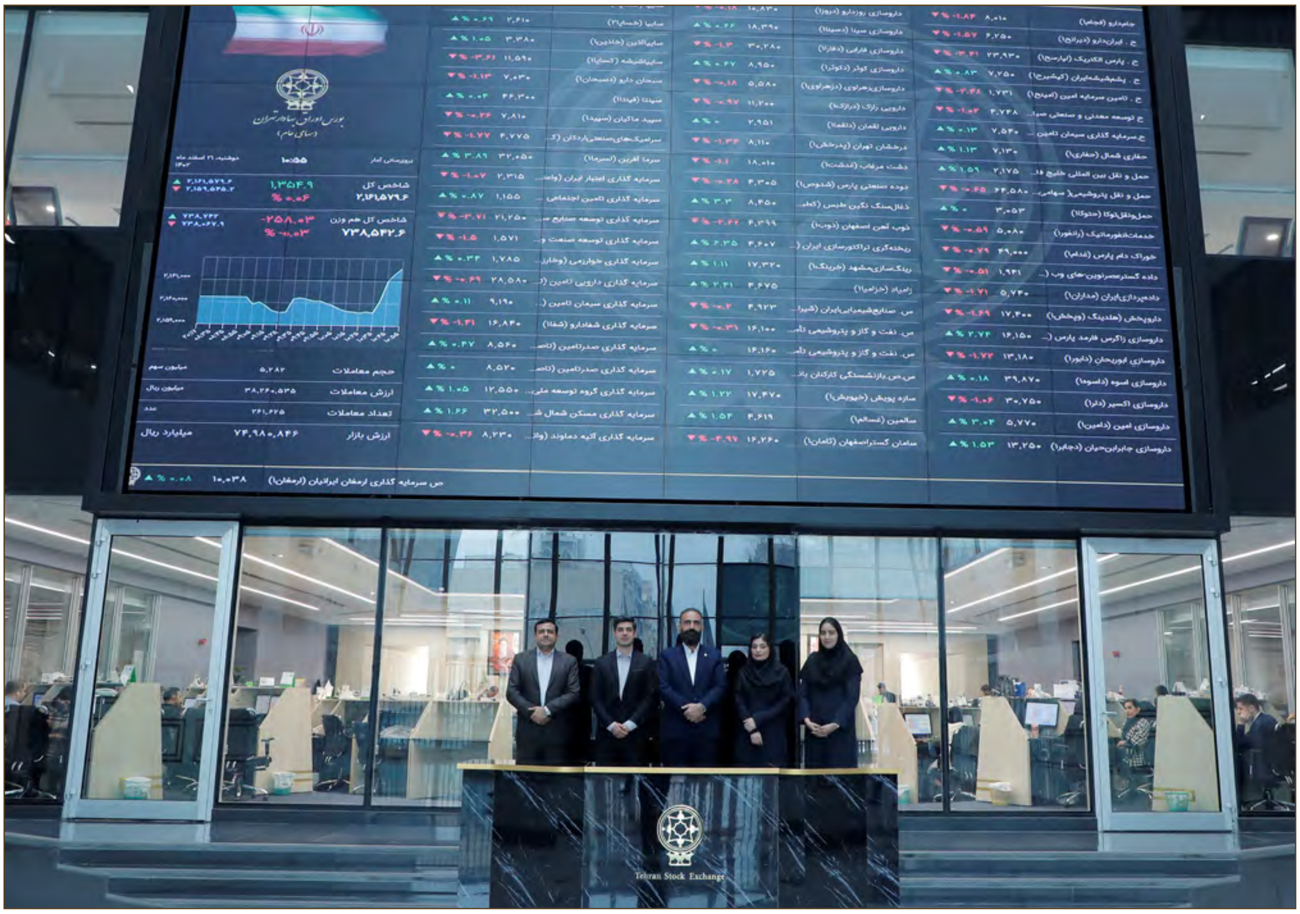

پاسخگویی به شکایات در بورس تهران

مقدمه

پاسخگویی به شـکایات به‌عنوان فرآیندی مؤثر در حمایت از حقوق سرمایه‌گذاران و حفظ و توسعه بازار شفاف، منصفانه و کارا، نقش مهمی در بازار سرمایه کشور دارد که علاوه بر تکریم سهامداران (به‌ویژه سهامداران خرد)، نظارت همگانی و نظارت پس از معاملات را نیز محقق نموده‌است. بر این اساس، این حوزه همواره جایگاه ویژه‌ای در ساختار شرکت بورس تهران داشته و مورد تأکید مستمر مدیران ارشد آن بوده‌است.

ساختار پاسخگویی به شکایات در شرکت بورس تهران

وظیفه پاسخگویی به شکایات در حوزه معاملات بازار در این شرکت پیش‌تر توسط مدیریت نظارت بازار که زیرمجموعه معاونت بازار بود صورت می‌گرفت، اما از تیرماه ۱۴۰۰ با تشکیل اداره مبارزه با پول‌شویی این اداره مسئولیت دو حوزه مبارزه با پول‌شویی و پاسخگویی به شکایات را عهده‌دار شد که نقش به‌سزایی در کاهش زمان پاسـخگویی به شکایات داشته است. با تفکیک معاونت بازار به دو معاونت نظارت بر بازار و عملیات بازار در زمسـتان ۱۴۰۰، اداره مبارزه با پول‌شویی ذیل معاونت نظارت بر بازار قرار گرفت و در تابستان ۱۴۰۱ نیز وظیفه رصد فضای مجازی به این اداره محول گردید. با توجه به گستردگی موضوعات شکایات واصله از طریق سامانه سَمتا، به‌طور طبیعی شکایات مربوط به هر حوزه به بخش متناظر با آن ارجاع می‌گردد. بدین ترتیب، شکایات مرتبط با شرکت بورس تهران نیز با توجه به موضوع آنها بین بخش‌های مختلف توزیع می‌شود که شکایات حوزه معاملات نمادهای بورسی بازار سرمایه منحصراً توسط اداره مبارزه با پول‌شویی مورد رسیدگی قرار می‌گیرد.

اهم وظایف اداره مبارزه با پول‌شویی در حوزه رسیدگی به شکایات

- دریافت شکایات حوزه معاملات نمادهای بورسی از طریق سامانه رسیدگی به شکایات و حمایت‌های حقوقی سازمان بورس و اوراق بهادار (سمتا)
- بررسی و تحقیق پیرامون صحت و سقم موضوع شکایات و پیگیری تا اخذ نتیجه نهایی به‌منظور پاسخگویی به شاکی
- انجام اقدامات انضباطی مقتضی در صورت احراز رفتار متخلفانه از ارائه تذکر به سهامداران و کارگزاران عامل، ایجاد محدودیت در دسترسی به سامانه تا ارجاع به کمیته تخلفات در صورت نیاز و تدوین گزارش جرم
- پیگیری و اخذ نظریات و پیشنهادهای واحدهای تخصصی در ارتباط با شکایات واصله به‌منظور رسیدگی و اعلام پاسخ به شاکی
- ارائه گزارش آماری در خصوص پاسخگویی به شکایات به مدیران ارشد بورس

■ پیگیری ارسال پاسخ به شاکیان

مختصری از آمار شکایات پاسخ‌داده‌شده

همانطور که در نمودار ذیل مشخص است، میانگین زمان انتظار شکایات در حوزه معاملات جهت بررسی و پاسخگویی تا انتهای بهمن‌ماه سال جاری، ۳۴ روز بوده که پس از تصدی وظیفه پاسخگویی توسط این واحد شاهد کاهش قابل ملاحظه زمان پاسخگویی می‌باشیم؛ به‌نحوی که از زمستان ۱۴۰۱ این وقفه زمانی به‌طور میانگین به ٦ روز تقویمی رسیده‌است.

نمودار ۱- فاصله زمانی پاسخگویی به شکایات (بر حسب روز)

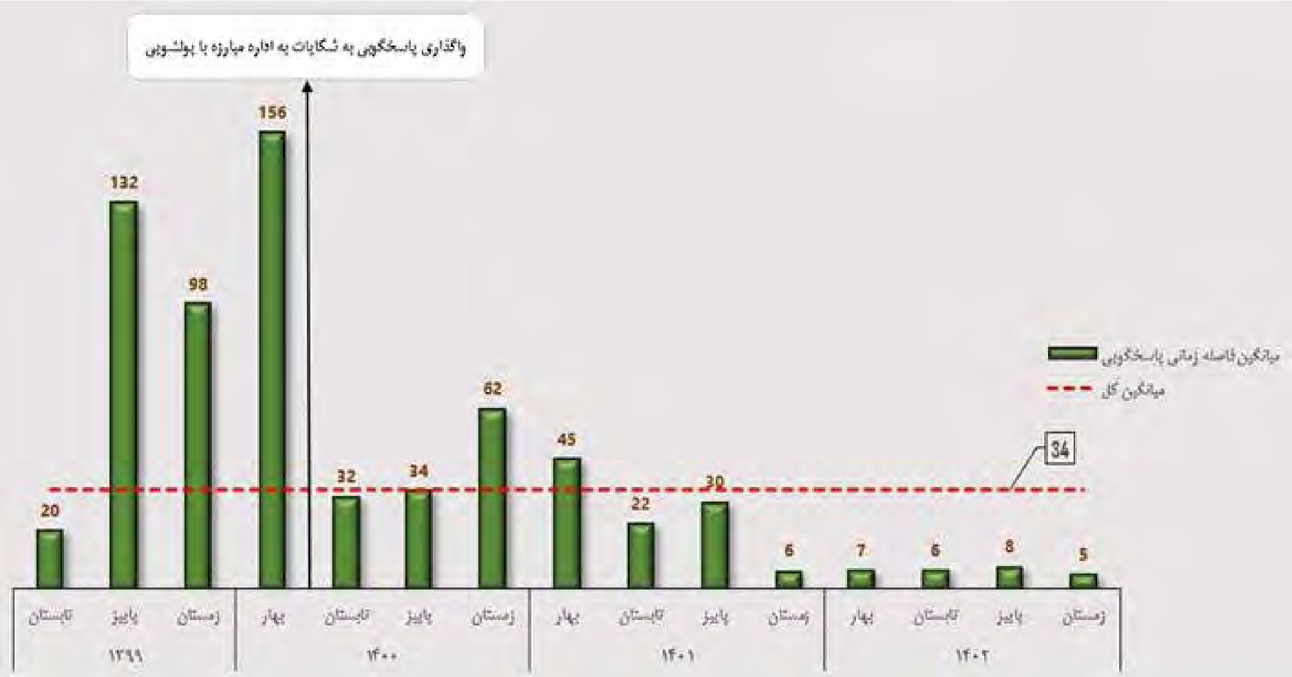

از حیث آماری، مجموع شکایات واصله حوزه معاملات بازار سرمایه از تیرماه ۱۳۹۹ تا انتهای بهمن‌ماه ۱۴۰۲ تعداد ۲,٥٦٦ مورد بوده است که بیش از ۹۴ درصد از موارد استعلام‌شده از این اداره، مورد گزارش گیری، بررسی و در نهایت پاسخگویی قرار گرفته است.

نمودار ۲- تعداد شکایات پاسخ‌داده‌شده

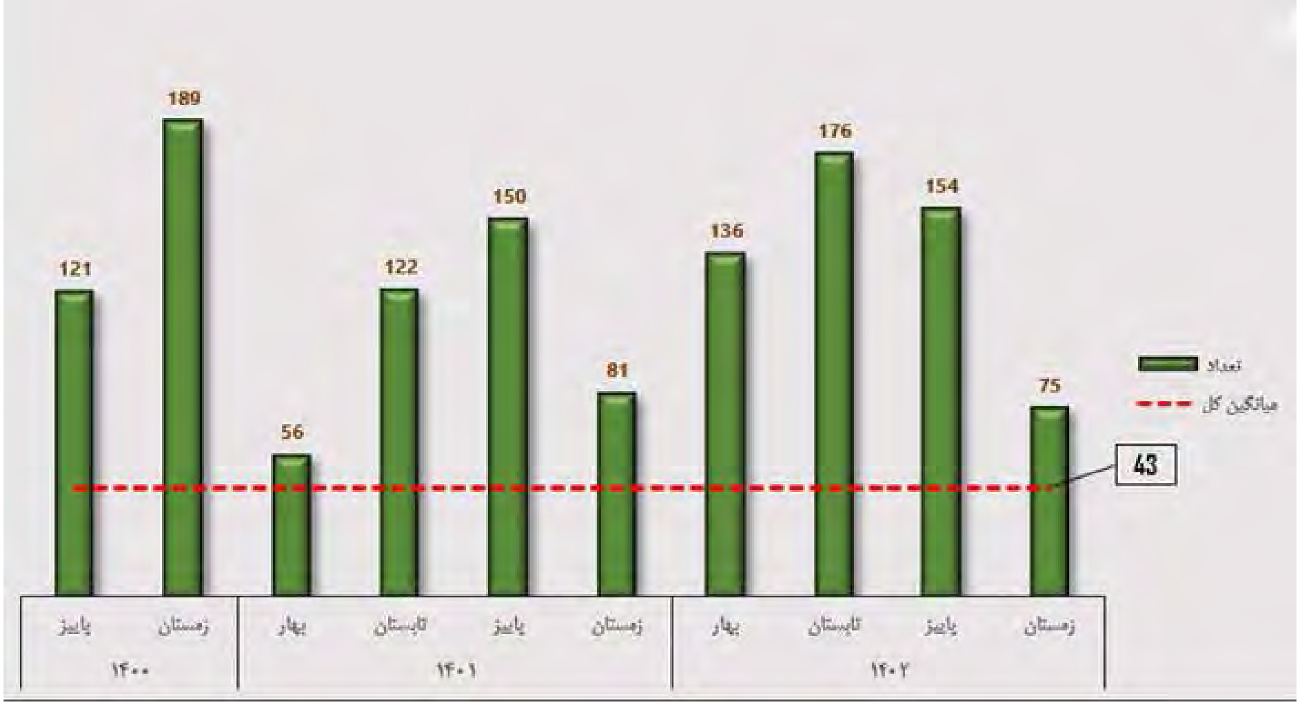

بر این اساس از حیث فراوانی موضوع، بیشترین شـکایات حوزه معاملات بازار سرمایه در خصوص دستکاری معاملات (اعم از فشار فروش، معامله خلاف جریان بازار، معامله هماهنگ، حذف و ویرایش سفارش و...) با حدود ۷۲ درصد از مجموع شکایات واصله است.

محدودیت‌های پاسخگویی به شکایات

- در این خصوص نکته حائزاهمیت آن اسـت که بخشی از شکایات واصله اساساً قابلیت پاسـخگویی ندارد. به‌عنوان نمونه، عدم تأیید (ابطال) معاملات از اختیارات بورس می‌باشـد که از جنبه فنی در صورت احراز تخلفات صورت گرفته تنها در همان روز معاملاتی امکانپذیر است و به‌طور بدیهی درخواست ابطال معاملات صرفاً به‌واسطه درخواست سهامدار ولو در صورت احراز تخلف صورت گرفته پس از پایان آن روز معاملاتی، مقدور نخواهد بود.
- همچنین درخواست اطلاع از جزئیات معاملات انجام‌شـده و یا شرح اقدامات انضباطی صورت گرفته توسط سهامدارانی که ادعای رخداد متخلفانه در معاملات را مطرح می‌نمایند با توجه به محرمانه بودن آن، امکان قانونی تحقق نخواهد داشت.
- یکی دیگر از موارد قابل‌توجه در شـکایات واصله، اعتراض به فروش سهم توسط سـهامداران حقوقی (اعم از سهامدار عمده) یا بازارگردان در نمادهای معاملاتی می‌باشد که فی‌نفسه این دسـت موارد متخلفانه نبوده و قابلیت رسیدگی انضباطی ندارد، مگر آنکه شامل تخلفات مصرح در دستورالعمل‌ها و قوانین بازار سرمایه باشد.

فرآیند پاسخگویی به شکایات در بورس تهران

پس از دریافت شکایات حوزه معاملات بازار از طریق سامانه سمتا، موضوع شکایات از طریق سامانه‌های هوشمند نظارتی موجود مورد بررسی قرار می‌گیرد. به‌طور مثال، در بازه زمانی مورد شـکایت توسط شاکی یا بازه‌هایی که نماد معاملاتی مورد شکایت با نوسان غیرعادی قیمت یا حجم معاملاتی همراه بوده اسـت، مطابق دسـتورالعمل‌های موجود، احتمال وقوع مواردی همچون ویرایش یا حذف نامتعارف سفارش، معاملات چرخشی یا هماهنگ، دستکاری پیش‌گشایش، معامله خلاف جهت بازار (رنج مثبت یا منفی)، ایفای تعهدات بازارگردانی و... بررسی و گزارش می‌شود.

طیف اقدامات نظارتی

با توجه به امکانات نظارتی در دسـترس منطبق بر قوانین و دسـتورالعمل‌های جاری، طیف اقدامات نظارتی که توسط این اداره پیرو بررسی شکایات انجام می‌شود، شامل ارسال تذکر سیستمی از طریق سامانه نظارت جامع بورس تهران (سنجش)، ارسال درخواست مسدودسازی کد معاملاتی برخط متخلفین به کارگزار مربوطه، تهیه گزارش مقدماتی و مکاتبه با بخش‌های ذی‌ربط و نهایتاً اعلام جرم و تشکیل پرونده مطابق فصل ششم قانون بازار اوراق بهادار می‌باشد. بر این اسـاس تا انتهای بهمن‌ماه ۱۴۰۲ تعداد ۴۴۸ تذکر سیستمی توسط این اداره ارسال گردیده است که از این تعداد ۱۸ مورد درخواست مسدودسازی کدهای برخط متخلف بوده است. همچنین، ۳۲ گزارش مقدماتی جمع‌بندی و ارسال شده است و نهایتاً ۲ مورد اعلام جرم توسط این واحد صورت گرفته است.

ماهنامه
بورس
BOURSE

بورس اوراق بهادار تهران (سهامی عام)

فراخوان مقاله

به اطلاع می‌رساند ماهنامه بورس متعلق به شرکت بورس اوراق بهادار تهران، با رویکرد خبری، تحلیلی و آموزشی، سابقه‌ای بیش از ۲۵ سال در حوزه انتشار اخبار، اطلاعات و آمار اقتصادی و بازار سرمایه دارد. این ماهنامه به شکل تخصصی برای فعالان بازار سرمایه منتشر شده و برای تمامی ارکان و شرکت‌های بازار سرمایه از جمله ناشران بورسی، کارگزاری‌ها، نهادهای مالی (تأمین سرمایه‌ها، مشاوران سرمایه‌گذاری، سبدگردان‌ها، صندوق‌های سرمایه‌گذاری) و مراکز آموزشی به‌خصوص دانشگاه‌ها در سراسر کشور توزیع می‌شود.
بدین‌وسیله از کلیه اساتید، پژوهشگران، مدیران، دانشجویان و علاقه‌مندان به موضوعات مرتبط با بازار سرمایه دعوت می‌شود تا مقالات و آثار پژوهشی خود را با محورهای پیشنهاد شده برای این ماهنامه ارسال نمایند.

موضوعات پیشنهادی:

- اهمیت حمایت از سهامداران حقیقی
- ابزارهای مالی جدید در بازار سرمایه
- الزامات و چالش‌های بازارگردانی در بازار سرمایه
- ابزارهای مشتقه و توسعه بازار سرمایه
- حاکمیت شرکتی و بازار سرمایه
- جایگاه تحلیل در بازار سرمایه
- اقتصاد هوشمند و توسعه مالی
- جایگاه تحقیق و توسعه در بازار سرمایه
- عرضه شرکت‌های دانش‌بنیان در بازار سرمایه
- بازار سرمایه و توسعه تأمین مالی منطقه‌ای
- ریزساختارهای بازار سرمایه
- صندوق‌های سرمایه‌گذاری

نحوه ارسال مقالات:

علاقه‌مندان می‌توانند برای دریافت شیوه‌نامه ارسال مقالات
با شماره تماس ۲۶۷۴۱۱۵۱ داخلی ۵۷۲ تماس حاصل نمایند.
آدرس ایمیل جهت ارسال مقالات: mahnamehbourse@gmail.com

بورس

تحلیل صنعت

بررسی صنعت آلومینیوم

علی اسکینی

مدیر تحلیل کارگزاری بانک صنعت و معدن

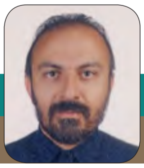

مهرداد حقگو

کارشناس واحد تحلیل کارگزاری بانک صنعت و معدن

مقدمه

آلومینیوم عنصری انعطاف‌پذیر و نقره‌ای رنگ است که به‌صورت ناخالص در سنگ معدنی بوکسیت وجود دارد. پس از استخراج بوکسیت از معادن، طی فرآیندی، آلومینا تولید می‌شود که ماده اصلی تولید شمش آلومینیوم می‌باشد. بنابراین، به‌منظور تحلیل و بررسی صنعت آلومینیوم، اشراف نسبی به وضعیت آلومینا و بوکسیت نیز ضروری می‌باشد.

نگاهی به صنعت آلومینیوم در جهان

طی سال‌های اخیر، تولید و فروش شمش آلومینیوم، روبه‌رشد بوده و در محدوده ۱۵۰ میلیارد دلار در سال می‌باشد که با توجه به افزایش تقاضا در آینده، پیش‌بینی می‌شود میزان فروش در این صنعت به محدوده ۲۰۰ میلیارد دلار برسد. در نمودار ۱، میزان فروش شمش آلومینیوم نشان داده شده است.

نمودار ۱- میزان فروش شمش آلومینیوم (بر حسب میلیارد دلار)

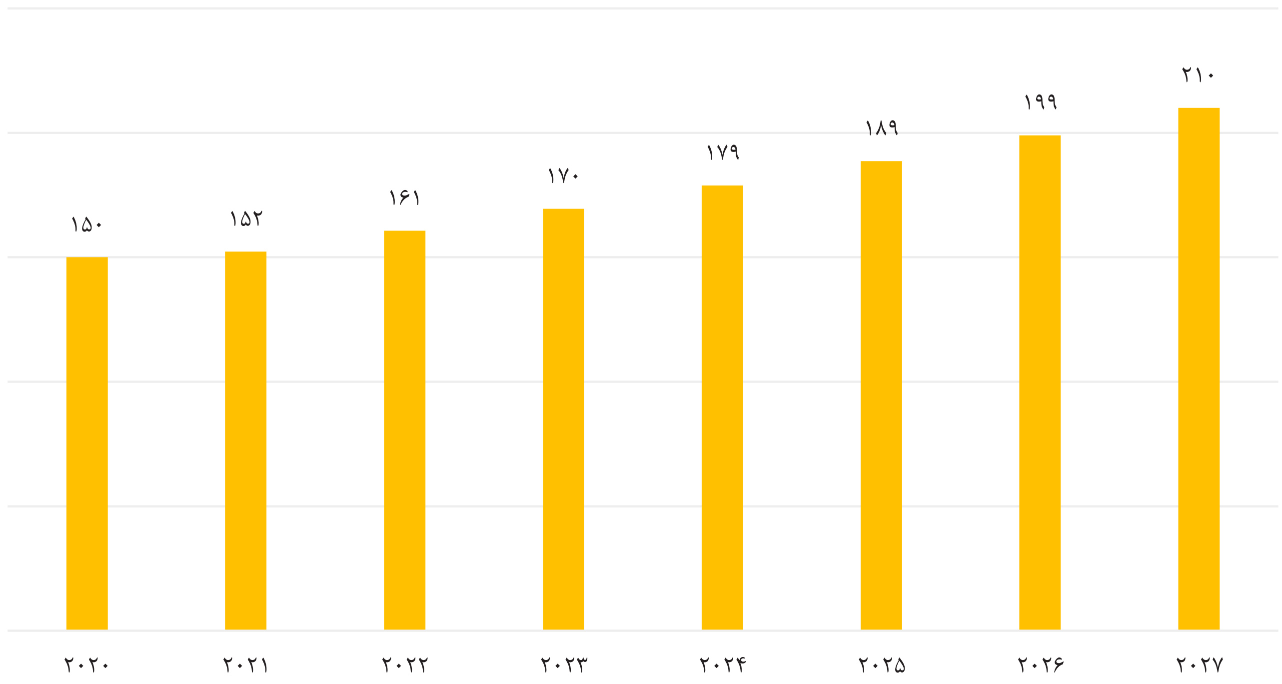

همانطورکه در نمودار ۲ نشان داده شده است، کشورهای گینه، ویتنام و استرالیا دارای بیشترین ذخایر بوکسیت می‌باشند. در ادامه و در نمودار ۳ مشاهده می‌شود که بزرگ‌ترین کشورهای تولیدکننده بوکسیت در سال ۲۰۲۲، استرالیا، چین و گینه می‌باشند. در مرحله بعدی یعنی تولید آلومینا که ادامه زنجیره می‌باشد و نیاز به تکنولوژی و مصرف انرژی بیشتر است، کشورهای چین، استرالیا و برزیل بزرگ‌ترین تولیدکنندگان این محصول هستند. در نهایت زمانی که به تولید شمش آلومینیوم می‌رسیم، کشور چین با توجه به سرمایه‌گذاری بسیار زیاد در تولید شمش خالص آلومینیوم و دسترسی به زغال‌سنگ (انرژی)، بزرگ‌ترین تولیدکننده شمش آلومینیوم می‌باشد که در این بخش، دیگر اثری از گینه، ویتنام و استرالیا نیست. تمامی موارد ذکرشده در نمودارهای ۲ تا ۵ نمایش داده شده است.

نمودار ۲- ذخایر بوکسیت جهان (بر حسب میلیون تن)

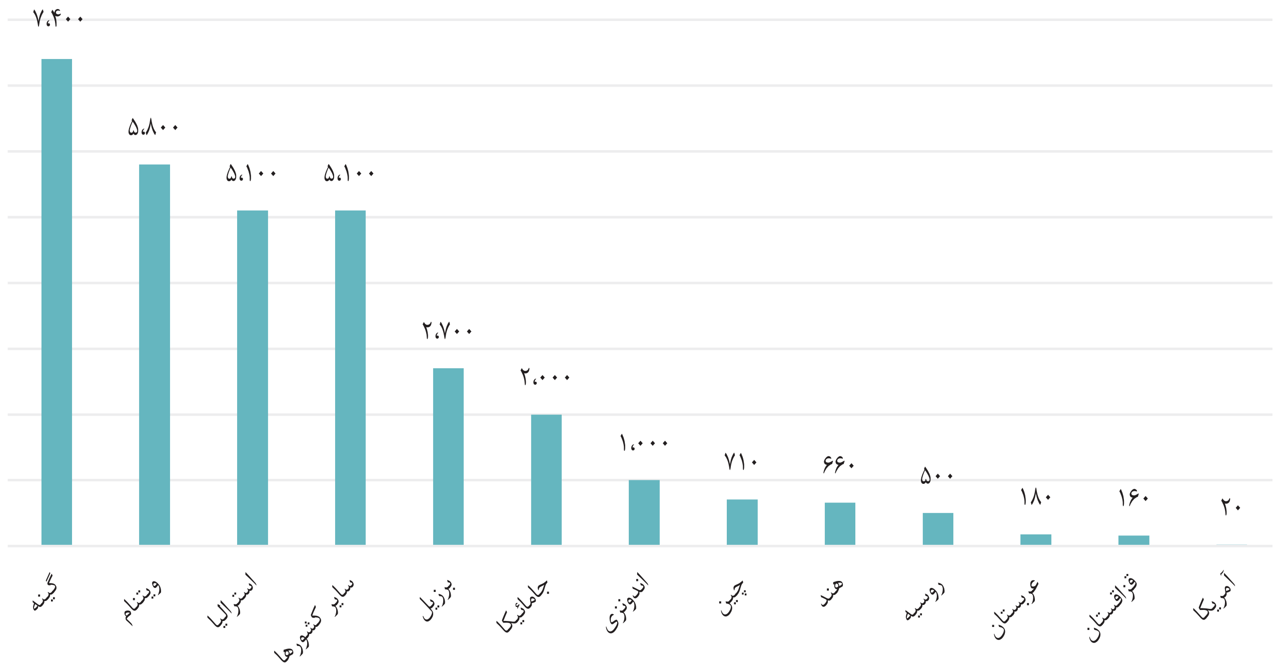

نمودار ۳- بزرگ‌ترین کشورهای تولیدکننده بوکسیت جهان در سال ۲۰۲۲ (بر حسب میلیون تن)

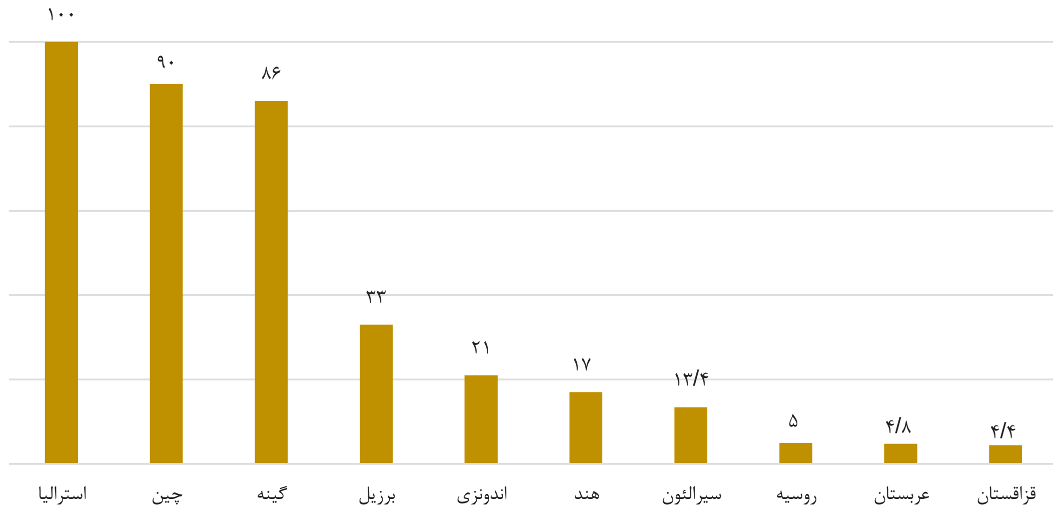

نمودار ۴- تولید آلومینای جهان در سال ۲۰۲۲ (بر حسب هزار تن)

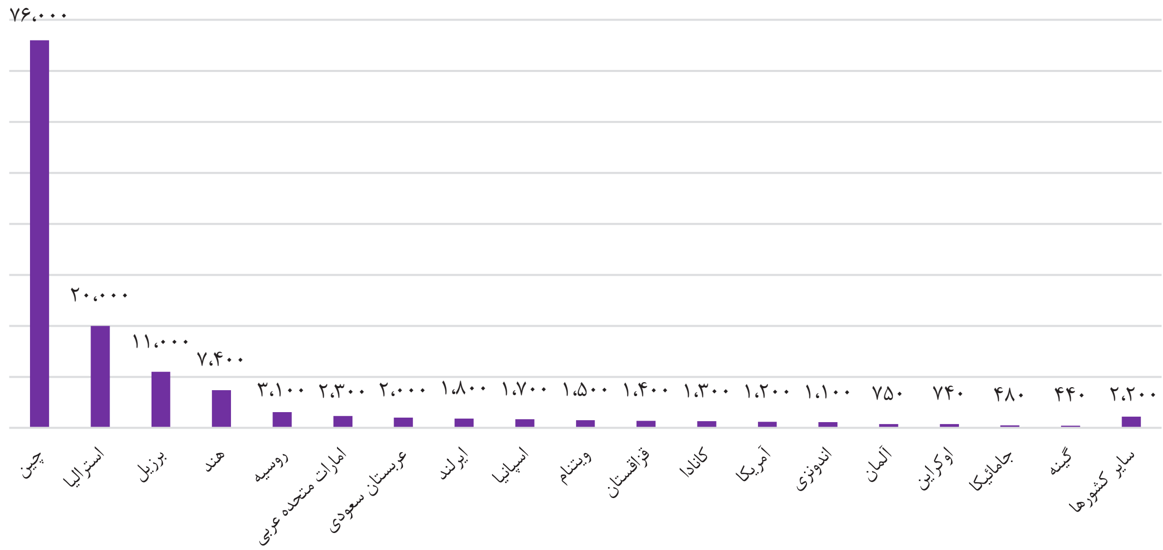

نمودار ۵- تولید شمش آلومینیوم جهان در سال ۲۰۲۲ (بر حسب هزار تن)

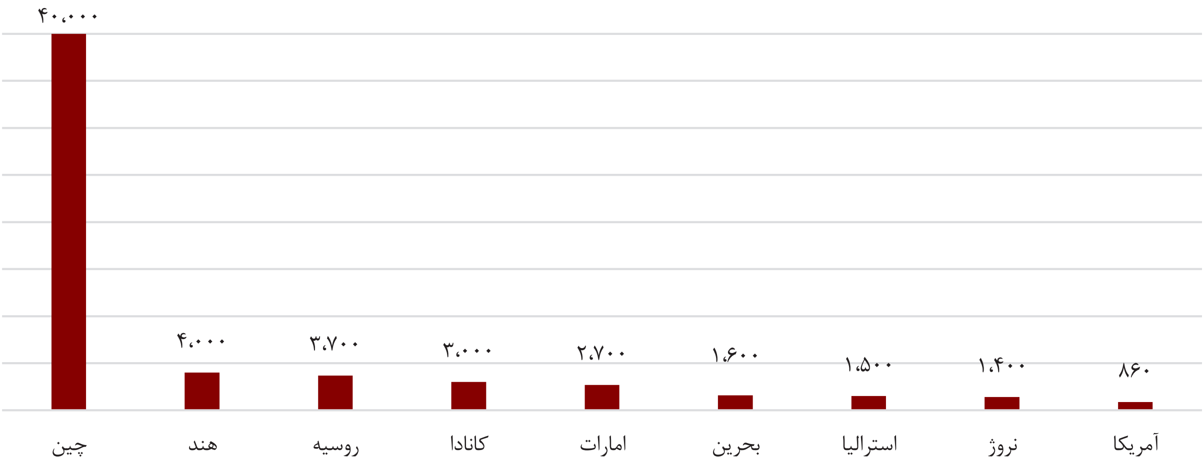

همانطور که در نمودار ۶ مشاهده می‌شود، بزرگ‌ترین صادرکنندگان شمش آلومینیوم، کشورهای چین، آلمان و کانادا هستند. قرار داشتن چین در صدر صادرکنندگان منطقی به نظر می‌رسد، اما با توجه به اینکه آلمان جزو بزرگ‌ترین تولیدکنندگان این محصول نمی‌باشد، داشتن رتبه دوم صادرات از نظر حجم، غیرعادی بوده که دلیل این موضوع آن است آلمان به نوعی یک هاب صادراتی می‌باشد که آلومینیوم برخی کشورها از جمله ایران و ترکیه را صادرات مجدد می‌کند.

نمودار ۶- بزرگ‌ترین کشورهای صادرکننده شمش آلومینیوم (بر حسب میلیون تن)

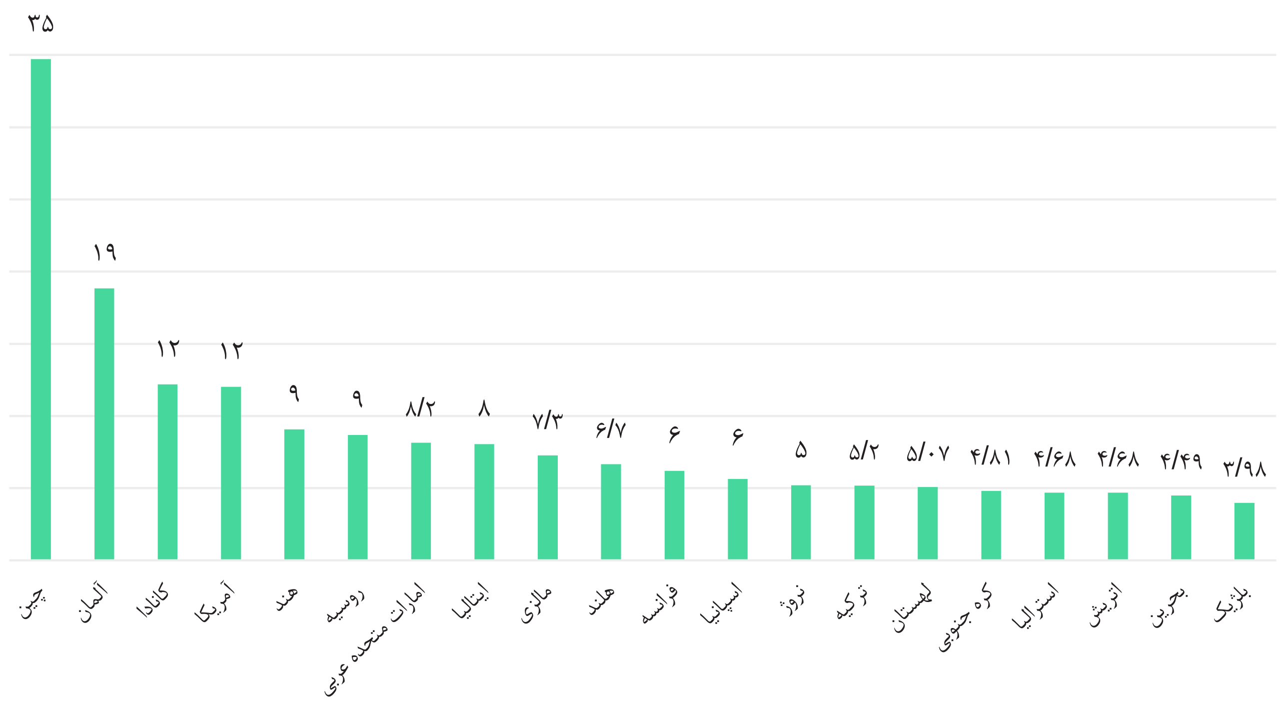

مصرف انرژی

یکی از صنایعی که نیاز به مصرف برق بسیار زیادی دارد، صنعت آلومینیوم است. هزینه برق، جزو مهم‌ترین سرفصل‌های هزینه‌ای این صنعت می‌باشد. در نمودار ۷، میزان مصرف برق برای تولید یک تن آلومینیوم نمایش داده شده است. در این نمودار، افزایش کارایی تولید در گذر زمان، مشهود می‌باشد.

نمودار ۷- میزان مصرف برق در صنعت آلومینیوم

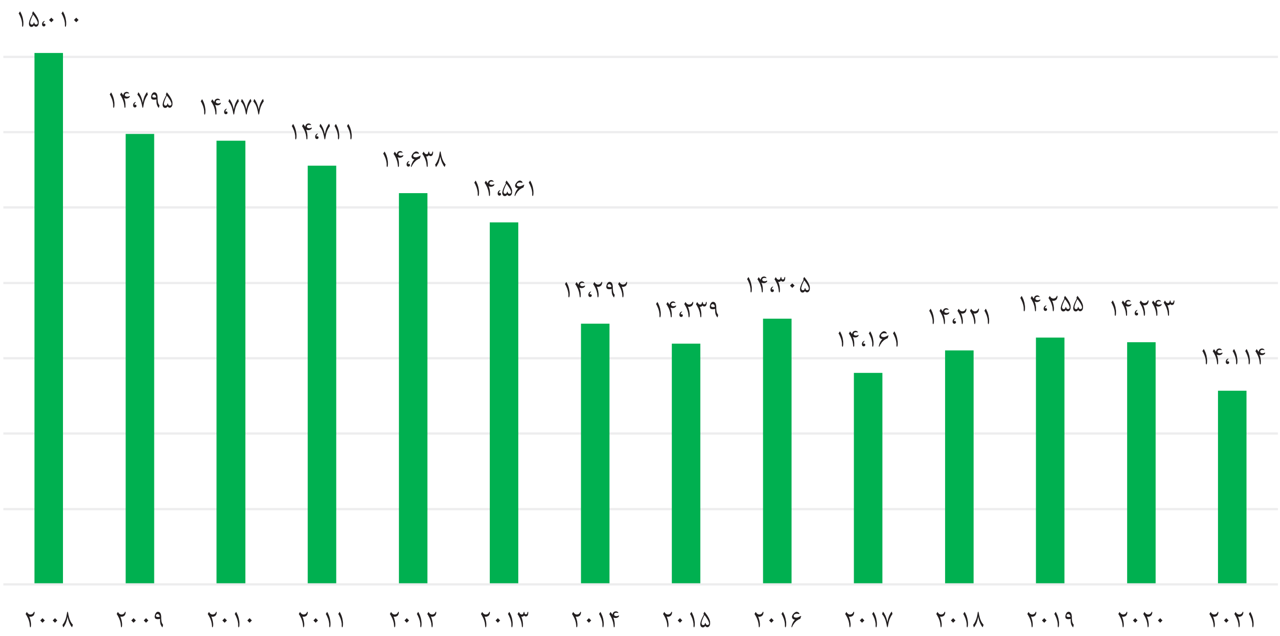

نگاهی به وضعیت تولید و تقاضا در ایران

میزان تولید آلومینیوم در ایران با توجه به افزایش ظرفیت تولید در سال‌های اخیر، به ۶۳۲ هزار تن رسیده است. برای تولید این میزان آلومینیوم، به حدود ۱/۵ میلیون تن آلومینا نیاز است و همانطورکه در نمودار ۹ مشاهده می‌شود، حدود ۲۳۰ هزار تن از این مقدار در داخل کشور تولید می‌شود و حدود ۱،۲۷۰ هزار تن نیز واردات آلومینا صورت می‌پذیرد که نشان‌دهنده وابستگی زیاد این صنعت به واردات است.

نمودار ۸- تولید آلومینیوم در کشور (بر حسب هزار تن)

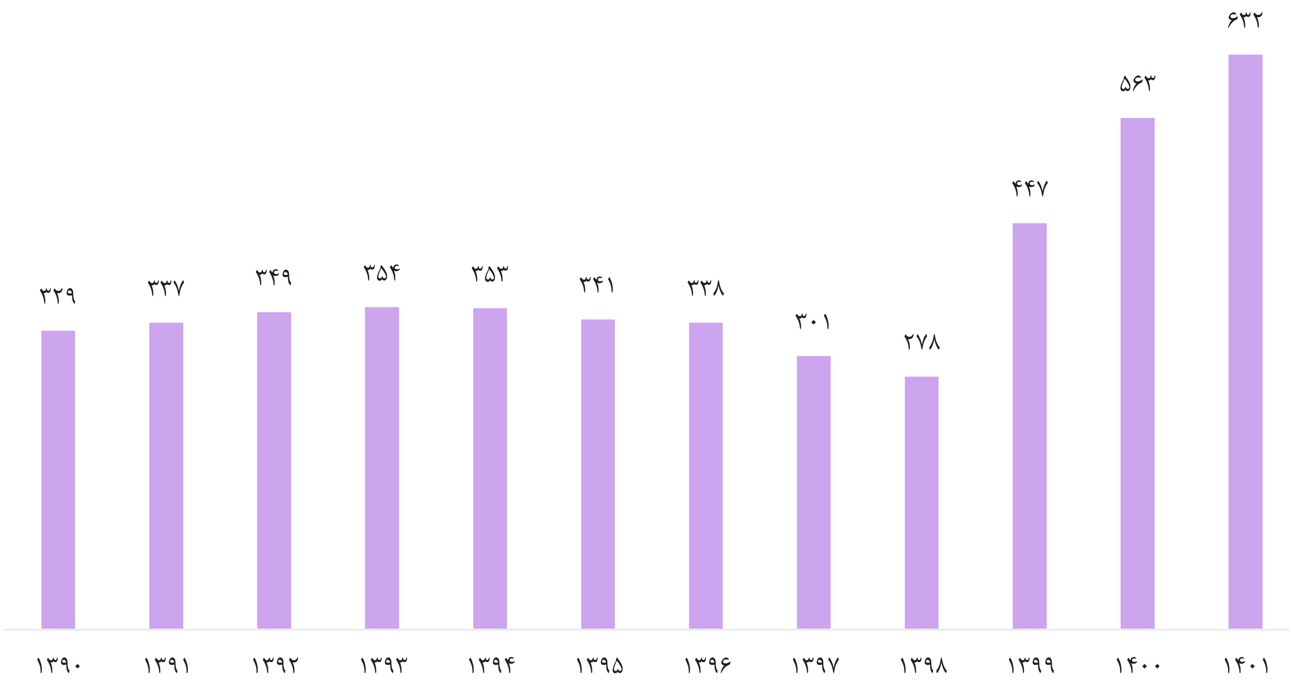

سالانه به‌طور میانگین ۲۴۰ هزار تن آلومینا در کشور تولید می‌شود که مربوط به شرکت آلومینای ایران می‌باشد.

نمودار ۹- روند تولید آلومینای در کشور (بر حسب هزار تن)

همانطورکه در نمودار ۱۰ نمایش داده شده است، میزان تولید بوکسیت در کشور حدوداً ۷۰۰ هزار تن می‌باشد که عمده این ماده برای تولید آلومینا استفاده شده و مابقی آن در سایر صنایع داخلی به کار برده می‌شود.

نمودار ۱۰- روند تولید بوکسیت در کشور (بر حسب هزار تن)

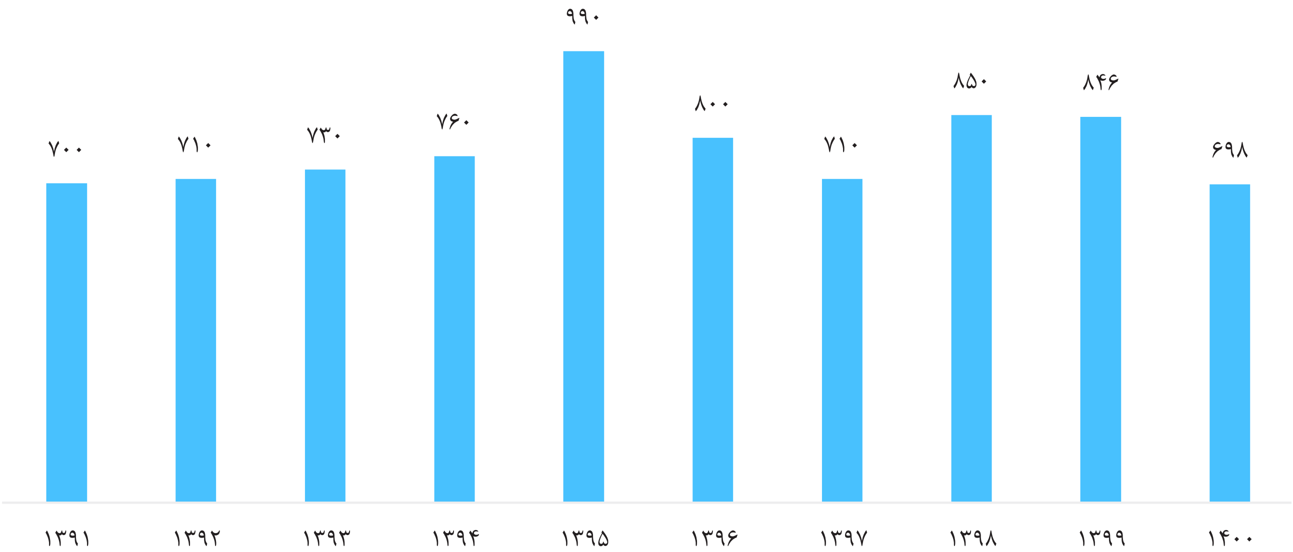

قیمت گذاری محصولات و وضعیت آن

با توجه به اینکه عمده مواد اولیه تولید شمش آلومینیوم، وارداتی بوده و وابستگی زیادی به نرخ ارز دارد، فروش این محصول در بورس کالا انجام می‌شود. قیمت پایه بر اساس تابعی از نرخ LME و دلار نیمایی بوده و به دلیل اختلاف بسیار زیاد نرخ نیمایی با نرخ بازار آزاد، همواره شاهد رقابت خریداران در تابلو معاملات هستیم که قیمت خرید را به محدوده منطقی نرخ LME و میانگین قیمت دلار توافقی و آزاد می‌رساند.

صنعت آلومینیوم در بازار سرمایه

تنها شـرکت قابل معامله صنعت آلومینیوم در بورس، شـرکت آلومینیوم ایران (ایرالکو) با نماد «فایرا» است. سایر شرکت‌های تولیدکننده شمش آلومینیوم در کشور عبارتند از: شرکت المهدی، شرکت آلومینیوم جنوب (سالکو) و شرکت آلومینای ایران. برخی از اطلاعات مهم این شرکت‌ها در جدول ۱ آورده شده است.

جدول ۱- اطلاعات مهم شرکت‌های تولیدکننده شمش آلومینیوم

	واحد	آلومینیوم جنوب	المهدی	آلومینای ایران	آلومینیوم ایران	جمع
تولید سال ۱۳۹۸	تن	۰	۸۰,۰۰۰	۱۰,۰۰۰	۱۷۷,۷۷۷	۲۶۷,۷۷۷
تولید سال ۱۳۹۹	تن	۵۳,۰۰۰	۱۳۴,۰۰۰	۲۵,۰۰۰	۱۸۶,۰۹۲	۳۹۸,۰۹۲
تولید سال ۱۴۰۰	تن	۱۳۱,۰۰۰	۱۳۴,۰۰۰	۳۷,۰۰۰	۱۷۶,۸۸۵	۴۷۸,۸۸۵
تولید سال ۱۴۰۱	تن	۲۶۳,۰۰۰	۱۸۲,۰۰۰	۳۶,۰۰۰	۱۸۰,۰۷۸	۶۶۱,۰۷۸
تعداد کارکنان	نفر	۲,۲۷۲	۲,۱۰۸	۲,۰۵۴	۳,۹۰۰	۱۰,۳۳۴
تسهیلات	میلیارد تومان	۲۲,۰۰۰	۱۷۰	۳۰۰	۱,۹۰۰	۲۴,۳۷۰
سهامداران عمده	-	سرمایه‌گذاری غدیر	گروه مپنا	ایمیدرو	سهام عدالت	-

همانطور که در جدول ۱ مشاهده می‌شود، بزرگ‌ترین تولید کننده شمش آلومینیوم در کشور در سال ۱۴۰۱ مجتمع صنایع آلومینیوم جنوب (سالکو) با سهم ۴۰ درصدی می‌باشد.

نمودار ۱۱- میزان فروش شرکت‌های تولیدکننده شمش آلومینیوم (بر حسب میلیارد تومان)

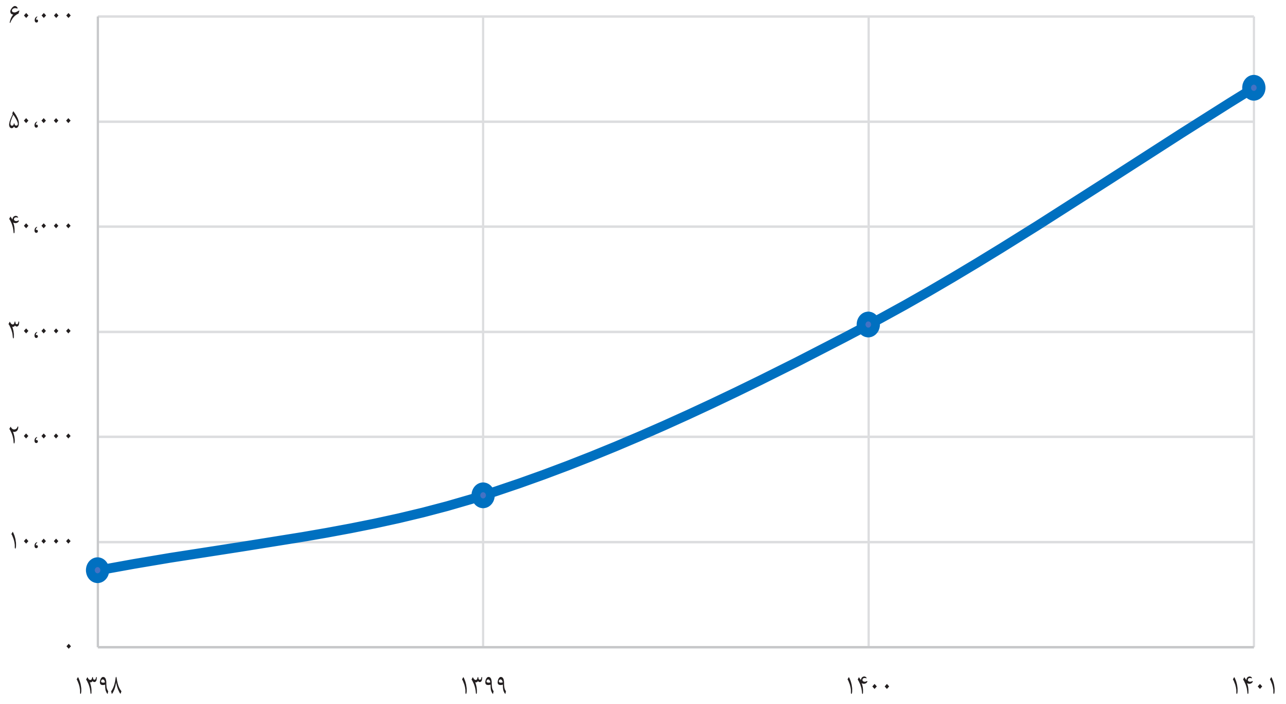

نمودار ۱۲- میزان فروش دلاری شرکت‌های تولیدکننده شمش آلومینیوم (بر حسب میلیون دلار)

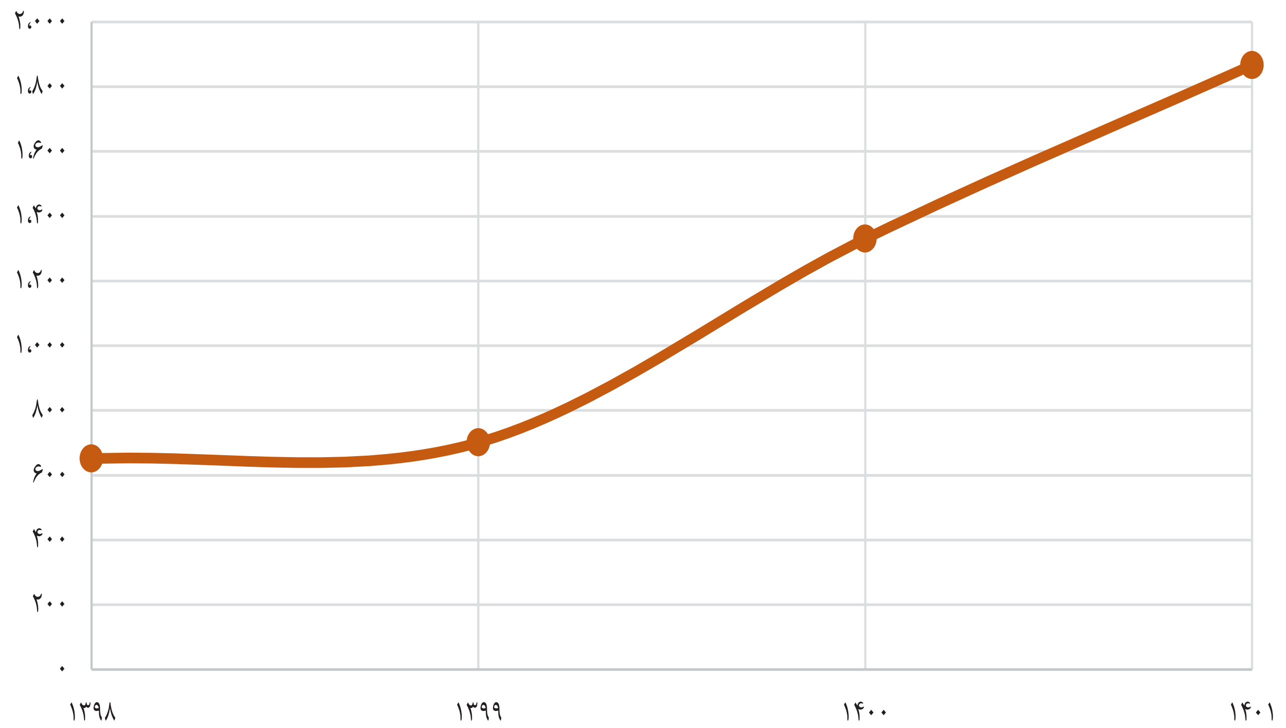

همانطورکه در نمودار ۱۳ مشاهده می‌شود، حاشیه سود ناخالص صنعت طی ۴ سال گذشته بین ۱۶ تا ۳۹ درصد در نوسان بوده است.

نمودار ۱۳- حاشیه سود صنعت

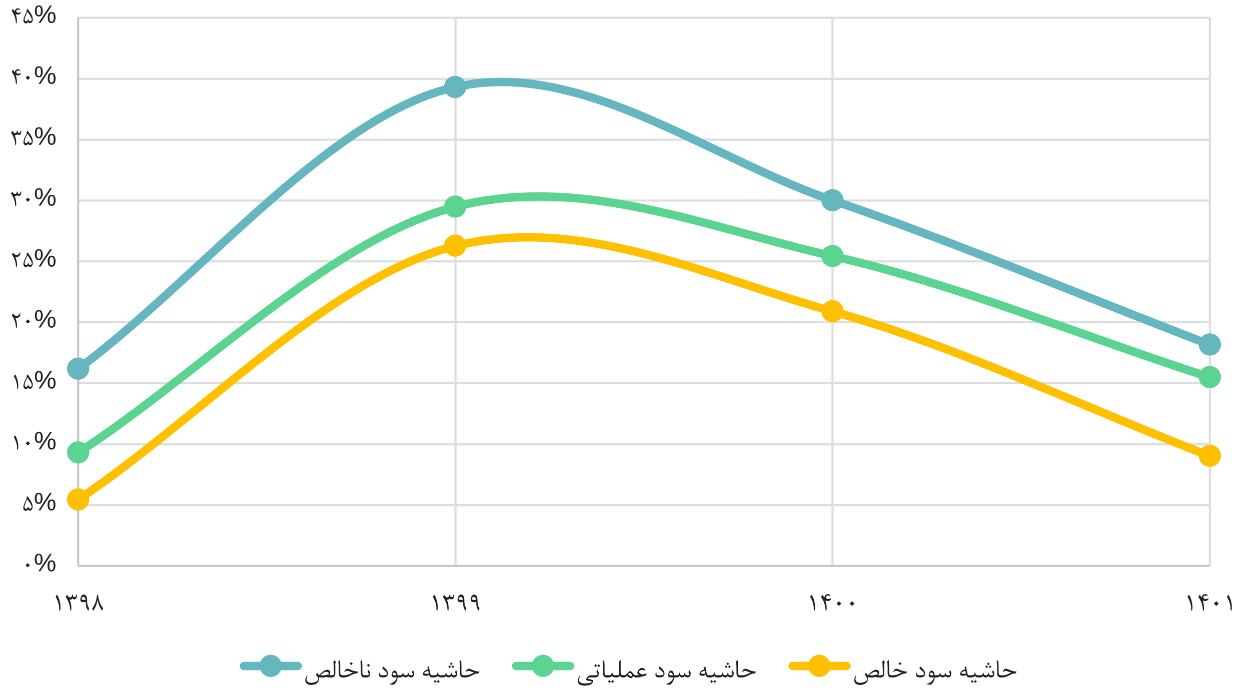

چه سودآوری در انتظار شرکت‌های این صنعت خواهد بود؟

جدول ۲- پیش‌بینی صورت سود و زیان صنعت

	واحد	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱
مبلغ فروش	میلیارد تومان	۷,۲۹۰	۱۴,۴۴۰	۳۰,۶۶۹	۵۶,۲۱۵
مبلغ فروش دلاری	میلیون دلار	۶۵۱	۷۰۱	۱,۳۳۰	۱,۸۶۷
سود ناخالص	میلیارد تومان	۱,۱۷۹	۵,۶۷۸	۹,۲۰۴	۹,۶۶۷
حاشیه سود ناخالص	درصد	۱۶	۳۹	۳۰	۱۸
هزینه‌های عمومی، اداری و فروش	میلیارد تومان	(۱۵۷)	(۸۵۲)	(۶۰۱)	(۱,۱۷۸)
نسبت هزینه‌های عمومی، اداری و فروش به مبلغ فروش	درصد	۲	۶	۲	۲
سود عملیاتی	میلیارد تومان	۶۷۸	۴,۲۵۸	۷,۸۰۱	۸,۲۴۲
هزینه مالی	میلیارد تومان	(۸۷)	(۲۴۸)	(۱,۲۰۱)	(۲,۹۲۲)
سود خالص صنعت	میلیارد تومان	۳۹۷	۳,۷۹۴	۶,۴۰۹	۴,۸۰۵

از نکات مهم صورت ســود و زیان صنعت آلومینیوم، می‌توان به هزینه مالی بسیار بالای شرکت آلومینیوم جنوب (سالکو) اشاره کرد که باعث بالا رفتن این هزینه در صورت سود و زیان صنعت شده است. همچنین می‌توان به حاشیه سود ناخالص بسیار پایین در شرکت المهدی اشاره کرد که عمدتاً به دلیل ارزان‌تر بودن نرخ شمش این شرکت ناشی از خلوص پایین و ناکارآمدی تولید است که باعث افزایش بهای تمام‌شده شرکت می‌شود.

نتیجه‌گیری

صنعت آلومینیوم یکی از صنایع مهم در کشور است که به واردات مواد اولیه بسیار وابسته بوده و نوسانات نرخ ارز و تحریم‌های بین‌المللی می‌تواند از این محل به این صنعت آسیب برساند. حدود نیمی از شمش آلومینیوم تولیدشده در کشور، صادر می‌شود که بخش قابل توجهی از ارز موردنیاز واردات مواد اولیه را جبران می‌کند. از مهم‌ترین نکات این صنعت می‌توان به انرژی‌بر بودن آن خصوصاً در حوزه برق اشاره کرد. در ایران، نرخ برق ارزان است که این موضوع باعث ایجاد مزیت برای شرکت‌های تولیدکننده آلومینیوم در مقابل رقبای خارجی می‌شود. یکی از چالش‌هایی که این صنعت در آینده ممکن است با آن روبرو شود، آزادسازی نرخ برق و حذف یارانه می‌باشد. همچنین، چالش دیگری به نام کمبود مواد معدنی (بوکسیت) در سال‌های آینده گریبان گیر صنعت خواهد شد و با توجه به ذخیره ۴۰ میلیون تنی بوکسیت در کشور، در آینده نیاز به واردات این ماده، شرکت آلومینای ایران را درگیر خود خواهد کرد. نکته قابل توجه دیگر در این صنعت مربوط به نرخ دلار برگشتی فروش است که معمولاً اعداد بهتری در مقایسه با دلار برگشتی صنایع پتروشیمی و فولاد می‌باشد و در شرایطی که شاهد اعمال سیاست‌های دستوری شدید از طرف دولت هستیم، می‌تواند یک مزیت بزرگ برای صنعت آلومینیوم محسوب شود.

نشان بورس تهران

لوگوی بورس تهران برگرفته از یک نشان برنجی مربوط به دوره هخامنشیان است که در استان لرستان کشف شده‌است. در این لوگو چهار انسان دست در دست یکدیگر (اتحاد و همکاری) در درون دایره‌ای قرار دارند که نشان گر دنیا است. دنیایی که براساس افسانه‌های قدیمی ایران بر روی شاخ دو گاو قرار دارد؛ که خود نشانه ثروت و بهره‌وری هستند. این نشان هم اکنون در موزه لوور پاریس نگهداری می‌شود.

بورس

خلاصه عملکرد صندوق‌ها

عملکرد صندوق‌های سرمایه‌گذاری در دی‌ماه ۱۴۰۲

منبع: شرکت مشاوره
و پردازش اطلاعات مالی پارت

بازارهای مالی مکان مناسبی برای سرمایه‌گذاری هستند و بیشتر افراد جامعه تمایل دارند پس‌اندازها و ثروت خود را در این بازارها سرمایه‌گذاری کنند؛ اما مسئله اساسی، عدم آشنایی همه اقشار جامعه با این بازارها است و در شرایطی که به‌صورت شخصی اقدام به سرمایه‌گذاری کنند و از مشاوران مالی کمک نگیرند، متحمل زیان‌های جبران‌ناپذیری خواهند شد. البته به دلیل هزینه‌های نسبتاً بالا، استفاده از خدمات مشاوران مالی برای مبالغ جزئی مقرون‌به‌صرفه نخواهد بود. در این شرایط بهترین راه‌حل استفاده از واسطه‌های مالی است که آنها منابع مالی خرد سرمایه‌گذاران را جمع‌آوری کرده و بعد از یک کاسه کردن آن به منابع مالی هنگفتی دست پیدا می‌کنند و با استفاده از تخصص افراد حرفه‌ای و باتجربه در زمینه سرمایه‌گذاری، این منابع را به سمت بازارهای مالی هدایت می‌کنند و بهترین گزینه‌های سرمایه‌گذاری را برای سرمایه‌گذاران خود انتخاب و سود حاصله را به نسبت آورده سرمایه‌گذاران بین آنها تقسیم می‌کنند. یکی از این نهادهای مالی، صندوق‌های سرمایه‌گذاری هستند. صندوق‌های سرمایه‌گذاری انواع مختلفی دارند که این تنوع می‌تواند انواع سلیقه‌های سرمایه‌گذاری را با انواع ریسک‌پذیری و بازده مورد انتظار پوشش دهد. صندوق‌های سرمایه‌گذاری بر اساس ترکیب دارایی در سه گروه صندوق‌های سرمایه‌گذاری سهامی، با درآمد ثابت و مختلط قرار می‌گیرند که از نظر الزامات سرمایه‌گذاری که از سوی سازمان بورس و اوراق بهادار ابلاغ شده، با یکدیگر تفاوت دارند. همچنین از نظر نوع سرمایه‌گذاری به دو دسته صندوق‌های سرمایه‌گذاری مشترک و صندوق‌های سرمایه‌گذاری قابل معامله تقسیم‌بندی می‌شوند. علاوه بر صندوق‌های یادشده، صندوق‌های سرمایه‌گذاری اختصاصی بازارگردانی نیز در بازار سرمایه ایران مشغول فعالیت هستند. در این گزارش، با استفاده از داده‌ها و اطلاعات سامانه رسام، به ارائه وضعیت و عملکرد این صندوق‌ها که در بازار سرمایه ایران فعال هستند، پرداخته شده است.

ترکیب و ارزش دارایی‌های صندوق‌های سرمایه‌گذاری در دی ماه

طی دی‌ماه ۱۴۰۲، کل ارزش خالص دارایی‌های صندوق‌های سرمایه‌گذاری تقریباً با ۷ هزار میلیارد ریال افزایش، به مبلغ ۸،۵۶۰ هزار میلیارد ریال رسید. بیشترین افزایش ریالی در ارزش خالص دارایی‌ها مربوط به صندوق‌های قابل معامله بوده که نسبت به ابتدای ماه، حدود ۳۲ هزار میلیارد ریال معادل ۱/۳ درصد افزایش یافته است. صندوق‌های بازارگردانی نیز تقریباً با ۱۷ هزار میلیارد ریال معادل منفی ۱ درصد، بیشترین کاهش درصدی در ارزش خالص دارایی‌ها را در میان صندوق‌های سرمایه‌گذاری ثبت کرده‌اند.

نمودار ۱. تغییر ارزش خالص دارایی‌های صندوق‌ها به تفکیک نوع صندوق (میلیارد ریال) — **تا ابتدای بهمن‌ماه ۱۴۰۲**

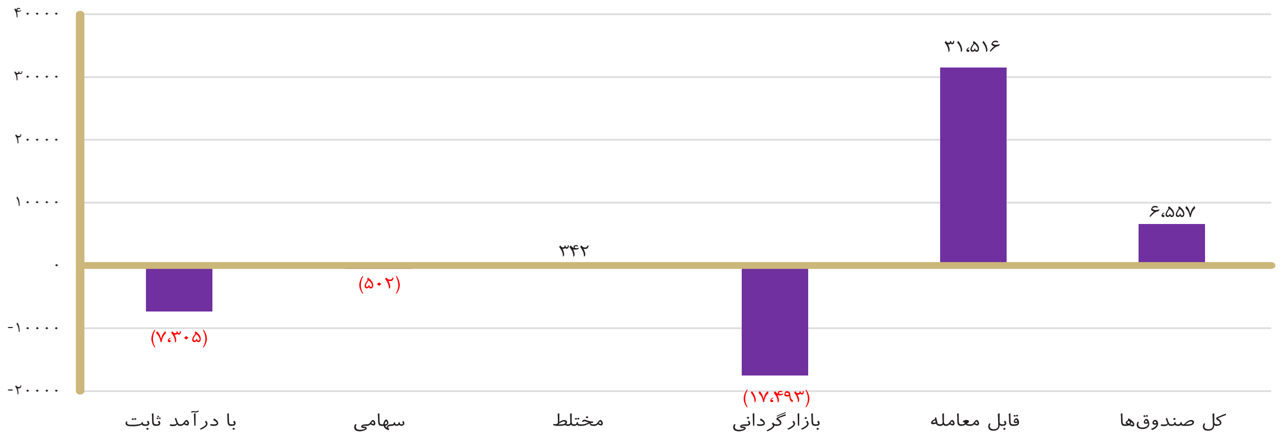

نمودار ۲، روند تغییرات کل ارزش خالص دارایی‌های همه صندوق‌های سرمایه‌گذاری را در طول دی‌ماه ۱۴۰۲ بر حسب میلیارد ریال نشان می‌دهد. نتایج نشان‌دهنده آن است که مجموع ارزش خالص دارایی‌های صندوق‌ها در این ماه تغییر محسوسی نداشته است.

نمودار ۲. ارزش خالص دارایی‌های تمامی صندوق‌ها (میلیارد ریال) — **تا ابتدای بهمن‌ماه ۱۴۰۲**

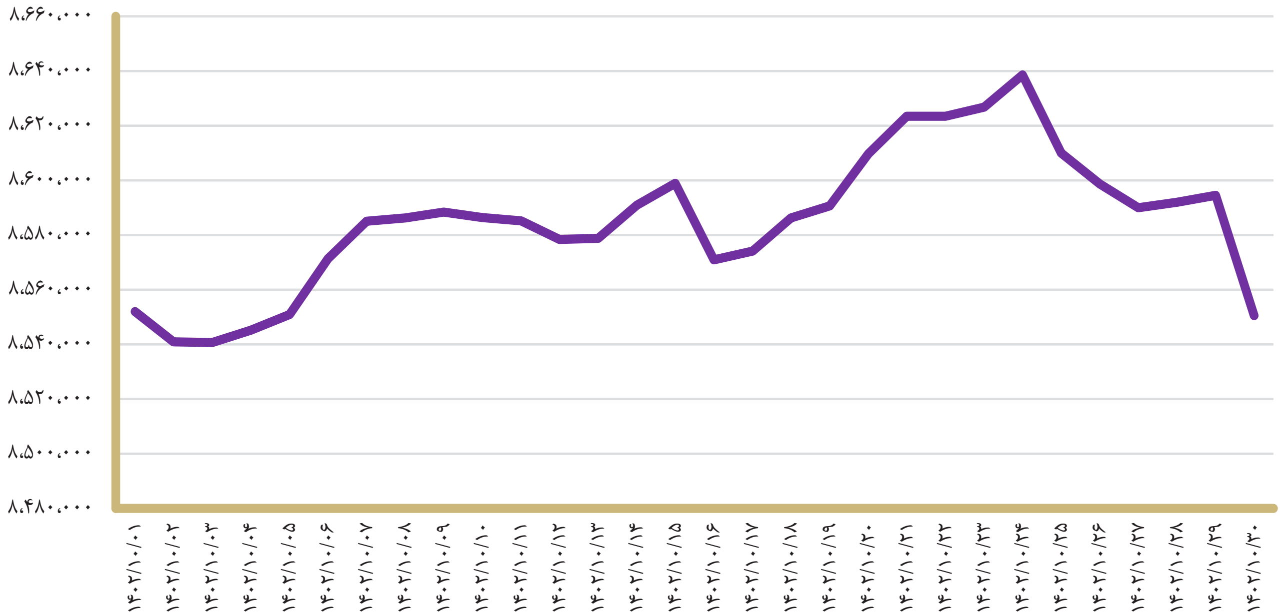

صندوق‌های سرمایه‌گذاری مجموعاً ۳۰ درصد از منابع مالی خود را در سهام، ۳۷ درصد را در اوراق مشارکت، ۲۷ درصد را در سپرده‌های بانکی و وجه نقد و حدود ۵ درصد را در سایر دارایی‌ها، سرمایه‌گذاری کرده‌اند. در نمودار ۳، ترکیب دارایی‌های تحت مدیریت صندوق‌های سرمایه‌گذاری نشان داده شده است.

نمودار ۳. ترکیب دارایی‌های تحت مدیریت صندوق‌های سرمایه‌گذاری (درصد) — **تا ابتدای بهمن‌ماه ۱۴۰۲**

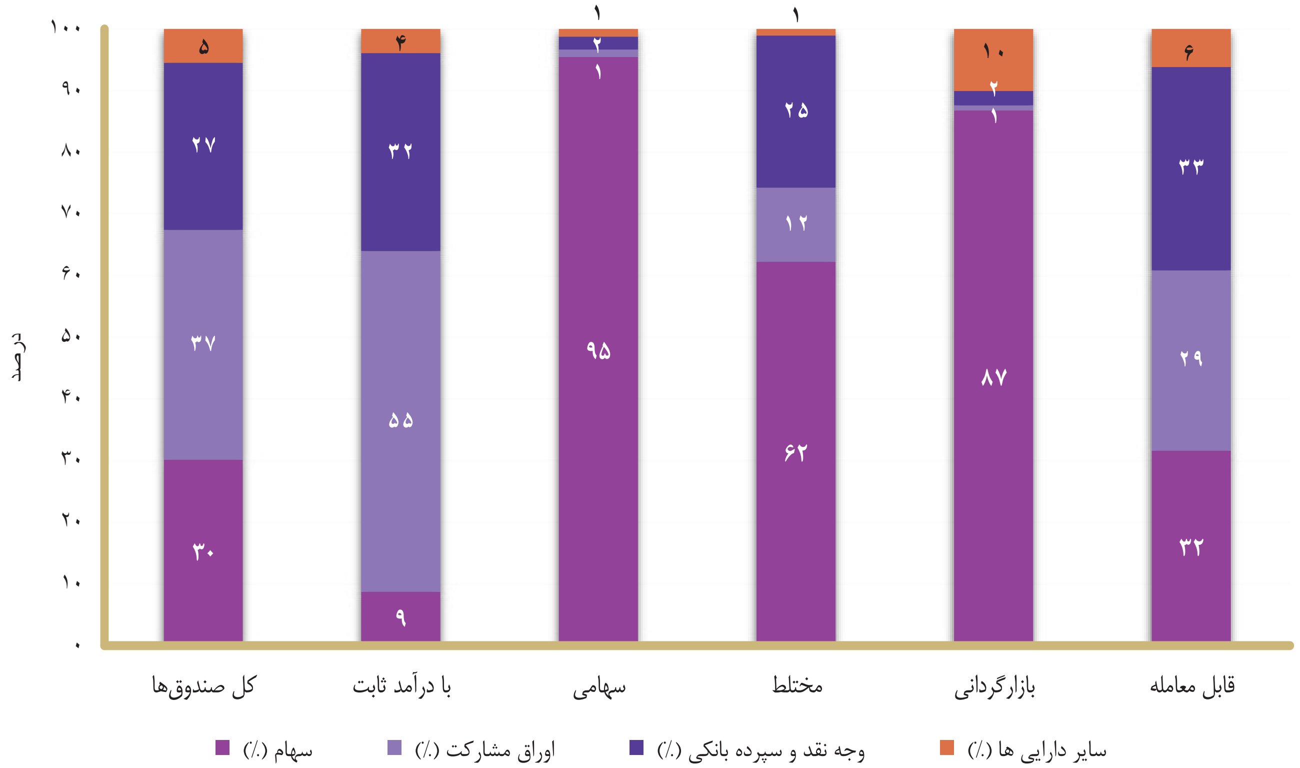

بررسی عملکرد صندوق‌های سرمایه‌گذاری

در جدول‌های ۱ تا ۴، صندوق‌های سرمایه‌گذاری با بیشترین بازدهی در هر گروه از صندوق‌های با درآمد ثابت، سهامی، مختلط و قابل معامله در بورس ارائه شده است. از بین صندوق‌های با درآمد ثابت، صندوق «در اوراق بهادار با درآمد ثابت کوثر یکم» بیشترین بازدهی را کسب کرده است. بازدهی این صندوق در دی‌ماه ۱۴۰۲ معادل ۴ درصد و بازدهی یک سال گذشته آن برابر با ۲۰/۷ درصد بوده است.

جدول ۱: پربازده‌ترین صندوق‌های با درآمد ثابت

ردیف	نام صندوق	بازده دی (درصد)	بازده سال منتهی به ۳۰ دی (درصد)
۱	در اوراق بهادار با درآمد ثابت کوثر یکم	۴/۰	۲۰/۷
۲	مروارید آگاه	۲/۷	۲۷/۲
۳	ساحل آرام فیروزه	۲/۳	*

صندوق سرمایه‌گذاری «حفظ ارزش دماوند» با ۳/۴ درصد، بیشترین بازدهی را در میان صندوق‌های سهامی کسب کرده است. از زمان تأسیس این صندوق کمتر از یک سال گذشته است.

جدول ۲: پربازده‌ترین صندوق‌های سهامی

ردیف	نام صندوق	بازده دی (درصد)	بازده سال منتهی به ۳۰ دی (درصد)
۱	حفظ ارزش دماوند	۳/۴	*
۲	بازنشستگی تکمیلی آتیه مفید	۲/۲	*
۳	مشترک گنجینه ارمغان الماس	۱/۱	۳۱/۳

در دی‌ماه ۱۴۰۲، صندوق «تضمین اصل مبلغ سرمایه خلیج فارس» با بازدهی ۱/۵ درصدی، بیشترین بازدهی را در میان صندوق‌های مختلط داشته است. از زمان تأسیس این صندوق کمتر از یک سال گذشته است.

جدول ۳: پربازده‌ترین صندوق‌های مختلط

ردیف	نام صندوق	بازده دی (درصد)	بازده سال منتهی به ۳۰ دی (درصد)
۱	تضمین اصل مبلغ سرمایه خلیج فارس	۱/۵	*
۲	مشترک گنجینه مهر	۱/۳	۴۲/۷
۳	اعتماد تمدن	۱/۰	۴۴/۵

صندوق «بازده مانا» با بازدهی ۴/۴ درصدی، بیشترین بازدهی را در میان صندوق‌های قابل معامله در بورس طی دی ماه ۱۴۰۲ داشته است. از زمان تأسیس این صندوق کمتر از یک سال گذشته است.

جدول ۴: پربازده‌ترین صندوق‌های قابل معامله در بورس

ردیف	نام صندوق	بازده دی (درصد)	بازده سال منتهی به ۳۰ دی (درصد)
۱	بازده مانا	۴/۴	*
۲	بازده پایا	۳/۳	۲۷/۲
۳	ثابت آکام	۲/۱	*

در بخش بعدی، میانگین بازده صندوق‌های سهامی با بازده شاخص کل بورس و شاخص کل فرابورس طی دی‌ماه ۱۴۰۲ مقایسه شده است. همانطورکه در نمودار ۴ مشاهده می‌شود، عملکرد صندوق‌های سهامی هم‌راستا با عملکرد شاخص کل بورس و شاخص کل فرابورس و منفی بوده است.

نمودار ۴. مقایسه بازده صندوق‌های سهامی با بازده بورس و فرابورس (درصد) تا ابتدای بهمن‌ماه ۱۴۰۲

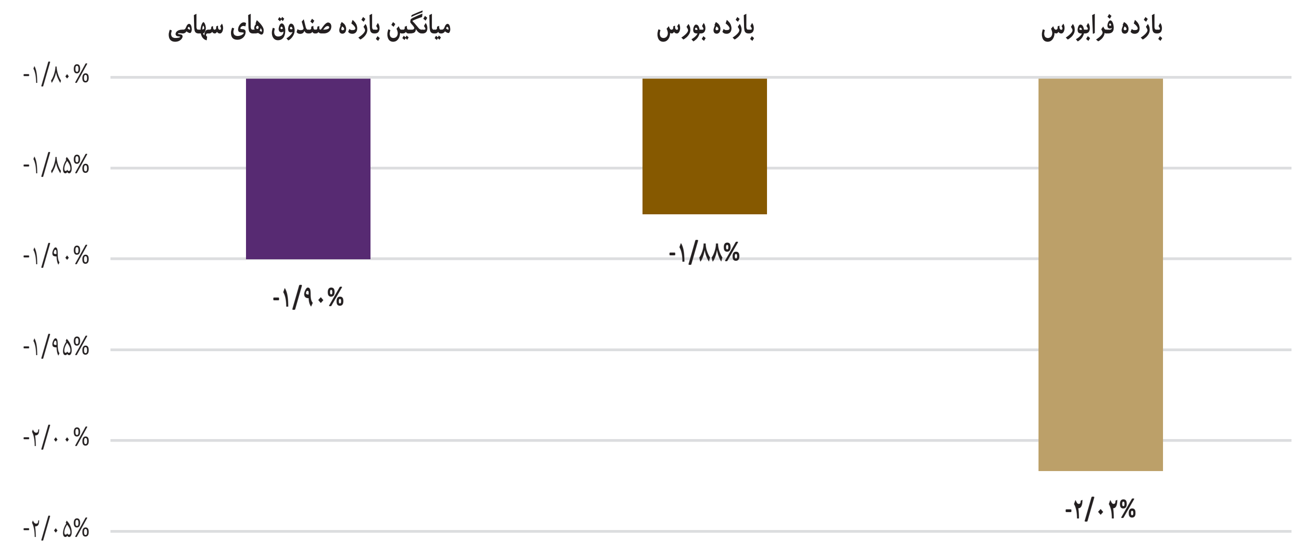

وضعیت ورود و خروج نقدینگی در صندوق‌های سرمایه‌گذاری

ورود پول به کل صندوق‌ها (به‌واسطه صدور واحدهای سرمایه‌گذاری) طی دی‌ماه ۱۴۰۲، حدود ۹۲۲ هزار میلیارد ریال و خروج پول از کل صندوق‌ها (به‌واسطه ابطال واحدهای سرمایه‌گذاری) نیز بیش از ۸۶۸ هزار میلیارد ریال بوده است. بنابراین، خالص ورود سرمایه به کل صندوق‌های سرمایه‌گذاری در این ماه معادل ۵۳ هزار میلیارد ریال بوده است. بیشترین خالص ورود پول به صندوق‌های سرمایه‌گذاری حدود ۶۴ هزار میلیارد ریال و مربوط به صندوق‌های قابل‌معامله و بیشترین خالص خروج پول از صندوق‌های سرمایه‌گذاری حدود ۲۶ هزار میلیارد ریال و مربوط به صندوق‌های با درآمد ثابت بوده است. نمودار ۵، ورود پول به کل صندوق‌ها و خروج پول از آنها را به‌واسطه صدور یا ابطال واحدهای سرمایه‌گذاری طی دی‌ماه ۱۴۰۲ نشان می‌دهد.

نمودار ۵. نمودار میله‌ای ورود و خروج جریان نقد در صندوق‌های سرمایه‌گذاری (میلیارد ریال) تا ابتدای بهمن‌ماه ۱۴۰۲

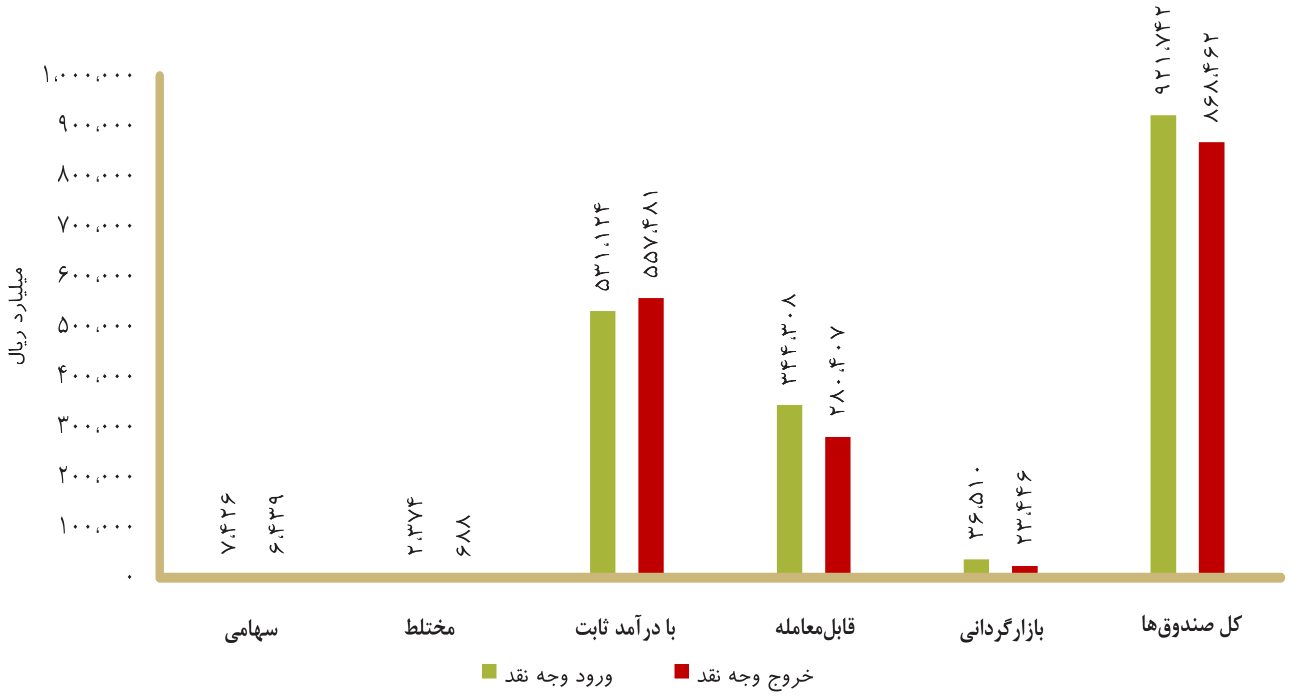

عملکرد صندوق‌های سرمایه‌گذاری در بهمن‌ماه ۱۴۰۲

منبع: شرکت مشاوره و پردازش اطلاعات مالی پارت

بازارهای مالی مکان مناسبی برای سرمایه‌گذاری هستند و بیشتر افراد جامعه تمایل دارند پس‌اندازها و ثروت خود را در این بازارها سرمایه‌گذاری کنند؛ اما مسئله اساسی، عدم آشنایی همه اقشار جامعه با این بازارهاست و در شرایطی که به‌صورت شخصی اقدام به سرمایه‌گذاری کنند و از مشاوران مالی کمک نگیرند، متحمل زیان‌های جبران‌ناپذیری خواهند شد. البته به دلیل هزینه‌های نسبتاً بالا، استفاده از خدمات مشاوران مالی برای مبالغ جزئی مقرون‌به‌صرفه نخواهد بود. در این شرایط بهترین راه‌حل استفاده از واسطه‌های مالی است که آنها منابع مالی خرد سرمایه‌گذاران را جمع‌آوری کرده و بعد از یک کاسه کردن آن به منابع مالی هنگفتی دست پیدا می‌کنند و با استفاده از تخصص افراد حرفه‌ای و با تجربه در زمینه سرمایه‌گذاری، این منابع را به سمت بازارهای مالی هدایت می‌کنند و بهترین گزینه‌های سرمایه‌گذاری را برای سرمایه‌گذاران خود انتخاب و سود حاصله را به نسبت آورده سرمایه‌گذاران بین آنها تقسیم می‌کنند. یکی از این نهادهای مالی، صندوق‌های سرمایه‌گذاری هستند. صندوق‌های سرمایه‌گذاری انواع مختلفی دارند که این تنوع می‌تواند انواع سلیقه‌های سرمایه‌گذاری را با انواع ریسک‌پذیری و بازده مورد انتظار پوشش دهد. صندوق‌های سرمایه‌گذاری بر اساس ترکیب دارایی در سه گروه صندوق‌های سرمایه‌گذاری سهامی، با درآمد ثابت و مختلط قرار می‌گیرند که از نظر الزامات سرمایه‌گذاری که از سوی سازمان بورس و اوراق بهادار ابلاغ شده، با یکدیگر تفاوت دارند. همچنین از نظر نوع سرمایه‌گذاری به دو دسته صندوق‌های سرمایه‌گذاری مشترک و صندوق‌های سرمایه‌گذاری قابل معامله تقسیم‌بندی می‌شوند. علاوه بر صندوق‌های یادشده، صندوق‌های سرمایه‌گذاری اختصاصی بازارگردانی نیز در بازار سرمایه ایران مشغول فعالیت هستند. در این گزارش، با استفاده از داده‌ها و اطلاعات سامانه رسام، به ارائه وضعیت و عملکرد این صندوق‌ها که در بازار سرمایه ایران فعال هستند، پرداخته شده است.

ترکیب و ارزش دارایی‌های صندوق‌های سرمایه‌گذاری در بهمن‌ماه

طی بهمن‌ماه ۱۴۰۲، کل ارزش خالص دارایی‌های صندوق‌های سرمایه‌گذاری تقریباً با ۳۵۲ هزار میلیارد ریال کاهش، به مبلغ ۸,۱۲۲ هزار میلیارد ریال رسید. بیشترین کاهش درصدی در ارزش خالص دارایی‌ها مربوط به صندوق‌های مختلط بوده که نسبت به ابتدای ماه، حدود ۵ هزار میلیارد ریال معادل ۱۰/۹ درصد کاهش یافته است. صندوق‌های بازارگردانی نیز تقریباً با ۵۲ هزار میلیارد ریال کاهش معادل ۳ درصد، کمترین کاهش درصدی در ارزش خالص دارایی‌ها را در میان صندوق‌های سرمایه‌گذاری ثبت کرده‌اند.

نمودار ۱. تغییر ارزش خالص دارایی‌های صندوق‌ها به تفکیک نوع صندوق (میلیارد ریال) — تا ابتدای اسفند ماه ۱۴۰۲

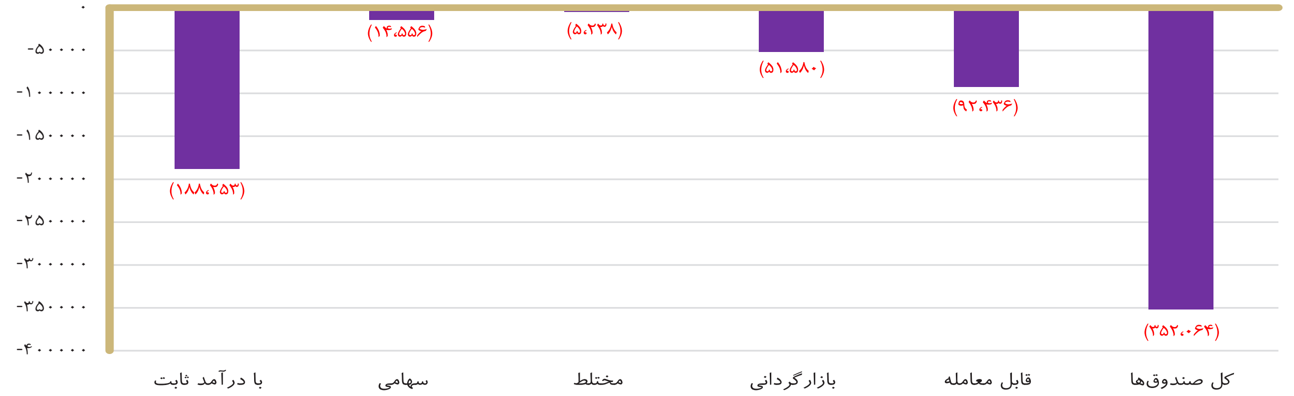

نمودار ۲، روند تغییرات کل ارزش خالص دارایی‌های همه صندوق‌های سرمایه‌گذاری را در طول بهمن‌ماه ۱۴۰۲ بر حسب میلیارد ریال نشان می‌دهد. نتایج نشان‌دهنده آن است که مجموع ارزش خالص دارایی‌های صندوق‌ها در این ماه با روندی نزولی همراه بوده است.

نمودار ۲. ارزش خالص دارایی‌های تمامی صندوق‌ها (میلیارد ریال) — تا ابتدای اسفندماه ۱۴۰۲

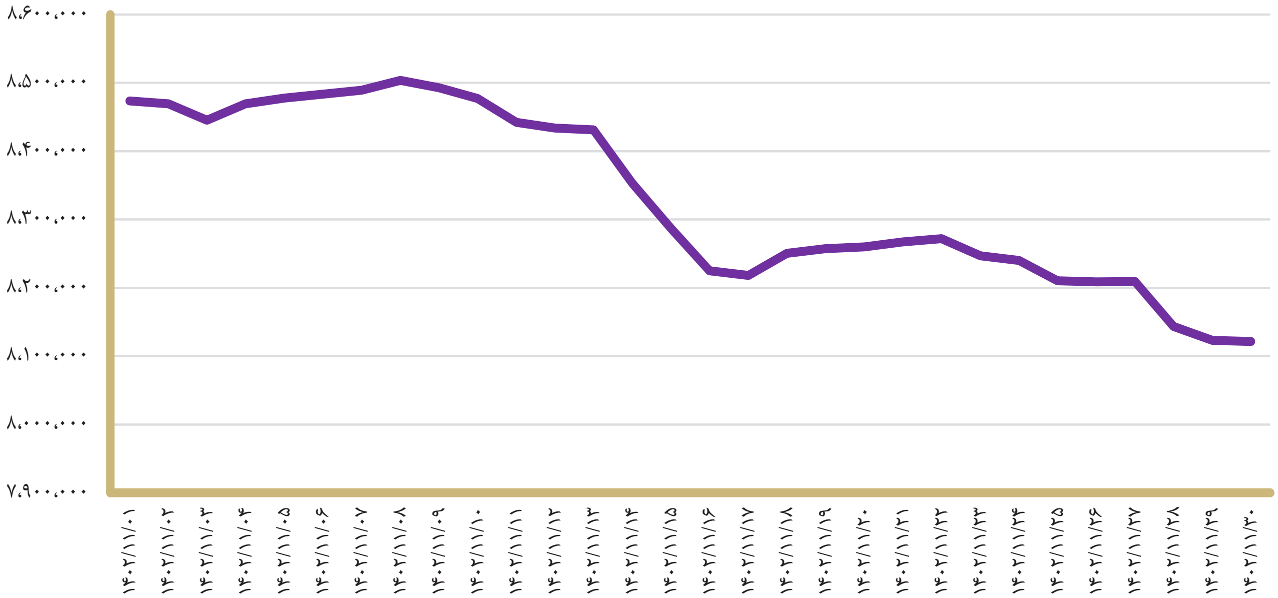

صندوق‌های سرمایه‌گذاری مجموعاً ۳۲ درصد از منابع مالی خود را در سهام، ۳۹ درصد را در اوراق مشارکت، ۲۴ درصد را در سپرده‌های بانکی و وجه نقد و حدود ٦ درصد را در سایر دارایی‌ها، سرمایه‌گذاری کرده‌اند. در نمودار ۳، ترکیب دارایی‌های تحت مدیریت صندوق‌های سرمایه‌گذاری نشان داده شده است.

نمودار ۳. ترکیب دارایی‌های تحت مدیریت صندوق‌های سرمایه‌گذاری (درصد) — تا ابتدای اسفندماه ۱۴۰۲

بررسی عملکرد صندوق‌های سرمایه‌گذاری

در جدول‌های ۱ تا ۴، صندوق‌های سرمایه‌گذاری با بیشترین بازدهی در هر گروه از صندوق‌های با درآمد ثابت، سهامی، مختلط و قابل معامله در بورس ارائه شده است. از بین صندوق‌های با درآمد ثابت، صندوق «خزانه داریوش» بیشترین بازدهی را کسب کرده است. بازدهی این صندوق در بهمن‌ماه ۱۴۰۲ برابر با ۲/۶ درصد و بازدهی یک سال گذشته این صندوق معادل ۲۳/۵ درصد بوده است.

جدول ۱: پربازده‌ترین صندوق‌های با درآمد ثابت

ردیف	نام صندوق	بازده بهمن (درصد)	بازده سال منتهی به ۳۰ بهمن (درصد)
۱	خزانه داریوش	۲/۶۳	۲۳/۵
۲	مشترک آسمان سهند	۲/۳۰	۲۴/۴
۳	مشترک البرز	۲/۲۵	۲۳/۳

صندوق سرمایه‌گذاری «رشد داده‌محور توانا» با ۳/۷ درصد، بیشترین بازدهی را در میان صندوق‌های سهامی کسب کرده است. از زمان تأسیس این صندوق کمتر از یک سال گذشته است.

جدول ۲: پربازده‌ترین صندوق‌های سهامی

ردیف	نام صندوق	بازده بهمن (درصد)	بازده سال منتهی به ۳۰ بهمن (درصد)
۱	رشد داده‌محور توانا	۳/۷	*
۲	حفظ ارزش دماوند	۱/۶	*
۳	مشترک نوید انصار	-۰/۶	۵۵/۲

در بهمن‌ماه ۱۴۰۲، صندوق «با تضمین اصل سرمایه کیان» با بازدهی ۱/۸ درصدی، بیشترین بازدهی را در میان صندوق‌های مختلط داشته است. از زمان تأسیس این صندوق کمتر از یک سال گذشته است.

جدول ۳: پربازده‌ترین صندوق‌های مختلط

ردیف	نام صندوق	بازده بهمن (درصد)	بازده سال منتهی به ۳۰ بهمن (درصد)
۱	با تضمین اصل سرمایه کیان	۱/۸	*
۲	مشترک سپهر آتی	۰/۴	۳۳/۰
۳	مشترک گنجینه مهر	۰/۳	۴۰/۲

صندوق «صدف سهام» با بازدهی ۶/۱ درصدی، بیشترین بازدهی را در میان صندوق‌های قابل معامله در بورس طی بهمن‌ماه ۱۴۰۲ داشته است. از زمان تأسیس این صندوق کمتر از یک سال گذشته است.

جدول ۴: پربازده‌ترین صندوق‌های قابل معامله در بورس

ردیف	نام صندوق	بازده بهمن (درصد)	بازده سال منتهی به ۳۰ بهمن (درصد)
۱	صدف سهام	۶/۱	*
۲	تضمین اصل سرمایه گیتی دماوند	۳/۳	*
۳	در اوراق بهادار با درآمد ثابت آریا	۳/۱	۳۱/۵

در بخش بعدی، میانگین بازده صندوق‌های سهامی با بازده شاخص کل بورس و شاخص کل فرابورس طی بهمن‌ماه ۱۴۰۲ مقایسه شده است. همانطورکه در نمودار ۴ مشاهده می‌شود، صندوق‌های سهامی عملکرد ضعیف‌تری نسبت به شاخص کل بورس و شاخص کل فرابورس داشته‌اند.

نمودار ۴. مقایسه بازده صندوق‌های سهامی با بازده بورس و فرابورس (درصد) — **تا ابتدای اسفندماه ۱۴۰۲**

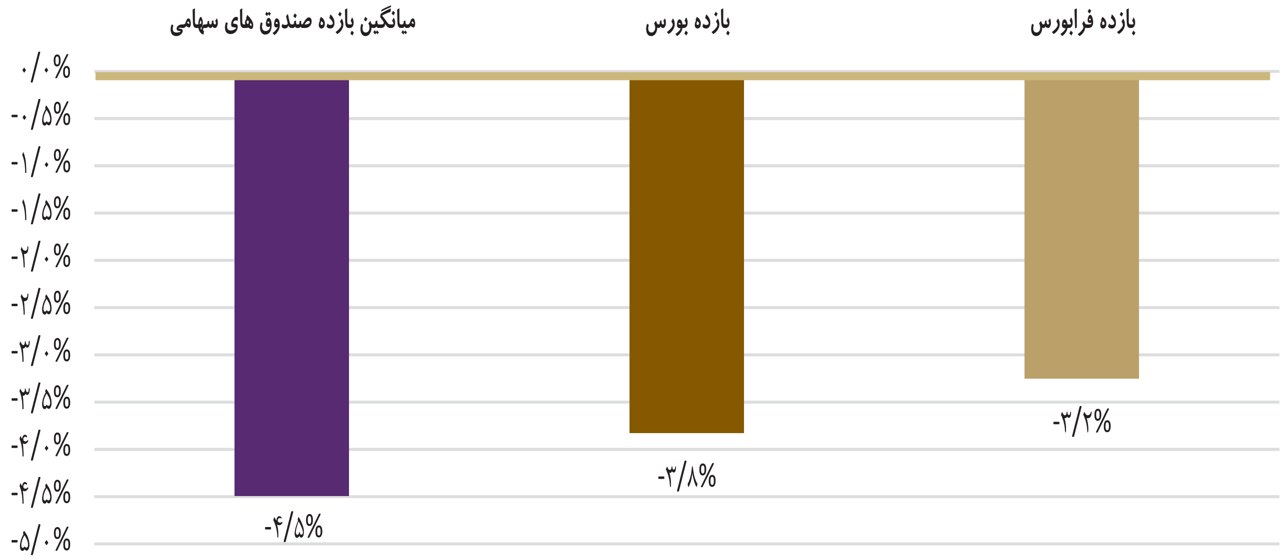

وضعیت ورود و خروج نقدینگی در صندوق‌های سرمایه‌گذاری

ورود پول به کل صندوق‌ها (به‌واسطه صدور واحدهای سرمایه‌گذاری) طی بهمن‌ماه ۱۴۰۲، حدود ۹۸۸ هزار میلیارد ریال و خروج پول از کل صندوق‌ها (به‌واسطه ابطال واحدهای سرمایه‌گذاری) نیز تقریباً ۱,۲۲۲ هزار میلیارد ریال بوده است. بنابراین، خالص خروج سرمایه از کل صندوق‌های سرمایه‌گذاری در این ماه حدود ۲۳۴ هزار میلیارد ریال بوده است. بیشترین خالص خروج پول از صندوق‌های سرمایه‌گذاری حدود ۱۸۶ هزار میلیارد ریال و مربوط به صندوق‌های با درآمد ثابت و بیشترین خالص ورود پول به صندوق‌های سرمایه‌گذاری حدود ۳۳ هزار میلیارد ریال و مربوط به صندوق‌های بازارگردانی بوده است. نمودار ۵، ورود پول به کل صندوق‌ها و خروج پول از آنها را به‌واسطه صدور یا ابطال واحدهای سرمایه‌گذاری طی بهمن‌ماه ۱۴۰۲ نشان می‌دهد.

نمودار ۵. نمودار میله‌ای ورود و خروج جریان نقد در صندوق‌های سرمایه‌گذاری (میلیارد ریال) — **تا ابتدای اسفندماه ۱۴۰۲**

بیســت و دوم بهمن‌ماه هرســال، نشــانه متکی بودن انقلاب به ایمان‌های مردم است. معنای این حضور انبوه و منسجمِ هرساله این است که انقلاب اسلامی و نظام برخاسته از آن، متکی بر مردم و ایمان آنان بوده و علت اصلی ناتوانی دشــمنان در متزلزل کردن نظام اسلامی نیز همین موضوع است.

مقام معظم رهبری (مدظله العالی)

بورس تهران

بیش از نیم قرن تأمین مالی پویا و پیشرفته

بورس اوراق بهادار تهران
(سهامی عام)

اطلاعات ۱۳۴۶/۱۱/۱۵

بورس سهام امروز کارخودرا آغاز کرد

بورس تهران

مراحل نهائی تشکیل بورس اوراق بهادار تا دیروز به پایان رسید و ورودیه کلیه کارگزاران بورس سهام و اوراق بهادار وصول گردید و پروانه کارگزاری تسلیم آنها شد این ورودیه [illegible] مسترد نمیگردد. بنابراین مراحل نهائی تشکیل بورس که مربوط بکارگزاران بود خاتمه یافت واز صبح امروز بورس اوراق بهادار پس از ۵ سال مطالعه و بررسی درباره کیفیت فروش سهام در مقایسه با کشور های همسایه عملا کارخود

در مراحل اولیه تشکیل بورس حجم معاملات خیلی کم خواهد بود بنابراین بورس سهام هفته‌ای یکروز و آنهم از ساعت ۱۱ الی ۱۲ روز های یکشنبه دایر خواهد بود محل سابق بانک کارگشائی واقع درخیابان فردوسی برای تالار معاملات بورس در نظر گرفته شده است.

بورس

تحولات اقتصادی و بازارهای مالی در ایران و جهان

مروری بر تحولات اقتصادی و بازارهای مالی در ایران و جهان در دی‌ماه ۱۴۰۲

رعنا عباسقلی‌نژاد اسبقی
کارشناس تحقیق و توسعه بورس تهران

۱-تحولات اقتصاد جهانی

در دی‌ماه سال ۱۴۰۲، بازارها در حال گمانه‌زنی در مورد زمان آغاز روند کاهش نرخ بهره از سوی فدرال رزرو (بانک مرکزی آمریکا) بودند. در این راستا آقای بوستیک از اعضای فدرال رزرو اعلام کرد حداقل تا سه‌ماهه سوم سال ۲۰۲۴ میلادی کاهش نرخ بهره صورت نمی گیرد. افزایش تقاضا مانع اصلی در کاهش نرخ تورم به سمت هدف تورمی بوده است، فدرال رزرو دستاورد بزرگ خود را در کاهش نرخ تورم ناتمام نخواهد گذاشت و رسیدن به هدف تورم ۲ درصدی اولویت اصلی این نهاد پولی است. بر اساس آخرین داده‌های منتشرشده در ایالات متحده آمریکا شاخص قیمت مصرف کننده در ماه دسامبر سال ۲۰۲۳ میلادی نسبت به مدت مشابه سال قبل (ماه دسامبر ۲۰۲۲) برابر با ۳/۴ درصد افزایش یافت که بالاتر از مقدار ۳/۱ درصدی ماه قبل و بیشتر از انتظارات ۳/۲ درصدی بازار بود. به‌صورت ماهانه شاخص قیمت مصرف کننده نسبت به ماه قبل ۰/۳ درصد افزایش یافت که بالاتر از مقدار انتظارات ۰/۲ درصدی بازار بود. هرچند قسمتی از تورم ماه دسامبر ناشی از اثر آغاز سال نو میلادی در ماه ژانویه است، اما با توجه به بالاتر از انتظارات بودن این نرخ، می توان بیان کرد که فشار تورمی هنوز برقرار است. از سوی دیگر نرخ بیکاری آمریکا در ماه دسامبر بدون تغییر نسبت به ماه قبل در سطح ۳/۷ درصد باقی ماند که پایین تر از انتظارات ۳/۸ درصدی بازار بود و حکایت از ثبات بخش اشتغال این کشور دارد. یادآوری می شود که فدرال رزرو در آخرین نشست خود در سال ۲۰۲۳ میلادی، نرخ بهره را بدون تغییر در سطح ۵/۵ درصد ثابت نگه داشت.
از سوی دیگر بر اساس آخرین داده‌های منتشرشده در خصوص اقتصاد منطقه یورو می توان اذعان داشت که شاخص قیمت مصرف کننده منطقه یورو در ماه دسامبر سال ۲۰۲۳ میلادی نسبت به مدت مشابه سال قبل ۲/۹ درصد رشد کرد که بالاتر از مقدار نرخ تورم سالانه ۲/۴ درصدی ماه نوامبر ۲۰۲۳ بود. بدین ترتیب نرخ تورم سالانه مصرف کننده در ماه دسامبر ۲۰۲۳ رشد افزایشی ۰/۵ درصدی را نسبت به ماه قبل ثبت کرد. به‌صورت ماهانه نیز شاخص قیمت مصرف کننده در ماه دسامبر ۲۰۲۳ نسبت به ماه قبل ۰/۲ درصد رشد کرد که بیشتر به علت اثر آغاز سال نو میلادی در ژانویه است. از سوی دیگر نرخ بیکاری تعدیل شده منطقه یورو در ماه نوامبر ۲۰۲۳ میلادی نسبت به ماه قبل کاهش داشت و از ۶/۵ درصد در ماه اکتبر ۲۰۲۳ به ۶/۴ درصد در ماه نوامبر ۲۰۲۳ رسید. طبق آخرین صورتجلسه بانک مرکزی اروپا در سال ۲۰۲۳ میلادی، نرخ بهره در سطح ۴/۵ درصد ثابت ماند و تصمیم در مورد کاهش نرخ بهره مشروط به داده‌ها و پیش بینی های اقتصادی اعلام شد.

۱-۱-بازار جهانی طلا

در دی‌ماه سال ۱۴۰۲، اظهارات سیاستگذاران فدرال رزرو آمریکا، امید به کاهش زودهنگام نرخ بهره را پایین آورد و بر قیمت طلا تأثیر منفی گذاشت. از سوی

دیگر در این ماه تقاضا برای طلا به‌عنوان یک پشتوانه امن به دنبال درگیری‌های منطقه خاورمیانه افزایش یافته و بر قیمت طلا تأثیر مثبت گذاشت. درمجموع قیمت اونس طلا در بازارهای جهانی برابر با ۰/٦ واحد درصد کاهش یافت و از ۲,۰۴۱/۷ دلار در پایان آذرماه به ۲,۰۲۸/٦ دلار در پایان دی‌ماه رسید.

جدول ۱: تغییرات قیمت اونس طلا، شاخص دلار و ارزش یورو در برابر دلار در دی‌ماه ۱۴۰۲

	۳۰ دی‌ماه ۱۴۰۲	۳۰ آذرماه ۱۴۰۲	۳۰ مهرماه ۱۴۰۲	۳۰ دی‌ماه ۱۴۰۱	تغییرات قیمت (درصد)		
					یک ماه گذشته	سه ماه گذشته	یک سال گذشته
اونس طلا (دلار)	۲,۰۲۸/۶	۲,۰۴۱/۷	۱,۹۸۸/۵	۱,۹۲۴/۹	-۰/۶	۲	۵/۴
شاخص دلار	۱۰۳/۳	۱۰۱/۸	۱۰۶/۲	۱۰۲	۱/۴	-۲/۷	۱/۳
ارزش یورو در مقابل دلار	۱/۰۸۹۷	۱/۱۰۰۸	۱/۰۵۹۳	۱/۰۸۵۵	-۱	۲/۹	۰/۴

۱-۲- بازار نفت جهانی

در دی‌ماه سال ۱۴۰۲، آژانس بین‌المللی انرژی در گزارش ماهانه خود اعلام کرد انتظار دارد تقاضای جهانی برای نفت معادل ۱/۲۴ میلیون بشکه در روز در سال ۲۰۲۴ رشد کند که این رقم ۱۸۰ هزار بشکه در روز بالاتر از پیش‌بینی قبلی این آژانس است. سازمان کشورهای تولیدکننده نفت (اوپک) نیز در این ماه اعلام کرد انتظار دارد رشد تقاضای جهانی در سال جاری میلادی برابر با ۲/۲۵ میلیون بشکه در روز باشد. از سوی دیگر در آمریکا حدود ۴۰ درصد از تولید نفت به خاطر سرمای هوا متوقف شد (در داکوتای شمالی). افزون بر این نگرانی در مورد اختلال در تجارت جهانی و تنش‌های ژئوپلیتیکی در خاورمیانه به دنبال افزایش درگیری‌ها در دریای سرخ منجر به افزایش قیمت نفت شد. درمجموع قیمت نفت برنت، WTI و اُپک به ترتیب از ۸۰/۷۳، ۷۳/۵۹ و ۸۰/۸۴ دلار در پایان آذرماه ۱۴۰۲ به ۸۰/۷۱، ۷۳/٦۹ و ۸۰/۲۷ دلار در پایان دی‌ماه رسید.

جدول ۲: تغییرات قیمت نفت در دی‌ماه ۱۴۰۲ (دلار/بشکه)

نفت	۳۰ دی‌ماه ۱۴۰۲	۳۰ آذرماه ۱۴۰۲	۳۰ مهرماه ۱۴۰۲	۳۰ دی‌ماه ۱۴۰۱	تغییرات قیمت (درصد)		
					یک ماه گذشته	سه ماه گذشته	یک سال گذشته
نفت برنت	۸۰/۷۱	۸۰/۷۳	۹۳/۷	۸۶/۹۶	-۰/۰۲	-۱۳/۹	-۷/۲
نفت WTI	۷۳/۶۹	۷۳/۵۹	۸۹/۱۲	۸۱/۲۷	۰/۱	-۱۷/۳	-۹/۳
نفت OPEC	۸۰/۲۷	۸۰/۸۴	۹۵/۷۲	۸۴/۹	-۰/۷	-۱۶/۱	-۵/۵

۱-۳- بازار رمزارزها

قیمت بیت کوین به‌عنوان شناخته‌شده‌ترین رمزارز در دی‌ماه سال ۱۴۰۲ در حدود ۴/۹ واحد درصد کاهش یافت. پایین آمدن انتظارات مبنی بر کاهش زودهنگام نرخ بهره توسط فدرال رزرو آمریکا در سال ۲۰۲۴ میلادی و افزایش شاخص دلار بر قیمت بیت کوین تأثیر گذاشت. همچنین خوش‌بینی نسبت به تصویب کمیسیون بورس و اوراق بهادار ایالات متحده در ماه ژانویه ۲۰۲۴ میلادی مبنی بر راه‌اندازی اولین صندوق قابل معامله برای بیت کوین بر قیمت این ارز مجازی مؤثر بود. درمجموع قیمت بیت کوین که در پایان آذرماه ۱۴۰۲ برابر ۴۳,۸٦٦ دلار بود در پایان دی‌ماه ۱۴۰۲ به ۴۱,٦۹۵ دلار رسید.

جدول ۳: تغییرات قیمت شش رمزارز مهم از نظر سهم بازار در دی‌ماه ۱۴۰۲ (دلار)

رمزارز	۳۰ دی‌ماه ۱۴۰۲	۳۰ آذرماه ۱۴۰۲	۳۰ مهرماه ۱۴۰۲	۳۰ دی‌ماه ۱۴۰۱	تغییرات قیمت (درصد)		
					یک ماه گذشته	سه ماه گذشته	یک سال گذشته
بیت‌کوین	۴۱,۶۹۵/۴	۴۳,۸۶۵/۹	۲۹,۹۸۴/۲	۲۲,۶۷۷/۲	-۴/۹	۳۹/۱	۸۳/۹
اتریوم	۲,۴۷۲	۲,۲۳۹/۶	۱,۶۶۳/۴	۱,۶۶۰	۱۰/۴	۴۸/۶	۴۸/۹
بایننس‌کوین	۳۱۷/۳	۲۷۱/۵	۲۱۷/۸	۳۰۵/۱	۱۶/۹	۴۵/۷	۴
ریپل	۰/۵۵۳۷	۰/۶۲۴۱	۰/۵۲۲۶	۰/۴۱۳۱	-۱۱/۳	۶	۳۴
کاردانو	۰/۵۱۶۱	۰/۶۳۵۴	۰/۲۶۳۹	۰/۳۶۴۵	-۱۸/۸	۹۵/۶	۴۱/۶
سولانا	۹۲/۸	۹۳/۹	۲۹	۲۵/۶	-۱/۲	۲۱۹/۳	۲۶۳

۱-۴-بازارهای سرمایه در دنیا

عوامل مختلفی بازارهای سرمایه در جهان را در دی ماه سال ۱۴۰۲ تحت تأثیر قرار داد. آقای بوستیک از اعضای فدرال رزرو در دی ماه سال ۱۴۰۲ اعلام کرد حداقل تا سه ماهه سوم سال ۲۰۲۴ میلادی کاهش نرخ بهره صورت نمی گیرد. افزایش تقاضا مانع اصلی در کاهش نرخ تورم به سمت هدف تورمی بوده است، فدرال رزرو دستاورد بزرگ خود را در کاهش نرخ تورم ناتمام نخواهد گذاشت و رسیدن به هدف تورم ۲ درصدی اولویت اصلی این نهاد پولی است. بر اساس آخرین داده های منتشرشده در ایالات متحده آمریکا شاخص قیمت مصرف کننده در ماه دسامبر سال ۲۰۲۳ میلادی نسبت به مدت مشابه سال قبل (ماه دسامبر ۲۰۲۲) برابر با ۳/۴ درصد افزایش یافت که بالاتر از مقدار ۳/۱ درصدی ماه قبل و بالاتر از انتظارات ۳/۲ درصدی بازار بود. به صورت ماهانه شاخص قیمت مصرف کننده نسبت به ماه قبل ۰/۳ درصد افزایش یافت که بالاتر از مقدار انتظارات ۰/۲ درصدی بازار بود. هرچند قسمتی از تورم ماه دسامبر ناشی از اثر آغاز سال نو میلادی در ماه ژانویه است، اما با توجه به بالاتر از انتظارات بودن این نرخ می توان بیان کرد که فشار تورمی هنوز برقرار است. از سوی دیگر نرخ بیکاری آمریکا در ماه دسامبر بدون تغییر نسبت به ماه قبل در سطح ۳/۷ درصد باقی ماند که پایین تر از انتظارات ۳/۸ درصدی بازار بود و حاکی از ایجاد ثبات در بخش اشتغال این کشور است. درمجموع شاخص S&P۵۰۰ در پایان دی ماه ۱۴۰۲ در حدود ۲ واحد درصد نسبت به پایان ماه قبل افزایش یافت و از ۴,۷۴۷ واحد در پایان آذرماه به ۴,۸۴۰ واحد در پایان دی ماه ۱۴۰۲ رسید. شاخص مرکب نزدک هم در این بازه در حدود ۲/۳ واحد درصد افزایش یافت و از ۱۴,۹۶۴ واحد در پایان آذرماه به ۱۵,۳۱۱ واحد در پایان دی ماه سال ۱۴۰۲ رسید. بر اساس آخرین داده های منتشرشده، شاخص قیمت مصرف کننده منطقه یورو در ماه دسامبر سال ۲۰۲۳ میلادی نسبت به مدت مشابه سال قبل ۲/۹ درصد رشد کرد که بالاتر از مقدار نرخ تورم سالانه ۲/۴ درصدی ماه نوامبر ۲۰۲۳ بود. بدین ترتیب نرخ تورم سالانه مصرف کننده در ماه دسامبر ۲۰۲۳ رشد افزایشی ۰/۵ درصدی را نسبت به ماه قبل ثبت کرد که بیشتر به علت اثر آغاز سال نو میلادی در ژانویه است. از سوی دیگر نرخ بیکاری تعدیل شده منطقه یورو در ماه نوامبر ۲۰۲۳ میلادی نسبت به ماه قبل کاهش داشت و از ۶/۵ درصد در ماه اکتبر ۲۰۲۳ به ۶/۴ درصد در ماه نوامبر ۲۰۲۳ رسید. درمجموع و در دی ماه ۱۴۰۲ شاخص استاکس که ۵۰ سهم از ۱۱ کشور عضو اتحادیه اروپا را پوشش می دهد حدود ۱/۷ واحد درصد نسبت به پایان ماه قبل کاهش یافت و از ۴,۵۲۴/۹ واحد در پایان آذرماه به ۴,۴۴۸/۸ واحد در پایان دی ماه ۱۴۰۲ رسید. بازارهای سهام ژاپن در دی ماه سال ۱۴۰۲ در بحبوحه محرک های رشد اقتصاد چین و اظهارات ناامیدکننده مقامات فدرال رزرو در خصوص کاهش زودهنگام نرخ بهره در اوایل سال ۲۰۲۴ میلادی با نوسانات شاخص های سهام مواجه شدند. بر اساس آخرین داده های منتشرشده، در این ماه ارزش هرین در برابر دلار آمریکا کاهش یافت و این کاهش منجر به افزایش صادرات ژاپن شد. از سوی دیگر نرخ تورم سالانه هسته (بدون لحاظ قیمت مواد غذایی و انرژی) در ماه دسامبر ۲۰۲۳ میلادی نسبت به ماه قبل برابر با ۰/۲ واحد درصد کاهش یافت و از ۲/۵ درصد در ماه نوامبر ۲۰۲۳ میلادی به ۲/۳ درصد در ماه دسامبر ۲۰۲۳ رسید. بروز نشانه های بیشتر مبنی بر کاهش فشار تورمی در این کشور، انتظارات در مورد افزایش نرخ بهره از سوی بانک مرکزی ژاپن را به منظور دستیابی به نرخ تورم هدف ۲ درصدی در نشست ماه بعدی کاهش داد. همچنین تأثیر اقتصادی زلزله ای که در روز سال نو شبه جزیره نوتو ژاپن را لرزاند، احتمال خروج بانک مرکزی از سیاست نرخ های منفی خود را در کوتاه مدت کاهش داده است. در بازارهای با درآمد ثابت، بازده اوراق قرضه ۱۰ ساله دولت ژاپن از ۰/۶۲ درصد در ماه دسامبر ۲۰۲۳ به ۰/۶۶ درصد در ماه ژانویه ۲۰۲۴ رسید و ۰/۴ درصد افزایش یافت. درمجموع شاخص نیکی از ۳۳,۱۴۰/۵ واحد در انتهای آذرماه سال ۱۴۰۲ به ۳۵,۹۶۳/۳ واحد در پایان دی ماه رسید و در حدود ۸/۵ واحد درصد افزایش یافت. بر اساس آخرین داده های منتشرشده از اقتصاد چین می توان بیان کرد که اقتصاد این کشور در سه ماهه چهارم سال ۲۰۲۳ میلادی نسبت به مدت مشابه سال قبل و نسبت به فصل قبل به ترتیب ۵/۲ درصد و ۱ درصد افزایش یافت که نرخ رشد سالانه اقتصادی چین اندکی کمتر از انتظارات ۵/۳ درصدی بازار، اما بالاتر از نرخ هدف گذاری ۵ درصدی حزب کمونیست چین و بالاتر از رشد ۳ درصدی سال ۲۰۲۲ بود. شاخص تولید صنعتی چین در ماه دسامبر ۲۰۲۳ نسبت به مدت مشابه سال قبل ۶/۸ درصد افزایش یافت که بالاتر از انتظارات ۶/۶ درصدی بازار و مقدار رشد سالانه ۶/۶ درصدی ماه قبل بود. نرخ بیکاری شهری اقتصاد چین در دسامبر ۲۰۲۳ از ۵ درصد ماه قبل به ۵/۱ درصد افزایش یافت. اما نرخ بیکاری سالانه چین از ۵/۶ درصد سال ۲۰۲۲ به ۵/۲ درصد کاهش داشت که بهتر از هدف گذاری ۵/۵ درصد حزب کمونیست چین بود. رشد سالانه سرمایه گذاری در دارایی های ثابت چین در ماه دسامبر ۲۰۲۳ برابر با ۳ درصد بود که بالاتر از رشد سالانه ۲/۹ درصدی ماه قبل، اما پایین تر از رشد سالانه ۵/۱ درصدی در ماه دسامبر ۲۰۲۲ بود و از کاهش سرمایه گذاری در بخش مسکن و مستغلات چین ناشی می شد. رویکرد کلی بانک خلق چین در سال ۲۰۲۳ انبساطی بود و در این مسیر هم نرخ های بهره کلیدی را کاهش داد و هم موجب افزایش تزریق نقدینگی به بانک ها شد. در دی ماه نیز بانک خلق چین با تثبیت نرخ بهره میان مدت یک ساله (نرخ بهره بین بانکی) در سطح ۲/۵ درصد، ۰/۹۹۵ تریلیون یوان تسهیلات جهت وام دهی در اختیار بانک ها قرار داد. درمجموع و در دی ماه سال ۱۴۰۲ شاخص مرکب شانگهای نسبت به پایان ماه قبل برابر با ۳ واحد درصد کاهش یافت و از ۲,۹۱۹ واحد در پایان آذرماه به ۲,۸۳۲ واحد در پایان دی ماه ۱۴۰۲ رسید.

جدول ۴: رشد شاخص سهام در دی ماه ۱۴۰۲

منطقه	شاخص	۳۰ دی ماه ۱۴۰۲	۳۰ آذر ماه ۱۴۰۲	۳۰ مهرماه ۱۴۰۲	۳۰ دی ماه ۱۴۰۱	تغییرات قیمت (درصد)		
						یک ماه گذشته	سه ماه گذشته	یک سال گذشته
ایالات متحده آمریکا	S&P500	۴,۸۳۹/۸	۴,۷۴۶/۸	۴,۲۲۴/۲	۳,۹۷۲/۶	۲	۱۴/۶	۲۱/۸
	NASDAQ Composite	۱۵,۳۱۱	۱۴,۹۶۳/۹	۱۲,۹۸۳/۸	۱۱,۱۴۰/۴	۲/۳	۱۷/۹	۳۷/۴
خاورمیانه و شمال آفریقا	DFM[6]	۴,۰۸۱/۷	۴,۰۰۵/۳	۳,۷۵۱/۶	۳,۳۵۲/۵	۱/۹	۸/۸	۲۱/۸
	QSI[7]	۱۰,۳۱۸/۷	۱۰,۲۸۵/۳	۹,۷۱۷/۷	۱۰,۸۱۰/۶	۰/۳	۶/۲	-۴/۵
	Tadawul All Share[8]	۱۱,۹۵۹/۱	۱۱,۶۲۱/۹	۱۰,۴۹۶/۲	۱۰,۶۸۲	۲/۹	۱۳/۹	۱۲
آسیای شرقی و جنوبی	Nikkei 225	۳۵,۹۶۳/۳	۳۳,۱۴۰/۵	۳۱,۲۵۹/۴	۲۶,۵۵۳/۵	۸/۵	۱۵	۳۵/۴
	Shanghai Composite	۲,۸۳۲/۳	۲,۹۱۸/۷	۲,۹۸۳/۱	۳,۲۶۴/۸	-۳	-۵/۱	-۱۳/۲
روسیه	Moex Russia	۳,۱۶۶/۴	۳,۰۷۳/۶	۳,۲۶۹/۳	۲,۱۶۶/۷	۳	-۳/۱	۴۶/۱
اروپا	Euro Stoxx 50	۴,۴۴۸/۸	۴,۵۲۴/۹	۴,۰۲۴/۷	۴,۱۱۹/۹	-۱/۷	۱۰/۵	۸
صحرای آفریقا	Alsh[9]	۷۲,۶۶۰/۹	۷۵,۴۱۲/۹	۷۰,۱۹۸	۷۹,۲۶۹/۸	-۳/۶	۳/۵	-۸/۳

۵-۱-بازار جهانی فلزات اساسی

قیمت سنگ‌آهن در پایان دی‌ماه سال ۱۴۰۲ نسبت به پایان ماه قبل در حدود ۰/۴ واحد درصد افزایش یافت و در حالی که در انتهای آذرماه برابر با ۱۳۵/۳ دلار در هر تن بود در پایان دی‌ماه ۱۴۰۲ به ۱۳۵/۹ دلار رسید. قیمت آلومینیوم نیز در دی‌ماه سال ۱۴۰۲ نسبت به پایان ماه قبل در حدود ۳/۱ واحد درصد کاهش یافت و از ۲,۲۳۶/۸ دلار در هر تن در پایان آذرماه به ۲,۱۶۷/۱ دلار در پایان دی‌ماه رسید. قیمت مس در دی‌ماه سال ۱۴۰۲ با حدود ۳/۲ واحد درصد کاهش نسبت به پایان ماه، از ۸,۴۵۹/۷ دلار در پایان آذرماه به ۸,۱۸۸/۴ دلار در پایان دی‌ماه رسید.

جدول ۵: تغییرات قیمت فلزات اساسی در دی‌ماه ۱۴۰۲

فلز	۳۰ دی‌ماه ۱۴۰۲	۳۰ آذرماه ۱۴۰۲	۳۰ مهرماه ۱۴۰۲	۳۰ دی‌ماه ۱۴۰۱	تغییرات قیمت (درصد)		
					یک ماه گذشته	سه ماه گذشته	یک سال گذشته
سنگ آهن (دلار/تن)	۱۳۵/۹	۱۳۵/۳	۱۳۵/۳	۱۱۸/۷	۰/۴	۱۴/۵	۱۱/۲
آلومینیوم (دلار/تن)	۲,۱۶۷/۱	۲,۲۳۶/۸	۲,۱۸۱/۵	۲,۶۱۰/۷	-۳/۱	-۰/۷	-۱۷
مس (دلار/تن)	۸,۱۸۸/۴	۸,۴۵۹/۷	۷,۸۷۹/۶	۹,۲۳۰/۹	-۳/۲	۳/۹	-۱۱/۳

۲-تحولات اقتصاد ایران

۲-۱-بازار بورس تهران و فرابورس ایران

ارزش کل معاملات در بورس تهران در دی‌ماه سال ۱۴۰۲ نسبت به ماه قبل معادل ۱۳/۱ واحد درصد کاهش یافته و برابر با ۱,۵۵۲,۱۸۳ میلیارد ریال بود. حجم کل معاملات نیز در این ماه با ۱۸/٦ واحد درصد کاهش نسبت به ماه قبل، برابر با ۱۹۰,۴۸۲ میلیون سهم بود. ارزش کل معاملات در ده‌ماهه نخست سال ۱۴۰۲ نسبت به ده‌ماهه نخست سال ۱۴۰۱ برابر با ٥٦/۱ واحد درصد رشد داشت.

جدول ۶: آمار کل معاملات بورس تهران

شرح	ماهانه		ده‌ماهه (فروردین‌ماه تا دی‌ماه)		تغییر (درصد)	
	دی‌ماه ۱۴۰۲	آذرماه ۱۴۰۲	۱۴۰۲	۱۴۰۱	ماهانه	ده‌ماهه
ارزش کل معاملات (میلیارد ریال)	۱,۵۵۲,۱۸۳	۱,۷۸۵,۶۸۹	۱۸,۶۲۲,۰۱۰	۱۱,۹۲۹,۲۱۷	-۱۳/۱	۵۶/۱
حجم کل معاملات (میلیون سهم)	۱۹۰,۴۸۲	۲۳۳,۹۹۰	۲,۴۱۳,۷۸۹	۱,۸۵۰,۱۱۹	-۱۸/۶	۳۰/۵
دفعات معامله	۱۰,۵۶۶,۷۱۵	۹,۲۰۷,۱۲۲	۱۲۲,۴۳۹,۷۷۳	۹۱,۴۱۸,۶۶۵	۱۴/۸	۳۳/۹

منبع: شرکت بورس تهران

شاخص کل (وزنی-ارزشی) بورس تهران در دی‌ماه ۱۴۰۲ نسبت به ماه قبل برابر با ۱/۹٦ واحد درصد کاهش یافت و از ۲,۲۱۰,۲۱۷ واحد در پایان آذرماه به ۲,۱٦٦,۹۲۸ واحد در پایان دی‌ماه ۱۴۰۲ رسید. شاخص کل هم‌وزن در این بازه با کاهشی ۰/۹۲ واحد درصدی، از ۷٦۱,۳۵۸ واحد در پایان آذرماه به ۷۵۴,۳۳۳ واحد در دی‌ماه ۱۴۰۲ رسید. شاخص کل فرابورس ایران نیز در این ماه ۲/۰۲ واحد درصد کاهش داشت و از ۲٦,۵۸۰ واحد در پایان آذرماه به ۲٦,۰۴۲ واحد در پایان دی‌ماه ۱۴۰۲ رسید.

جدول ۷: شاخص‌های بورس تهران و فرابورس ایران

شرح		دی‌ماه ۱۴۰۲	آذرماه ۱۴۰۲	دی‌ماه ۱۴۰۱	تغییر (درصد)	
					ماهانه	سالانه
بورس تهران	شاخص کل (وزنی-ارزشی)	۲,۱۶۶,۹۲۸	۲,۲۱۰,۲۱۷	۱,۶۸۹,۱۴۴	-۱/۹۶	۲۸/۳
	شاخص کل (هم‌وزن)	۷۵۴,۳۳۳	۷۶۱,۳۵۸	۵۲۶,۱۸۸	-۰/۹۲	۴۳/۴
فرابورس ایران	شاخص کل	۲۶,۰۴۲	۲۶,۵۸۰	۲۱,۵۰۸	-۲/۰۲	۲۱/۱

منبع: شرکت بورس تهران، شرکت فرابورس ایران

۲-۲-نرخ تورم در کشور

مرکز آمار در سال ۱۴۰۲ سال پایه برای محاسبات شاخص قیمت مصرف کننده را از سال ۱۳۹۵ به سال ۱۴۰۰ تغییر داد. بر اساس داده‌های منتشرشده از سوی این مرکز، نرخ تورم نقطه‌به‌نقطه در آذرماه ۱۴۰۲ از ۴۰/۲ درصد به ۳۸/۵ درصد در دی ماه ۱۴۰۲ رسید که با این احتساب، نرخ تورم نقطه‌به‌نقطه در دی ماه رشد کاهشی معادل ۱/۷ واحد درصدی نسبت به ماه قبل داشته است. نرخ تورم نقطه‌به‌نقطه گروه عمده «خوراکی ها، آشامیدنی ها و دخانیات» با ۲/۴ واحد درصد کاهش نسبت به ماه قبل به ۳۹ درصد رسید و گروه «کالاهای غیرخوراکی و خدمات» نسبت به ماه قبل ۱/۳ درصد کاهش داشته و برابر با ۳۸/۲ درصد بود. همچنین نرخ تورم دوازده ماهه منتهی به دی ماه ۱۴۰۲ برابر با ۴۳/۶ واحد درصد بود که نسبت به مدت مشابه سال قبل (دی ماه سال ۱۴۰۱) افزایشی ۰/۷ واحد درصدی داشت.

نمودار ۱: تورم میانگین سالانه و تورم نقطه‌ای در بازه زمانی دی‌ماه ۱۳۹۸ تا دی‌ماه ۱۴۰۲ (درصد)

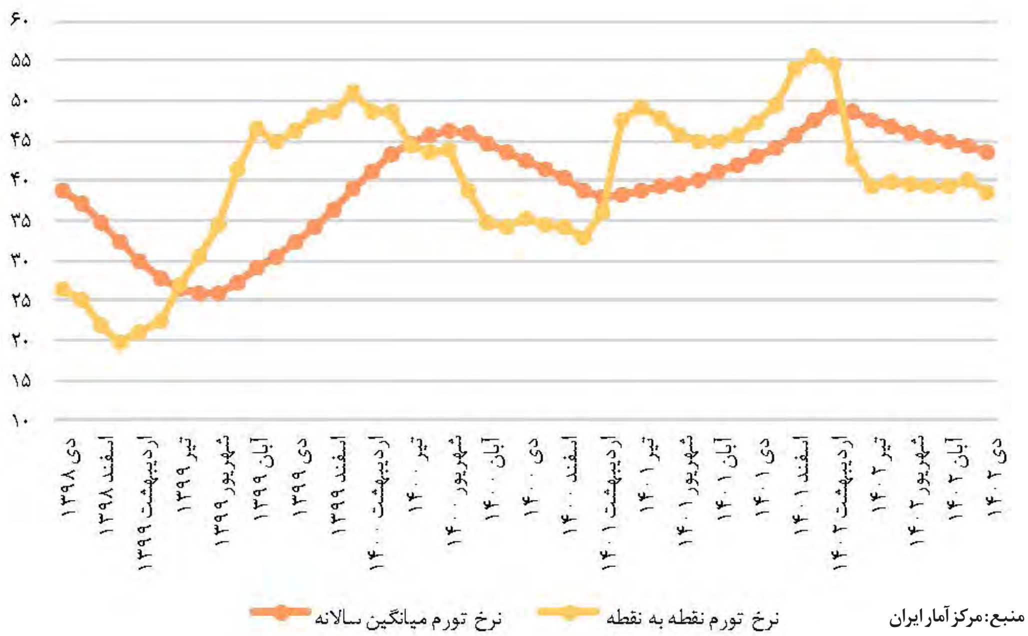

منبع: مرکز آمار ایران

۳-۲-نرخ بیکاری

در دی ماه سال ۱۴۰۲، مرکز آمار ایران آخرین گزارش خود در مورد نتایج طرح آمارگیری نیروی کار را منتشر کرد. بر اساس این گزارش در فصل پاییز سال ۱۴۰۲، نرخ بیکاری جمعیت ۱۵ ساله و بیشتر برابر با ۷/۶ درصد بوده است. بررسی روند تغییرات نرخ بیکاری حاکی از آن است که این شاخص، نسبت به فصل مشابه در سال قبل (پاییز ۱۴۰۱)، معادل ۰/۶ درصد کاهش یافته است.

نمودار ۲: شاخص‌های عمده بازار کار در فصل پاییز سال ۱۴۰۲ (ارقام به هزار نفر)

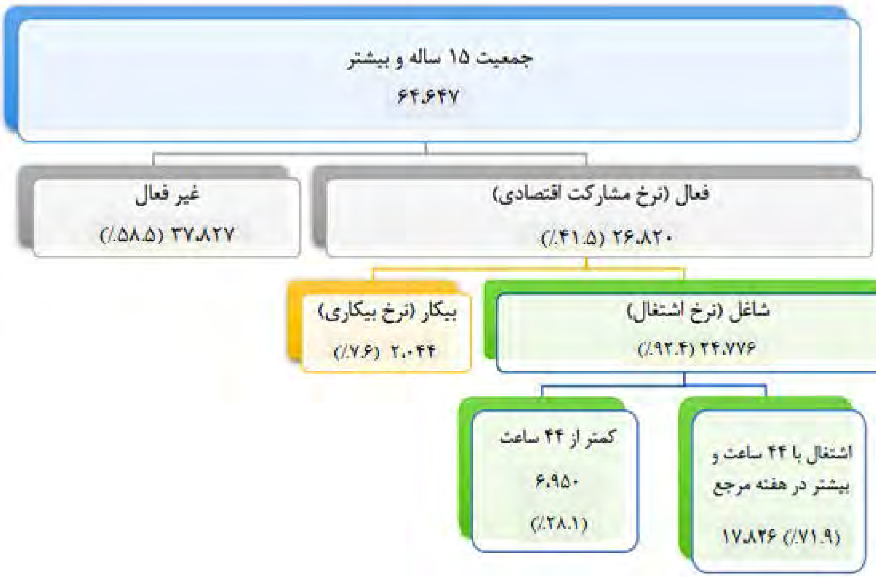

منبع: مرکز آمار ایران

۲-۴-مبادلات بین‌المللی کشور

در نه‌ماهه نخست سال ۱۴۰۲، میزان صادرات قطعی کالاهای غیرنفتی کشور (به‌استثنای نفت خام، نفت کوره و نفت سفید و همچنین بدون صادرات از محل تجارت چمدانی)، بالغ بر ۱۰۱,۹۰۴ هزار تن و به ارزش ۳۶,۴۳۴ میلیون دلار بوده است که در مقایسه با مدت مشابه سال قبل، افزایشی ۲۶/۴۸ درصدی در وزن و کاهشی ۰/۶۸ درصدی در ارزش دلاری داشته است. همچنین میزان واردات کشور در این مدت، با افزایشی ۶/۰۴ درصدی در وزن و ۱۲/۲۹ درصدی در ارزش دلاری در مقایسه با مدت مشابه سال گذشته، به ارقام ۲۸,۷۳۷ هزار تن و ۴۸,۳۵۸ میلیون دلار رسیده است.

جدول ۸: صادرات قطعی کالاهای غیرنفتی (بدون احتساب نفت و تجارت چمدانی) و واردات طی نه‌ماهه نخست سال‌های ۱۴۰۱ و ۱۴۰۲

فعالیت	نه‌ماهه نخست سال ۱۴۰۲		نه‌ماهه نخست سال ۱۴۰۱		درصد تغییرات نسبت به مدت مشابه سال قبل	
	وزن (هزار تن)	ارزش (میلیون دلار)	وزن (هزار تن)	ارزش (میلیون دلار)	وزن	دلار
صادرات	۱۰۱,۹۰۴	۳۶,۴۳۴	۸۰,۵۶۷	۳۶,۶۸۴	۲۶/۴۸	-۰/۶۸
واردات	۲۸,۷۳۷	۴۸,۳۵۸	۲۷,۱۰۰	۴۳,۰۶۶	۶/۰۴	۱۲/۲۹
منبع: گمرک جمهوری اسلامی ایران						

کشورهای عمده مقصد صادرات

طی نه‌ماهه نخست سال ۱۴۰۲، بیشترین میزان صادرات کشور، به مقصد کشورهای «چین» با رقمی بالغ بر ۱۰,۳۱۲ میلیون دلار و سهم ۲۸/۳۰ درصدی از کل ارزش صادرات، «عراق» با ۶,۹۲۰ میلیون دلار و سهمی ۱۸/۹۹ درصدی، «امارات متحده عربی» با ۴,۷۰۵ میلیون دلار و سهم ۱۲/۹۱ درصدی، «ترکیه» با ۳,۲۶۳ میلیون دلار و سهم ۸/۹۶ درصدی و کشور «هند» با ۱,۶۵۳ میلیون دلار و سهم ۴/۵۴ درصدی از کل ارزش صادرات، صورت گرفته است.

کشورهای عمده طرف معامله واردات

طی نه‌ماهه نخست سال ۱۴۰۲، کشور «امارات متحده عربی»، با اختصاص رقمی بالغ بر ۱۵,۰۰۹ میلیون دلار و سهمی در حدود ۳۱/۰۴ درصد از کل ارزش واردات، در جایگاه نخست کشورهای طرف معامله قرار گرفته است. همچنین کشورهای «چین» با ۱۳,۷۴۲ میلیون دلار و سهم ۲۸/۴۲ درصد، «ترکیه» با ۵,۲۶۵ میلیون دلار و سهم ۱۰/۸۹ درصد، «آلمان» با ۱,۵۹۹ میلیون دلار و سهم ۳/۳۱ درصد و «هند» با ۱,۴۲۸ میلیون دلار و سهم ۲/۹۵ درصد از کل ارزش واردات، جزو کشورهای عمده طرف معامله واردات بوده‌اند.

پانویس‌ها

1. International Energy Agency (IEA)
2. NASDAQ Composite
3. EURO STOXX 50
4. Nikkei 225 (N225)
5. Shanghai Composite
۶. شاخص بورس دبی
۷. شاخص بورس قطر
۸. شاخص بورس عربستان سعودی
۹. شاخص سهام آفریقای جنوبی

مروری بر تحولات اقتصادی و بازارهای مالی در ایران و جهان در بهمن‌ماه ۱۴۰۲

رعنا عباسقلی‌نژاد اسبقی
کارشناس تحقیق و توسعه بورس تهران

۱- تحولات اقتصاد جهانی

در بهمن‌ماه سال ۱۴۰۲، بازارها در حال گمانه‌زنی در مورد زمان آغاز روند کاهش نرخ بهره از سوی فدرال رزرو (بانک مرکزی آمریکا) بودند. در این راستا مقامات فدرال رزرو به تداوم سیاست انقباضی (برای دستیابی به نرخ تورم هدف ۲ درصدی) تأکید کرده و در مورد کاهش زودهنگام نرخ بهره هشدار دادند، به‌طوری که بهترین زمان برای کاهش نرخ بهره را آخر سال ۲۰۲۴ میلادی دانستند. این موضوع انتظارات کاهش نرخ بهره را در میان فعالان بازارها کاهش داد. فدرال رزرو در اولین نشست سال ۲۰۲۴ میلادی و برای چهارمین جلسه متوالی نرخ بهره کلیدی خود را بدون تغییر و در سطح ۵/۵ درصد ثابت نگه داشت. بر اساس آخرین داده‌های منتشرشده در ایالات متحده آمریکا، شاخص قیمت مصرف کننده در ماه ژانویه سال ۲۰۲۴ نسبت به مدت مشابه سال قبل (ماه ژانویه ۲۰۲۳) برابر با ۳/۱ درصد افزایش یافت که کم‌تر از مقدار تورم سالانه ۳/۴ درصدی ماه دسامبر ۲۰۲۳ بود. این کاهش نرخ تورم سالانه در ماه ژانویه ۲۰۲۴ عمدتاً متأثر از کاهش ۴/۶ درصدی قیمت انرژی بود. با این حال تورم هسته (بدون لحاظ قیمت مواد غذایی و انرژی) سالانه بدون تغییر نسبت به ماه دسامبر ۲۰۲۳ برابر با ۳/۹ درصد بود. از سوی دیگر نرخ رشد اقتصادی آمریکا در سال ۲۰۲۳ میلادی برابر با ۲/۵ درصد بود که در مقایسه با رشد ۱/۹ درصدی سال ۲۰۲۲ افزایش یافت و بالاتر از حد انتظار بود. همچنین نرخ بیکاری آمریکا در ماه ژانویه ۲۰۲۴ بدون تغییر نسبت به ماه دسامبر ۲۰۲۳ در سطح ۳/۷ درصد باقی ماند که پایین‌تر از انتظارات ۳/۸ درصدی بازار و حاکی از ثبات بخش اشتغال این کشور است. از سوی دیگر بر اساس آخرین داده‌های منتشرشده در خصوص اقتصاد منطقه یورو می‌توان اذعان داشت که شاخص قیمت مصرف کننده منطقه یورو در ماه ژانویه سال ۲۰۲۴ میلادی نسبت به مدت مشابه سال قبل ۲/۸ درصد رشد کرده که نسبت به ماه دسامبر ۲۰۲۳ کاهش داشته است. نرخ ماهانه تورم نیز علاوه بر روند نزولی، نرخ منفی ۰/۴ درصدی را ثبت کرد که حاکی از افزایش سرعت کاهش تورم نسبت به ماه قبل است. بانک مرکزی اروپا در اولین نشست پولی خود در سال ۲۰۲۴ نرخ بهره کلیدی خود را در سطح ۴/۵ درصد تثبیت کرد. انتظار می‌رود در سال جاری اولین کاهش نرخ بهره صورت گیرد که طبق بیانات مقامات بانک، زمان دقیق آن وابسته به وضعیت متغیرهای اقتصاد کلان خواهد بود.

۱-۱- بازار جهانی طلا

در بهمن‌ماه سال ۱۴۰۲، اظهارات سیاستگذاران فدرال رزرو آمریکا، امید به کاهش زودهنگام نرخ بهره را پایین آورد. تأخیر در پایین آوردن نرخ بهره بر قیمت طلا تأثیر گذاشت و هزینه نگهداری این فلز گرانبها را به‌عنوان یک سرمایه غیر سودده بالا برد. از سوی دیگر در این ماه، تقاضا برای طلا به‌عنوان یک پشتوانه

امـن به دنبال ادامـه درگیری‌های منطقه خاورمیانه افزایش یافته و بر قیمت طلا تأثیر گذاشـت. درمجموع و در بهمن‌ماه سـال ۱۴۰۲ قیمت اونس طلا در بازارهای جهانی برابر با ۰/۵ واحد درصد کاهش یافت و از ۲،۰۲۸/۶ دلار در پایان دی‌ماه به ۲،۰۱۷/۵ دلار در پایان بهمن‌ماه رسید.

جدول ۱: تغییرات قیمت اونس طلا، شاخص دلار و ارزش یورو در برابر دلار در بهمن‌ماه ۱۴۰۲

	۳۰ بهمن‌ماه ۱۴۰۲	۳۰ دی ماه ۱۴۰۲	۳۰ آبان‌ماه ۱۴۰۲	۳۰ بهمن‌ماه ۱۴۰۱	تغییرات قیمت (درصد)		
					یک ماه گذشته	سه ماه گذشته	یک سال گذشته
اونس طلا (دلار)	۲،۰۱۷/۵	۲،۰۲۸/۶	۲،۰۰۶/۶	۱،۸۳۴	-۰/۵	۰/۵	۱۰
شاخص دلار	۱۰۴/۳	۱۰۳/۳	۱۰۳/۶	۱۰۳/۹	۰/۹	۰/۷	۰/۴
ارزش یورو در مقابل دلار	۱/۰۷۷۷	۱/۰۸۹۷	۱/۰۹۰۹	۱/۰۶۹۴	-۱/۱	-۱/۲	۰/۸

۱-۲- بازار نفت جهانی

در بهمن‌ماه سال ۱۴۰۲، آژانس بین‌المللی انرژی در گزارش ماهانه خود اعلام کرد که رشد تقاضای جهانی نفت در سال ۲۰۲۴ کاهش می‌یابد. این آژانس انتظار دارد که در سال جاری رشد تقاضای جهانی نفت به‌طور متوسط به ۱/۲ میلیون بشکه در روز برسد، یعنی حدود نصف رشد تقاضا در سال ۲۰۲۳ که تا حدی مربوط به کاهش تقاضای چین است. اما سازمان کشورهای تولیدکننده نفت (اوپک) انتظار دارد، مصرف نفت طی دو ماه آینده رو به افزایش باشد. از سـوی دیگر اظهارات فدرال رزرو آمریکا، انتظار کاهش زودهنگام نرخ بهره را پایین آورد و بر قیمت نفت تأثیر گذاشـت. افزون بر این، نگرانی در مورد اختلال در تجارت جهانی و تنش‌های ژئوپلیتیکی در منطقه خاورمیانه به دنبال افزایش درگیری‌ها در دریای سرخ منجر به افزایش قیمت نفت شد. درمجموع قیمت نفت برنت، WTI و اُپک به ترتیب از ۸۰/۷۱، ۷۳/۶۹ و ۸۰/۲۷ دلار در پایان دی‌ماه ۱۴۰۲ به ۸۵/۵۲، ۷۹/۶۵ و ۸۲/۸۹ دلار در پایان بهمن‌ماه رسید.

جدول ۲: تغییرات قیمت نفت در بهمن‌ماه ۱۴۰۲ (دلار/بشکه)

نفت	۳۰ بهمن‌ماه ۱۴۰۲	۳۰ دی ماه ۱۴۰۲	۳۰ آبان‌ماه ۱۴۰۲	۳۰ بهمن‌ماه ۱۴۰۱	تغییرات قیمت (درصد)		
					یک ماه گذشته	سه ماه گذشته	یک سال گذشته
نفت برنت	۸۵/۵۲	۸۰/۷۱	۸۲/۴۲	۸۱/۹۷	۶	۳/۸	۴/۳
نفت WTI	۷۹/۶۵	۷۳/۶۹	۷۸/۳۵	۷۶/۳۱	۸/۱	۱/۷	۴/۴
نفت OPEC	۸۲/۸۹	۸۰/۲۷	۸۴/۷۵	۸۱/۷۳	۳/۳	-۲/۲	۱/۴

۱-۳- بازار رمزارزها

قیمت بیت کوین به‌عنوان شناخته‌شـده‌ترین رمزارز در بهمن‌ماه سال ۱۴۰۲ در حدود ۲۴/۲ واحد درصد افزایش یافت. پایین آمدن انتظارات مبنی بر کاهش زودهنگام نرخ بهره توسط فدرال رزرو آمریکا در سال ۲۰۲۴ میلادی و افزایش شاخص دلار بر قیمت بیت کوین تأثیر گذاشت. همچنین تصویب کمیسیون بورس و اوراق بهادار ایالات متحده در ماه ژانویه ۲۰۲۴ میلادی مبنی بر راه‌اندازی اولین صندوق قابل معامله برای بیت کوین بر قیمت این ارز مجازی اثرگذار بود. درمجموع قیمت بیت کوین که در پایان دی‌ماه ۱۴۰۲ برابر ۴۱،۶۹۵ دلار بود در پایان بهمن‌ماه ۱۴۰۲ به حدود ۵۱،۷۸۴ دلار رسید.

جدول ۳: تغییرات قیمت شش رمزارز مهم از نظر سهم بازار در بهمن‌ماه ۱۴۰۲ (دلار)

رمزارز	۳۰ بهمن‌ماه ۱۴۰۲	۳۰ دی ماه ۱۴۰۲	۳۰ آبان‌ماه ۱۴۰۲	۳۰ بهمن‌ماه ۱۴۰۱	تغییرات قیمت (درصد)		
					یک ماه گذشته	سه ماه گذشته	یک سال گذشته
بیت‌کوین	۵۱،۷۸۳/۶	۴۱،۶۹۵/۴	۳۵،۸۱۳/۶	۲۴،۳۰۲/۹	۲۴/۲	۴۴/۶	۱۱۳/۱
اتریوم	۲،۹۴۴/۸	۲،۴۷۲	۱،۹۳۴/۶	۱،۶۸۱/۵	۱۹/۱	۵۲/۲	۷۵/۱
بایننس‌کوین	۳۵۱/۷	۳۱۷/۳	۲۲۵/۷	۳۱۲/۲	۱۰/۸	۵۵/۸	۱۲/۷
ریپل	۰/۵۶۲۶	۰/۵۵۳۷	۰/۵۷۸۸	۰/۳۸۶۴	۱/۶	-۲/۸	۴۵/۶
کاردانو	۰/۶۳۰۵	۰/۵۱۶۱	۰/۳۵۶۹	۰/۳۹۹۷	۲۲/۲	۷۶/۷	۵۷/۷
سولانا	۱۱۱/۵	۹۲/۸	۵۱/۷	۲۴/۹	۲۰/۲	۱۱۵/۶	۳۴۸/۲

۱-۴-بازارهای سرمایه در دنیا

عوامل مختلفی بازارهای سرمایه در جهان را در بهمن ماه سال ۱۴۰۲ تحت تأثیر قرار داد. در این ماه مقامات فدرال رزرو آمریکا به تداوم سیاست انقباضی (برای دستیابی به نرخ تورم هدف ۲ درصدی) تأکید کرده و در مورد کاهش زودهنگام نرخ بهره هشدار دادند. به‌طوری که بهترین زمان برای کاهش نرخ بهره را آخر سال ۲۰۲۴ میلادی دانستند. این موضوع انتظارات کاهش نرخ بهره را در میان فعالان بازارها کاهش داد. فدرال رزرو در اولین نشست سال ۲۰۲۴ و برای چهارمین جلسه متوالی نرخ بهره کلیدی خود را بدون تغییر و در سطح ۵/۵ درصد ثابت نگه داشت. بر اساس آخرین داده‌های منتشرشده در ایالات متحده آمریکا، شاخص قیمت مصرف کننده در ماه ژانویه سال ۲۰۲۴ میلادی نسبت به مدت مشابه سال قبل (ماه ژانویه ۲۰۲۳) برابر با ۳/۱ درصد افزایش یافت که کم‌تر از مقدار تورم سالانه ۳/۴ درصدی ماه دسامبر ۲۰۲۳ بود. این کاهش نرخ تورم سالانه در ماه ژانویه ۲۰۲۴ عمدتاً متأثر از کاهش ۴/٦ درصدی قیمت انرژی بود. با این حال تورم هسته (بدون لحاظ قیمت مواد غذایی و انرژی) سالانه، بدون تغییر نسبت به ماه دسامبر ۲۰۲۳ برابر با ۳/۹ درصد بود. از سوی دیگر نرخ رشد اقتصادی آمریکا در سال ۲۰۲۳ میلادی برابر با ۲/۵ درصد بود که در مقایسه با رشد ۱/۹ درصدی سال ۲۰۲۲ افزایش یافت و بالاتر از حد انتظار بود. همچنین نرخ بیکاری آمریکا در ماه ژانویه ۲۰۲۴ بدون تغییر نسبت به ماه دسامبر ۲۰۲۳ در سطح ۳/۷ درصد باقی ماند که پایین‌تر از انتظارات ۳/۸ درصدی بازار بوده و حاکی از ثبات بخش اشتغال این کشور است. درمجموع شاخص S&P۵۰۰ در پایان بهمن ماه ۱۴۰۲ در حدود ۳/۴ واحد درصد نسبت به پایان ماه قبل افزایش یافت و از ۴,۸۴۰ واحد در پایان دی ماه به ۵,۰۰٦ واحد در پایان بهمن ماه ۱۴۰۲ رسید. شاخص مرکب نزدک هم در این بازه در حدود ۳ واحد درصد افزایش یافت و از ۱۵,۳۱۱ واحد در پایان دی ماه به ۱۵,۷۷٦ واحد در پایان بهمن ماه سال ۱۴۰۲ رسید. بر اساس آخرین داده‌های منتشرشده در خصوص اقتصاد منطقه یورو می‌توان اذعان داشت که شاخص قیمت مصرف کننده منطقه یورو در ماه ژانویه سال ۲۰۲۴ میلادی نسبت به مدت مشابه سال قبل ۲/۸ درصد رشد کرد که نسبت به ماه دسامبر ۲۰۲۳ کاهش داشته است. از سوی دیگر رشد اقتصادی نقطه‌ای سالانه منطقه یورو در فصل چهارم ۲۰۲۳ برابر با ۰/۱ درصد بود که در مقایسه با رشد نقطه‌ای فصل سوم ۲۰۲۳ افزایش داشت. بانک مرکزی اروپا در اولین نشست پولی خود در سال ۲۰۲۴ نرخ بهره کلیدی خود را در سطح ۴/۵ درصد تثبیت کرد. درمجموع و در بهمن ماه ۱۴۰۲ شاخص استاکس که ۵۰ سهم از ۱۱ کشور عضو اتحادیه اروپا را پوشش می‌دهد در حدود ۷/۱ واحد درصد نسبت به پایان ماه قبل افزایش یافت و از ۴,۴۴۸/۸ واحد در پایان دی ماه به ۴,۷٦۳/۱ واحد در پایان بهمن ماه ۱۴۰۲ رسید. بازارهای سهام ژاپن در بهمن ماه سال ۱۴۰۲ در بحبوحه محرک‌های رشد اقتصاد چین و اظهارات ناامید کننده مقامات فدرال رزرو آمریکا در خصوص کاهش زودهنگام نرخ بهره در اوایل سال ۲۰۲۴ میلادی با نوسانات شاخص‌های سهام مواجه شدند. بر اساس آخرین داده‌های منتشرشده، در ماه ژانویه سال ۲۰۲۴ صادرات ژاپن به بالاترین حد خود رسید و نسبت به مدت مشابه سال قبل برابر با ۱۱/۹ درصد رشد کرد که بالاتر از انتظارات بازار و ناشی از صادرات خودرو بود. از سوی دیگر نرخ تورم هسته (بدون لحاظ قیمت مواد غذایی و انرژی) سالانه در ماه ژانویه ۲۰۲۴ میلادی نسبت به ماه قبل برابر با ۰/۳ واحد درصد کاهش یافت و از ۲/۳ درصد در ماه دسامبر ۲۰۲۳ به ۲ درصد در ماه ژانویه ۲۰۲۴ رسید که پایین‌ترین میزان نرخ تورم از ماه مارس ۲۰۲۲ میلادی بود. نرخ تورم هسته در این کشور اکنون در محدوده هدف ۲ درصدی بانک مرکزی ژاپن قرار دارد. این امر فشار بر بانک ژاپن را پس از ماه‌ها گمانه‌زنی مبنی بر اینکه افزایش دستمزدها و افزایش قیمت‌ها می‌تواند بانک ژاپن را مجبور به افزایش نرخ بهره کند، کاهش می‌دهد. در بازارهای با درآمد ثابت، بازده اوراق قرضه ۱۰ ساله دولت ژاپن از ۰/٦٦ درصد در ماه ژانویه ۲۰۲۴ به ۰/۷۱ درصد در ماه فوریه ۲۰۲۴ رسید و ۰/۰۵ درصد افزایش یافت. درمجموع شاخص نیکی از ۳۵,۹٦۳/۳ واحد در انتهای دی ماه سال ۱۴۰۲ به ۳۸,۴۷۰/۴ واحد در پایان بهمن ماه رسید و در حدود ۷ واحد درصد افزایش یافت. بر اساس آخرین داده‌های منتشرشده از اقتصاد چین می‌توان بیان کرد که شاخص قیمت مصرف کننده چین در ماه ژانویه ۲۰۲۴ نسبت به مدت مشابه سال قبل ۰/۸ درصد کاهش یافت که بیشترین افت در ۱۴ سال گذشته و پایین‌تر از پیش بینی افت ۰/۵ درصدی بازار بود. به‌صورت ماهانه شاخص قیمت مصرف کننده در ماه ژانویه ۲۰۲۴ نسبت به ماه دسامبر ۲۰۲۳ میلادی، برابر با ۰/۳ درصد رشد کرد که پایین‌تر از انتظارات بازار بود. آمار تورم چین حاکی از تضعیف تقاضای داخلی این کشور است که به عوامل متعددی همچون افزایش نااطمینانی اقتصادی، پیری جمعیت و مشکلات بخش مسکن و مستغلات این کشور ارتباط داده می‌شود. از سوی دیگر ذخایر ارزی خارجی چین در ماه ژانویه ۲۰۲۴ به ۳/۲۲ تریلیون دلار رسید که نسبت به ماه دسامبر ۲۰۲۳ اندکی افت داشت اما بالاتر از انتظارات بازار بود. رویکرد بانک خلق چین در ماه ژانویه ۲۰۲۴ همچون ماه‌های گذشته انبساطی بود و با کاهش ۰/۸ واحد درصدی نرخ ذخیره قانونی به افزایش خلق پول بانک‌ها مبادرت ورزید. بانک‌های چینی در ژانویه ۲۰۲۴، برابر با ۴/۹۲ تریلیون یوان وام جدید اعطا کردند که بالاترین رکورد از سال ۲۰۰۴ میلادی است و اندکی بالاتر از مقدار مربوط به مدت مشابه سال قبل (۴/۹ تریلیون یوان) و پیش بینی ۴/۵ تریلیون یوانی بازار بود. افزایش وام‌های جدید و تأمین مالی جامعه هم‌راستا با اظهارنظرهای مقامات چینی مبنی بر تقویت تقاضای داخلی و تحریک رشد اقتصادی است. درمجموع و در بهمن ماه سال ۱۴۰۲ شاخص مرکب شانگهای نسبت به پایان ماه قبل برابر با ۲/۸ واحد درصد افزایش یافت و از ۲,۸۳۲ واحد در پایان دی ماه به ۲,۹۱۱ واحد رسید.

جدول ۴: رشد شاخص سهام در بهمن ماه ۱۴۰۲

منطقه	شاخص	۳۰ بهمن ماه ۱۴۰۲	۳۰ دی ماه ۱۴۰۲	۳۰ آبان ماه ۱۴۰۲	۳۰ بهمن ماه ۱۴۰۱	تغییرات قیمت (درصد)		
						یک ماه گذشته	سه ماه گذشته	یک سال گذشته
ایالات متحده آمریکا	S&P500	۵,۰۰۶	۴,۸۳۹/۸	۴,۵۳۸/۲	۴,۰۷۹/۱	۳/۴	۱۰/۳	۲۲/۷
	NASDAQ Composite	۱۵,۷۷۵/۷	۱۵,۳۱۱	۱۴,۲۰۰	۱۱,۷۸۷/۳	۳	۱۱/۱	۳۳/۸
خاورمیانه و شمال آفریقا	DFM[7]	۴,۲۷۳	۴,۰۸۱/۷	۳,۹۸۵	۳,۴۵۷/۷	۴/۷	۷/۲	۲۳/۶
	QSI[8]	۱۰,۲۹۹/۸	۱۰,۳۱۸/۷	۱۰,۲۲۶/۴	۱۰,۷۱۶/۵	-۰/۲	۰/۷	-۳/۹
	Tadawul All Share[9]	۱۲,۵۹۴/۶	۱۱,۹۵۹/۱	۱۱,۱۲۹/۱	۱۰,۴۹۳/۲	۵/۳	۱۳/۲	۲۰
آسیای شرقی و جنوبی	Nikkei 225	۳۸,۴۷۰/۴	۳۵,۹۶۳/۳	۳۳,۳۵۴/۱	۲۷,۵۱۳/۱	۷	۱۵/۳	۳۹/۸
	Shanghai Composite	۲,۹۱۰/۵	۲,۸۳۲/۳	۳,۰۶۷/۹	۳,۲۲۴	۲/۸	-۵/۱	-۹/۷
روسیه	Moex Russia	۳,۲۴۴/۶	۳,۱۶۶/۴	۳,۲۱۸/۵	۲,۱۶۸/۹	۲/۵	۰/۸	۴۹/۶
اروپا	Euro Stoxx 50	۴,۷۶۳/۱	۴,۴۴۸/۸	۴,۳۳۱/۹	۴,۲۷۴/۹	۷/۱	۱۰	۱۱/۴
صحرای آفریقا	Alsh[10]	۷۳,۵۸۰/۹	۷۲,۶۶۰/۹	۷۴,۲۷۰/۷	۷۹,۲۷۱/۸	۱/۳	-۰/۹	-۷/۲

۱-۵-بازار جهانی فلزات اساسی

قیمت سـنگ‌آهن در پایان بهمن‌ماه سال ۱۴۰۲ نسـبت به پایان ماه قبل در حدود ۴/۸ واحد درصد کاهش یافت. قیمت این فلز که در انتهای دی‌ماه برابر با ۱۳۵/۹ دلار در هر تن بود، در پایان بهمن‌ماه ۱۴۰۲ به ۱۲۹/۳ دلار رسـید. قیمت آلومینیوم در این ماه نسبت به پایان ماه قبل در حدود ۱/۴ واحد درصد افزایش یافت و از ۲,۱۶۶/۲ دلار در هر تن در پایان دی‌ماه به ۲,۱۹۷ دلار در پایان بهمن‌ماه رسـید. قیمت مس نیز در بهمن‌ماه سال ۱۴۰۲ نسبت به پایان ماه قبل در حدود ۱ واحد درصد افزایش یافت و از ۸,۲۷۱/۶ دلار در پایان دی‌ماه به ۸,۳۵۳/۵ دلار رسید.

جدول ۵: تغییرات قیمت فلزات اساسی در بهمن‌ماه ۱۴۰۲

فلز	۳۰ بهمن‌ماه ۱۴۰۲	۳۰ دی‌ماه ۱۴۰۲	۳۰ آبان‌ماه ۱۴۰۲	۳۰ بهمن‌ماه ۱۴۰۱	تغییرات قیمت (درصد)		
					یک ماه گذشته	سه ماه گذشته	یک سال گذشته
سنگ‌آهن (دلار/تن)	۱۲۹/۳	۱۳۵/۹	۱۲۹/۶	۱۲۴/۹	-۴/۸	-۰/۲	۳/۵
آلومینیوم (دلار/تن)	۲,۱۹۷	۲,۱۶۶/۲	۲,۲۵۸/۷	۲,۳۸۲/۳	۱/۴	-۲/۷	-۷/۸
مس (دلار/تن)	۸,۳۵۳/۵	۸,۲۷۱/۶	۸,۳۲۳/۵	۸,۸۷۰/۵	۱	۰/۴	-۵/۸

۲-تحولات اقتصاد ایران

۱-۲-حساب‌های ملی

بانک‌مرکزی در آخرین گزارش خود نماگرهای اقتصادی برای سه‌ماهه دوم سال ۱۴۰۲ را منتشر کرد. به گزارش بانک مرکزی، تولید ناخالص داخلی به قیمت پایه برحسب قیمت‌های جاری (سال پایه ۱۳۹۵) در سه‌ماهه دوم سال ۱۴۰۲ برابر ۳۸,۱۷۴ هزار میلیارد ریال بود. ارزش تولید ناخالص داخلی به قیمت پایه برحسب قیمت‌های جاری در سه‌ماهه دوم سال ۱۴۰۲ نسبت به سه‌ماهه اول، برابر با ۸,۴۸۰ هزار میلیارد ریال افزایش داشت. تولید ناخالص داخلی بدون نفت هم در سه‌ماهه دوم سال ۱۴۰۲ برابر ۳۵,۲۸۳ هزار میلیارد ریال بود. تولید ناخالص داخلی به قیمت پایه برحسب قیمت‌های ثابت سال ۱۳۹۵ در سه‌ماهه دوم سال ۱۴۰۲ در حدود ۱۳/۸ درصد نسبت به سه‌ماهه اول سال ۱۴۰۲ افزایش داشت و از ۳,۷۹۳ هزار میلیارد ریال در سه‌ماهه اول ۱۴۰۲ به ۴,۳۱۸ هزار میلیارد ریال در سه‌ماهه دوم سال ۱۴۰۲ رسید. رشد تولید ناخالص داخلی با نفت به قیمت‌های ثابت سال ۱۳۹۵ در سه‌ماهه دوم سال ۱۴۰۲ نسبت به سه‌ماهه دوم سال ۱۴۰۱ در حدود ۳/۶ درصد و رشد تولید ناخالص داخلی بدون نفت به قیمت‌های ثابت ۱۳۹۵ برابر ۲/۴ درصد گزارش شده است. همچنین به گزارش بانک مرکزی، ارزش افزوده در بخش خدمات در سه‌ماهه دوم سال ۱۴۰۲ به قیمت‌های جاری برابر ۱۶,۶۴۲ هزار میلیارد ریال بود. ارزش افزوده در بخش صنایع و معادن برابر ۹,۷۶۰ هزار میلیارد ریال بود. ارزش افزوده در بخش‌های کشاورزی و نفت در سه‌ماهه دوم سال ۱۴۰۲ به ترتیب برابر ۸,۸۸۱ و ۲,۸۹۱ هزار میلیارد ریال بود.

نمودار ۱: تولید ناخالص داخلی (هزار میلیارد ریال)

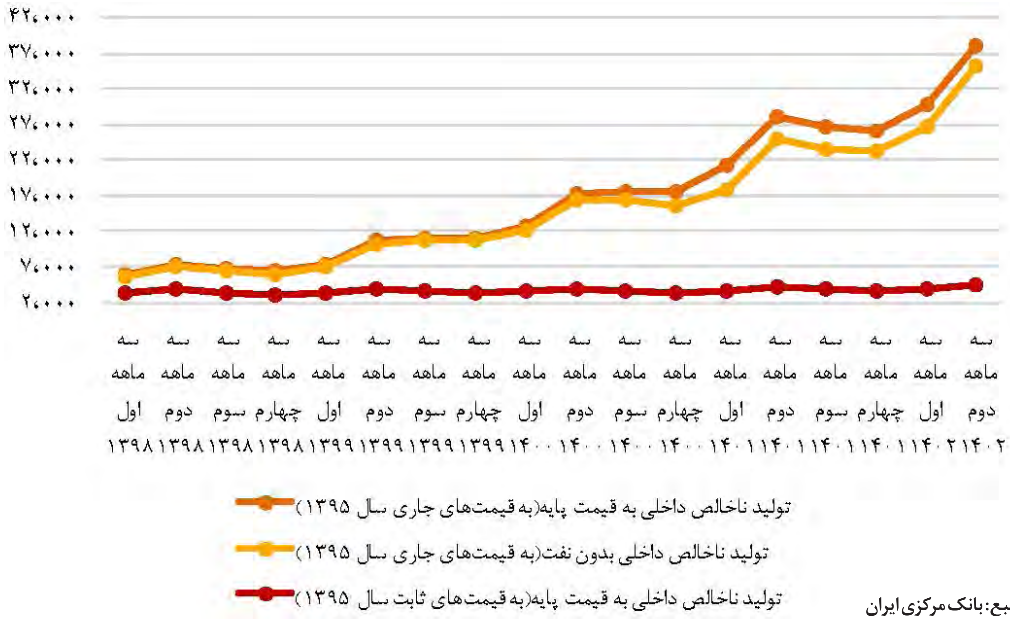

منبع: بانک مرکزی ایران

۲-۲-بازار بورس تهران و فرابورس ایران

ارزش کل معاملات در بورس تهران در بهمن‌ماه سال ۱۴۰۲ نسبت به ماه قبل معادل ۵/۵ واحد درصد کاهش یافت و برابر با ۱,۴۶۶,۷۴۶ میلیارد ریال بود. حجم کل معاملات نیز در این ماه نسبت به ماه قبل برابر با ۱۴/۶ واحد درصد کاهش یافته و برابر با ۱۶۲,۷۴۴ میلیون سهم بود. ارزش کل معاملات در یازده‌ماهه نخست سال ۱۴۰۲ نسبت به یازده‌ماهه نخست سال ۱۴۰۱ برابر با ۵۱ واحد درصد رشد داشت.

جدول ۶: آمار کل معاملات بورس تهران

شرح	ماهانه		یازده‌ماهه (فروردین‌ماه تا بهمن‌ماه)		تغییر (درصد)	
	بهمن‌ماه ۱۴۰۲	دی‌ماه ۱۴۰۲	۱۴۰۲	۱۴۰۱	ماهانه	یازده‌ماهه
ارزش کل معاملات (میلیارد ریال)	۱,۴۶۶,۷۴۶	۱,۵۵۲,۱۸۳	۲۰,۰۶۸,۵۸۴	۱۳,۲۹۲,۵۰۴	-۵/۵	۵۱
حجم کل معاملات (میلیون سهم)	۱۶۲,۷۴۴	۱۹۰,۴۸۲	۲,۵۶۱,۸۹۰	۲,۰۵۸,۹۱۵	-۱۴/۶	۲۴/۴
دفعات معامله	۸,۳۱۹,۲۷۰	۱۰,۵۵۴,۶۹۷	۱۳۰,۶۰۴,۱۶۸	۱۰۱,۷۷۷,۳۴۷	-۲۱/۲	۲۸/۳

منبع: شرکت بورس تهران

شاخص کل (وزنی-ارزشی) بورس تهران در بهمن‌ماه ۱۴۰۲ نسبت به ماه قبل برابر با ۴/۴ واحد درصد کاهش یافت و از ۲,۱۶۶,۹۲۸ واحد در پایان دی‌ماه به ۲,۰۷۰,۷۷۵ واحد در پایان بهمن‌ماه رسید. شاخص کل هم‌وزن در این بازه معادل با ۳/۶ واحد درصد، یعنی از ۷۵۴,۳۳۳ واحد در پایان دی‌ماه به ۷۲۷,۲۷۸ واحد در بهمن‌ماه ۱۴۰۲ کاهش یافت. شاخص کل فرابورس ایران نیز در این ماه ۴/۶ واحد درصد کاهش داشته و از ۲۶,۰۴۲ واحد در پایان دی‌ماه به ۲۴,۸۳۷ واحد در پایان بهمن‌ماه ۱۴۰۲ رسید.

جدول ۷: شاخص‌های بورس تهران و فرابورس ایران

شرح		بهمن‌ماه ۱۴۰۲	دی‌ماه ۱۴۰۲	بهمن‌ماه ۱۴۰۱	تغییر (درصد)	
					ماهانه	سالانه
بورس تهران	شاخص کل (وزنی-ارزشی)	۲,۰۷۰,۷۷۵	۲,۱۶۶,۹۲۸	۱,۵۳۳,۳۶۶	-۴/۴	۳۵
	شاخص کل (هم‌وزن)	۷۲۷,۲۷۸	۷۵۴,۳۳۳	۴۷۶,۷۱۹	-۳/۶	۵۲/۶
فرابورس ایران	شاخص کل	۲۴,۸۳۷	۲۶,۰۴۲	۲۰,۰۴۳	-۴/۶	۲۳/۹

منبع: شرکت بورس تهران، شرکت فرابورس ایران

۲-۳- نرخ تورم در کشور

مرکز آمار ایران در سال ۱۴۰۲ سال پایه برای محاسبات شاخص قیمت مصرف کننده را از سال ۱۳۹۵ به سال ۱۴۰۰ تغییر داد. بر اساس داده‌های منتشرشده از سوی این مرکز، نرخ تورم نقطه‌به‌نقطه از ۳۸/۵ درصد در دی‌ماه ۱۴۰۲ به ۳۵/۸ درصد در بهمن‌ماه ۱۴۰۲ رسید که با این احتساب، نرخ تورم نقطه‌به‌نقطه در بهمن‌ماه رشد کاهشی معادل ۲/۷ واحد درصد نسبت به ماه قبل داشته است. نرخ تورم نقطه‌به‌نقطه گروه عمده "خوراکی‌ها، آشامیدنی‌ها و دخانیات" با ۷/۳ واحد درصد کاهش نسبت به ماه قبل به ۳۱/۷ درصد رسید و گروه "کالاهای غیرخوراکی و خدمات" نسبت به ماه قبل ۰/۳ درصد کاهش داشته و برابر با ۳۷/۹ درصد بود. همچنین بر اساس داده‌های منتشرشده از سوی مرکز آمار ایران، روشن می‌شود که نرخ تورم دوازده‌ماهه منتهی به بهمن‌ماه ۱۴۰۲ برابر با ۴۲/۵ واحد درصد بود که نسبت به مدت مشابه سال قبل (بهمن‌ماه سال ۱۴۰۱) کاهشی ۱/۷ واحد درصدی داشته است.

نمودار ۲: تورم میانگین سالانه و تورم نقطه‌ای در بازه زمانی بهمن‌ماه ۱۳۹۸ تا بهمن‌ماه ۱۴۰۲ (درصد)

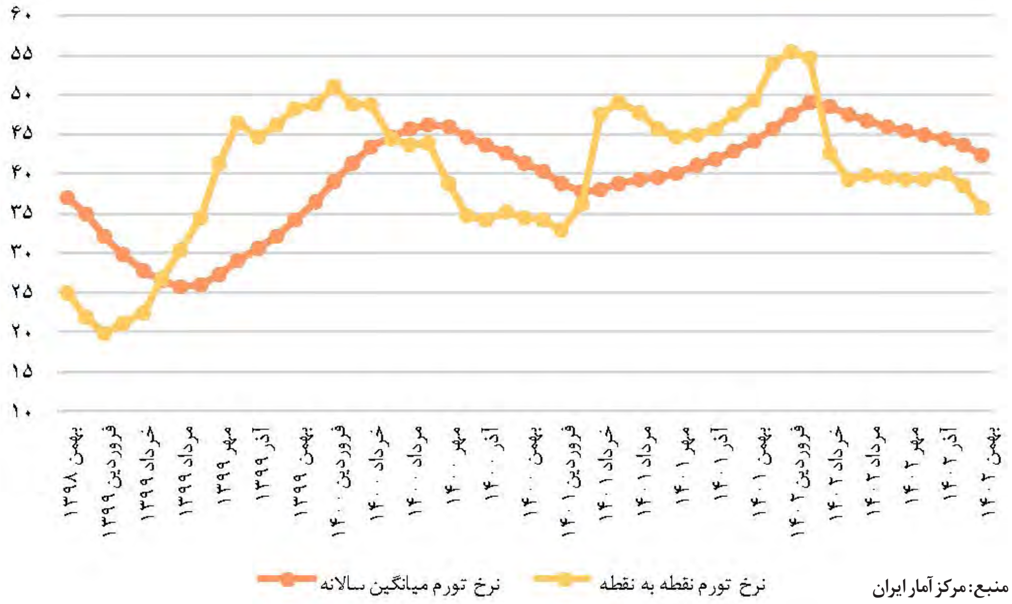

منبع: مرکز آمار ایران

۲-۴-مبادلات بین المللی کشور

در ده‌ماهه نخست سال ۱۴۰۲، میزان صادرات قطعی کالاهای غیرنفتی کشور (به‌استثنای نفت خام، نفت کوره و نفت سفید و همچنین بدون صادرات از محل تجارت چمدانی)، بالغ بر ۱۱۳,۰۵۱ هزار تن و به ارزش ۴۰,۴۷۲ میلیون دلار بوده است که در مقایسه با مدت مشابه سال قبل، افزایشی ۹/۳۹ درصدی در وزن و کاهشی ۱۱/۴۴ درصدی در ارزش دلاری داشته است. همچنین میزان واردات کشور در این مدت، با افزایشی ۵/۸۵ درصدی در وزن و ۱۱/۵۹ درصدی در ارزش دلاری در مقایسه با مدت مشابه سال گذشته، به ارقام ۳۲,۶۸۳ هزار تن و ۵۴,۳۵۹ میلیون دلار رسیده است.

جدول ۸: صادرات قطعی کالاهای غیرنفتی (بدون احتساب نفت و تجارت چمدانی) و واردات طی ده‌ماهه نخست سال‌های ۱۴۰۱ و ۱۴۰۲

فعالیت	ده‌ماهه نخست سال ۱۴۰۲		ده‌ماهه نخست سال ۱۴۰۱		درصد تغییرات نسبت به مدت مشابه سال قبل	
	وزن (هزار تن)	ارزش (میلیون دلار)	وزن (هزار تن)	ارزش (میلیون دلار)	وزن	دلار
صادرات	۱۱۳,۰۵۱	۴۰,۴۷۲	۱۰۳,۳۴۷	۴۵,۷۰۰	۹/۳۹	-۱۱/۴۴
واردات	۳۲,۶۸۳	۵۴,۳۵۹	۳۰,۸۷۷	۴۸,۷۱۴	۵/۸۵	۱۱/۵۹
منبع: گمرک جمهوری اسلامی ایران						

کشورهای عمده مقصد صادرات

طی ده‌ماهه نخست سال ۱۴۰۲، بیشترین میزان صادرات کشور، به مقصد کشورهای «چین» با رقمی بالغ بر ۱۱,۴۹۳ میلیون دلار و سهم ۲۸/۴۰ درصد از کل ارزش صادرات، «عراق» با ۷,۷۳۳ میلیون دلار و سهم ۱۹/۱۱ درصد، «امارات متحده عربی» با ۵,۲۴۴ میلیون دلار و سهم ۱۲/۹۶ درصد، «ترکیه» با ۳,۴۹۸ میلیون دلار و سهم ۸/۶۴ درصد و کشور «هند» با ۱,۸۲۰ میلیون دلار و سهم ۴/۵۰ درصد از کل ارزش صادرات، صورت گرفته است.

کشورهای عمده طرف معامله واردات

طی ده‌ماهه نخست سال ۱۴۰۲، کشور «امارات متحده عربی»، با اختصاص رقمی بالغ بر ۱۷,۰۸۱ میلیون دلار و سهمی در حدود ۳۱/۴۲ درصد از کل ارزش واردات در جایگاه نخست کشورهای طرف معامله قرار گرفته است. همچنین کشورهای «چین» با ۱۵,۲۱۳ میلیون دلار و سهم ۲۷/۹۹ درصد، «ترکیه» با ۶,۰۴۴ میلیون دلار و سهم ۱۱/۱۲ درصد، «آلمان» با ۱,۷۶۸ میلیون دلار و سهم ۳/۲۵ درصد و «هند» با ۱,۶۳۶ میلیون دلار و سهم ۳/۰۱ درصد از کل ارزش واردات، جزو کشورهای عمده طرف معامله واردات بوده‌اند.

پانویس‌ها

1. Core Inflation
2. International Energy Agency (IEA)
3. NASDAQ Composite
4. EURO STOXX 50
5. Nikkei 225 (N225)
6. Shanghai Composite
7. شاخص بورس دبی
8. شاخص بورس قطر
9. شاخص بورس عربستان سعودی
10. شاخص سهام آفریقای جنوبی

بورس اوراق بهادار تهران
(سهامی عام)
معـــــاملات
قراردادهای آتی سبد سهام
(باکارکردهای آتی شاخص)
مزایـــــا
۱. ایجاد امکان سرمایه‌گذاری بر روی شاخص
۲. ایجاد امکان کسب سود در بازار کاهشی علاوه بر بازار افزایشی
۳. امکان منحصربه‌فرد برای پوشش ریسک سیستماتیک و ریسک صنایع
۴. متنوع‌سازی تنها با اخذ یک موقعیت
۵. امکان کسب سود تنها با اتکا به تحلیل‌های کلان اقتصادی و تشخیص روند بازار بدون نیاز به تحلیل تک‌تک شرکت‌ها
۶. عدم توقف نماد معاملاتی
۷. ویژگی اهرمی
۸. کارمزد کمتر
۹. معافیت‌های مالیاتی
www.tse.ir
۱۰۰۰۱۳۴۶
aparat.com/tse.ir
iranboursemedia

بورس

گپ و گفت

عضو هیئت علمی دانشگاه علامه طباطبائی مطرح کرد

همه حوزه‌ها به نوعی به حوزه مالی وابسته هستند

ماهنامه بورس

هیئت تحریریه

در این قسمت از سری گفتگوهای ماهنامه «بورس» با محوریت آشنایی با اساتید مالی کشور، در خدمت آقای دکتر مصطفی سرگلزایی، عضو هیئت مدیره بانک رفاه هستیم.

این استاد موفق در حوزه مالی که سوابقی اجرایی نیز در کارنامه‌اش دارد، تحصیلات کارشناسی ارشد و دکترای خود را در رشته اقتصاد، از دانشگاه تهران اخذ کرده است. آقای سرگلزایی در خلال این گفتگو یادی از اساتید خود به‌ویژه آقای دکتر شاپور محمدی کردند و اذعان داشتند، روابط معلم و شاگرد خیلی می‌تواند اثرگذار باشد و ایجاد انگیزه برای دانشجو کند. به نظر ایشان، همه حوزه‌ها وابستگی خاصی به حوزه مالی دارند و اشخاصی موفق‌تر هستند که بتوانند این وابستگی را به خوبی مدیریت کنند، زیرا حداقل جهت تأمین مالی کسب‌وکارشان با توجه به شرایط اقتصادی با این حوزه سروکار دارند و پاشنه آشیل همه سازمان‌ها، ارگان‌ها و... این حوزه می‌باشد.

وی بر تحقیق و پژوهش در حوزه مالی، بحث‌های بین رشته‌ای (مثل حقوق مالی) بسیار تأکید دارد و معتقد است، این مباحث مغفول و ناشناخته مانده است و جای کار زیادی دارد.

مشروح این گفتگو را می‌توانید در ادامه مطالعه بفرمایید.

▪ پیش از هر چیزی، لطفاً از مسیر تحصیلی خود از ابتدا تاکنون برایمان بگویید.

بنده در سال ۱۳۸۳ دیپلم رشته ریاضی و فیزیک گرفتم، با توجه به رتبه‌ای که در آزمون سراسری به دست آوردم و همچنین شناخت اولیه‌ای که در حوزه اقتصاد و علوم مالی داشتم، به این حوزه علاقه‌مند شدم و رشته اقتصاد، گرایش بازرگانی را در دانشگاه سیستان و بلوچستان انتخاب کردم و به تحصیلات خود ادامه دادم و موفق شدم در سال ۱۳۸۷ مدرک کارشناسی را از این دانشگاه اخذ کنم.

در مقطع کارشناسی ارشد توانستم در دانشگاه تهران قبول شوم و در رشته اقتصاد گرایش توسعه در سال ۱۳۸۹ از این دانشگاه مدرک دریافت کنم.

در مقطع دکترا با توجه به راهنمایی اساتیدی همچون آقای دکتر شاپور محمدی، انگیزه بنده خیلی بیشتر شد و مصمم‌تر هدفم را دنبال کردم، با توجه به اینکه ایشان و خیلی از اساتید بنام در دانشگاه تهران تدریس می‌کردند، باعث شد خیلی بیشتر علاقه‌مند شوم و از تجربه‌های این بزرگواران در تمام حوزه‌های مرتبط با مالی بهره ببرم.

باتوجه به رتبه خوبی که اخذ کرده بودم، می‌توانستم در هر گرایشی از رشته اقتصاد ادامه تحصیل بدهم به همین خاطر گرایش اول را گرایش مالی و گرایش دوم را نیز گرایش پولی انتخاب کردم.

در نهایت توانستم سال ۱۳۹۳ در رشته اقتصاد گرایش پولی مدرک خود را از دانشگاه تهران اخذ کنم.

▪ از سال‌های تدریس خود برایمان بگویید و بفرمایید اکنون در دانشگاه علامه طباطبایی چه دروسی را تدریس می‌کنید؟

خدمت شما عرض کنم که وقتی دانشجوی دکترا بودم به صورت غیررسمی در دانشگاه خوارزمی (علوم اقتصادی سابق) دروس مرتبط با اقتصادسنجی و اقتصاد خرد تدریس می‌کردم، اما به‌طور رسمی در قالب هیئت علمی از سال ۱۳۹۵ در دانشگاه علامه طباطبایی گروه مالی و بانکداری جذب شدم و در مقاطع کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکترا دروس مرتبط با اقتصادسنجی مالی، مدیریت ریسک و بانکداری و مدیریت دارایی‌ها و بدهی‌ها را تدریس می‌کنم.

▪ به‌عنوان یک مدرس دانشگاه، نظرتان در خصوص تحصیل در رشته‌های مالی چیست و به علاقه‌مندان تحصیل در این حوزه چه توصیه‌ای دارید؟

همه حوزه‌ها وابستگی خاصی به حوزه مالی دارند و اشخاصی موفق‌تر هستند که بتوانند این وابستگی را به خوبی مدیریت کنند، زیرا حداقل جهت تأمین مالی کسب‌وکارشان با توجه به شرایط اقتصادی با این حوزه سروکار دارند و پاشنه آشیل همه سازمان‌ها، ارگان‌ها و... این حوزه می‌باشد.

حتی موضوعات مهم دیگری از قبیل گزارش گیری مالی و ... که بیشتر مربوط به رشته حسابداری هستند نیز وجود دارد که به نوعی آنها هم همگی مشتقات حوزه مالی محسوب می‌شوند.

نظر بنده در مورد تحصیل در حوزه‌های مرتبط با مالی، مثبت است و همانطور که قبل‌تر اشاره داشتم همه حوزه‌ها با این حوزه سروکار دارند. همچنین موضوع مهم بعدی آینده و امنیت شغلی می‌باشد، افراد سعی می‌کنند ادامه تحصیل در حوزه‌ای داشته باشند که دارای بازار کار خوبی باشد و اگر رشته‌ای این ویژگی

> همه حوزه‌ها وابستگی خاصی به حوزه مالی دارند و اشخاصی موفق‌تر هستند که بتوانند این وابستگی را به خوبی مدیریت کنند، زیرا حداقل جهت تأمین مالی کسب‌وکارشان با توجه به شرایط اقتصادی با این حوزه سروکار دارند و پاشنه آشیل همه سازمان‌ها، ارگان‌ها و... این حوزه می‌باشد.

را داشته باشـد، حتماً مورد توجه و استقبال به خصوص دانشجویان محترم قرار می گیرد دقیقاً مثل رشـته پزشکی که فرای رشته‌های دیگر است و مورد توجه دانشجویان قرار گرفته است.

دلیل دیگری هم که حتی باعث شد بنده نیز علاقه‌مند به این حوزه شـوم مباحث ریاضی و جذابیتی کـه دارد، می‌باشـد. مثلاً حوزه مدل سازی مالی که منوط به مباحث ریاضی اسـت و به آن ختم می‌شود که شـایان ذکر است تدریس بنده هم در مورد همین مباحث اسـت و پیشـنهاد می کنم به دانشجویانی که به مباحث ریاضیات و مدل سـازی علاقه دارند، رشـته‌های حوزه مالـی می‌تواند هم جذابیت‌های ریاضیاتی و هم جذابیت‌های اجرایـی و تجربی داشـته باشـد، برخلاف رشـته‌هایی که فقط صرفاً با مباحث ریاضی سروکار دارند و هیچ فعالیت اجرایی و تجربی در آنها وجود ندارد.

▪ بـا توجه بـه سـوابق جنابعالـی در امر پژوهش، بـه نظر شـما کـدام موضوع یا موضوعات هنـوز مغفول مانده اسـت و همچنین نیاز اسـت که پژوهشگران این بازار چه نکاتی را مورد توجه قرار دهند؟

در حوزه مالی بحث‌های بین رشته‌ای به نظرم مغفول و ناشـناخته مانده است و جای کار زیـادی دارد، مثـل حقوق مالـی و … و همچنیـن مباحثـی کـه در اقتصـاد مالی رفتاری داریم.

در حوزه مالی بحث‌های بین رشته‌ای به نظـرم مغفول و ناشـناخته مانده اسـت و جای کار زیـادی دارد، مثل حقوق مالی و… و همچنین مباحثی که در اقتصاد مالی رفتاری داریم.

قابل ذکر اسـت با توجه به پیشرفت و تحولی که در حوزه دیجیتال و فناوری‌های نوین رخ داده است، مباحث فناوری‌های نوین مالی، هم در مورد مسائل سخت افزاری و همچنین نرم افزاری خیلی جای کار دارد (بُعد بیرونی و هم بُعد داخلی و عملیاتی مثل مباحث هوش مصنوعی ، الگوریتم‌های هوشمند، مباحث مالی و …) که جز ترندهای بحث‌های مالی هستند و در آینده با توجه به تغییر و تحول در حوزه دیجیتال و نیاز روز جوامع بشری باعث می‌شود که بیش از پیش به این موضوع توجه شـود تا حتی در بحث‌هایی مثـل مدیریت ریسک و مدیریت پرتفوی و…. کمک کننده باشد.

▪ شـما مقالـه‌ای بـا عنـوان «ارزیابی اثر نوسـانات ارزی بر عملکرد شـرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران و سـنجش وقفه‌هـای زمانـی آن» تهیـه کرده‌اید، خوشحال می‌شـوم با توجه به اینکه اکثر خوانندگان این ماهنامه مرتبط با بازار سرمایه هستند توضیح مختصری درباره این مقاله بدهید.

مقالـه (ارزیابی اثـر نوسـانات ارزی بر عملکرد شـرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران و سنجش وقفه‌های زمانی آن) بر گرفته از کار پژوهشی و خروجی پایان نامه یکی از دانشـجویان بنـده بود و هدف، بررسی میزان اثر فاکتورها و عوامل محیطی بر عملکرد شرکت‌های پذیرفته شده در بازار سرمایه ایران می‌باشد.

زیرا عملکرد شرکت‌ها به عامل‌های درونی و بیرونی بستگی دارد، مثل عملکرد و ساختار درونی شرکت مربوطه و یا عامل بیرونی که به محیط پیرامون و… بستگی دارد مثل صنعت مربوطه و محیط اقتصادی که شرکت پیرامون آن فعالیـت دارد و یکـی از مهم‌ترین عوامل تأثیرگذار بحث نوسـانات نرخ ارز می‌باشد و چون اقتصاد ایران بر پایـه درآمدهای نفتی استوار است و این درآمدها ناشی از صادرات اسـت پس نوسانات نرخ ارز به شدت بر تمام کسـب و کارهـا و همچنین بر شـرکت‌های پذیرفتـه شـده در بـازار سـرمایه تاثیرگذار اسـت. اولا ارز چه میزان تاثیر گذار اسـت،

ثانیاً نوسانات نرخ ارز چه میزان شرکت‌ها را دستخوش تغییرات قرار می‌دهد و ...، به این نتیجه رسیدیم تغییرات نرخ ارز تاثیرات معناداری داشته است و در گروه‌های صنایع مختلف تاثیرات متفاوت بود، برای گروه‌های که تولیدات آنها صادر می‌شود مثل شیمیایی ها بیشترین تاثیر مثبت را به همراه داشته است و برای گروه‌های وارداتی مثل گروه دارویی و خودرویی اثر منفی داشته است.
در نتیجه برای برخی صنایع تغییرات مثبت و برای برخی دیگر تاثیرات منفی دارد. جالب است که بدانید حتی از لحاظ زمانی هم متفاوت هستند.، برخی شرکت‌ها به لحظه و خیلی سریع شاهد این تغییرات هستند و برخی شرکت‌ها مثل گروه ساختمانی با وقفه‌ای زمانی بیشتری این نوسانات تاثیر خودشان را می گذارند.

▪ **آقای دکتر اکثر پژوهش‌های شما در مورد چه موضوعاتی می‌باشد؟**

در مجموع پژوهش هایی که بنده بیشتر روی آنها تمرکز دارم و حتی رساله دانشجوهایی که مرتبط با این موضوعات هستند را می‌پذیرم اکثراً به مدل‌سازی‌های کلان اقتصادی و نقش علوم مالی مربوط می‌شود مثل بانک، بورس و بیمه که در اقتصاد کلان به مدل‌های تابعی معروف هستند، حتی در سال گذشته حدوداً ۵ الی ۶ گزارش پژوهشی در حد کیفیت ژورنال‌های بین‌المللی کار کردیم و بیشتر نقش بانک، بورس و بیمه را مورد ارزیابی قرار دادیم.
در این باب کتابی نیز نگارش کردیم که به طور مشخص با زبان برنامه‌نویسی پایتون به مباحث اقتصاد سنجی پرداختیم و به سمت استفاده از ابزارهای هوشمند جهت کمک در مدل‌سازی حرکت کرده‌ایم و اکثر مثال‌های ما نیز در این کتاب به بازار سرمایه و بازار پول برمی گردد و نشان دادیم که چه طور زبان‌های برنامه‌نویسی به ما در پیشبینی‌های مالی، روندها و عملکردی که در آینده شاخص‌های مالی به آن سمت حرکت می کنند را نشان می‌دهند که باعث می‌شود تحلیل‌های ما بهتر و درصد خطا کم شود.

▪ **حتماً کتاب پر محتوایی می‌باشد، خوشحال می‌شویم که برای تهیه این کتاب نام آنرا بدانیم؟**

«اقتصاد سنجی کاربردی رهیافتی با استفاده از زبان برنامه نویسی پایتون» می‌باشد که انشاءالله به زودی توسط انتشارات دانشگاه علامه طباطبایی منتشر می‌شود و در دسترس عموم قرار می گیرد.

▪ **از سوابق اجرایی خود در حوزه مالی برایمان بفرمایید.**

بنده وقتی دانشجوی دکترا بودم (سال ۱۳۸۹) فعالیت اجرایی خودم را در سیستم بانکی شروع کردم و زمانیکه هنوز عضو هیئت علمی دانشگاه علامه طباطبایی نشده بودم به صورت تمام وقت با شبکه بانکی در ارتباط بودم و به طور مشخص‌تر در حوزه‌های ریسک، مدیریت دارایی و بدهی و همچنین حوزه مالی بانک‌ها فعالیت می‌کردم. وقتی که در آن دانشگاه عضو هیئت علمی (از سال ۱۳۹۵) و مشغول به تدریس شدم به صورت پاره وقت به همکاری خودم با شبکه بانکی ادامه دادم، پروژه‌های مختلفی در حوزه‌های نام برده، انجام دادم.
همچنین دوره‌های آموزشی برای کارکنان موسسات مالی و همچنین کارکنان بانک‌ها برگزار کردم از اواخر سال ۱۴۰۱ تا کنون هم به عنوان عضو موظف هیئت مدیره بانک رفاه انجام وظیفه می کنم.

> **تغییرات نرخ ارز تاثیرات معناداری داشته است و در گروه‌های صنایع مختلف تاثیرات متفاوت بود، برای گروه‌های که تولیدات آنها صادر می‌شود مثل شیمیایی ها بیشترین تاثیر مثبت را به همراه داشته است و برای گروه‌های وارداتی مثل گروه دارویی و خودرویی اثر منفی داشته است.**

▪ بحث تأمین مالی شرکت‌ها یکی از مهمترین مباحثی است که با آن سروکار داریم، با توجه به اینکه شما تجربه کار در حوزه بانکداری را نیز دارید، لطفاً بفرمایید تأمین مالی از طریق بازار سرمایه بهتر است یا بانک‌ها؟

همانطور که می‌دانیم سیستم بانکی با محدودیت منابع جهت اعطای تسهیلات به مشتریان مواجه است و همچنین مدت بازپرداخت منابع دریافتی نیز محدود می‌باشد، ناگفته نماند که در سال ۱۴۰۲ با توجه به مجوزی که بانک رفاه و سپس بانک‌های دیگر دریافت کردند مبنی بر انتشار اوراق گواهی سپرده خاص برای مشتریان شرکتی، این قابلیت را دارند که همانند تأمین مالی در بازار سرمایه به طور خاص برای طرح یا پروژه‌ای، مشابه قوانین و ضوابطی که در انتشار اوراق مرابحه داشتیم بانک‌ها هم بتوانند مشتری خود را تأمین مالی کنند اما مجدد تاکید می کنم حتی انتشار اوراق گواهی سپرده خاص هم دارای محدودیت‌هایی می‌باشد چون در مجموع ظرفیت سیستم بانکی برای تأمین مالی محدود می‌باشد.

به همین خاطر به نفع شرکت‌ها است به منظور تأمین مالی بلند مدت و به مقدار نیاز روی به پتانسیل و ظرفیت بازار سرمایه بیاورند که قاعدتاً باید از کانال های همان بازار سرمایه ورود کنند.

▪ لطفاً بیشتر راجع به این اوراق توضیح دهید.

در مورد این اوراق (اوراق گواهی سپرده خاص) خدمتتان عرض کنم این طور است که شرکت‌ها به منظور تأمین مالی طرح و یا پروژه خاص خودشان می‌بایست نقشه کسب و کاری طراحی و در اختیار بانک قرار دهند، سپس بانک مربوطه بعد از بررسی و ارزیابی از لحاظ مالی، اقتصادی، فنی، محیط زیستی و ... طرح مذکور را برای بانک مرکزی ارسال می کند و بانک مرکزی نیز بعد از بررسی‌های مجدد و تایید نهایی به بانک مربوطه این مجوز را می‌دهد که به عنوان بانک عامل جهت تجهیز کردن منابع مورد نیاز برای طرح مورد بحث از طریق شعب اقدام لازم را انجام دهد، سپس از طریق بانک اطلاع‌رسانی می‌شود به‌طور مثال فلان طرح که دارای نرخ علی الحساب اولیه (که الان ۲۵درصد است) می‌باشد، وجود دارد و مشتریان و شرکت‌هایی که قصد تأمین مالی از این راه را دارند باید ماهیانه ۲۵ درصد سود علی‌الحساب را تا پایان سررسید طرح که سقف آن ۵ساله می‌باشد، پرداخت کنند و بعد از اتمام طرح، اصل به علاوه عایدی بیشتر از ۲۵درصد را به تناسب سپرده، به سپرده‌گذارانی که در طرح مذکور شریک بودند پرداخت کند که همان پرداخت قطعی به سپرده‌گذاران می‌باشد و مکانیزمی شبیه بازار سرمایه دارد که تضمین بازارگردانی و ضمانت طرح هم برعهده بانکی است که نقشه کسب و کار اولیه را مورد بررسی قرار داده است.

▪ به‌عنوان سخن پایانی اگر حرف ناگفته‌ای دارید، بفرمایید.

ماهنامه بورس می‌تواند در جهت شناخت بهتر عواملی که در نهادهای مالی درگیر عملیات هستند، ابزارهای جدیدی که ایجاد می‌شود، الزامات و قوانین تازه‌ای که در بازار سرمایه وضع شده است و .... قدم بردارد و در مجموع باعث آگاهی عموم مردم در خصوص بازار سرمایه شود.

در پایان هم از ماهنامه بورس بابت لطف و دعوتی که از بنده داشتند، تشکر می کنم و امیدوارم این راه همواره ادامه‌دار باشد.

ماهنامه بورس می‌تواند در جهت شناخت بهتر عواملی که در نهادهای مالی درگیر عملیات هستند، ابزارهای جدیدی که ایجاد می‌شود، الزامات و قوانین تازه‌ای که در بازار سرمایه وضع شده است و .... قدم بردارد و در مجموع باعث آگاهی عموم مردم در خصوص بازار سرمایه شود.

بورس اوراق بهادار تهران

وبینار دوره‌های آموزشی روزانه بورس اوراق بهادار تهران

رایگان

سطح مقدماتی

سطح متوسط

سطح پیشرفته

جهت کسب اطلاعات بیشتر از برنامه دوره‌ها به نشانی https://tse.ir/cms/Page1650.html مراجعه فرمایید

- جهت حضور در وبینار آموزشی، واژه : آموزش بورس و نام و نام خانوادگی را به سامانه پیامکی بورس به شماره ۱۰۰۰۱۳۴۶ ارسال کنید.
- لینک دسترسی tse.ir/webinar.html
- نام کاربری و رمز عبور قبل از شروع وبینار از طریق سامانه پیامکی بورس ارسال خواهد شد.
- شرکت کنندگان در وبینار تنها در زمان برگزاری کلاس و به صورت زنده قادر به مشاهده محتواهای آموزشی هستند و فایل آفلاین تصویری و یا صوتی در دسترس نخواهد بود.
- تلاش بر این است تا وبینار با بالاترین کیفیت ممکن برگزار شود، اما کیفیت نهایی وابسته به عواملی چون بستر اینترنت است.

ساعت برگزاری : ۱۴ الی ۱۵ (شنبه تا چهارشنبه)

ظرفیت : ۳۰۰ کاربر

@tsebourseamooz sms:10001346 www.tse.ir تلفن : ۲۶۷۴۰۷۱۲ تلفن گویا: ۲۶۷۴۱۱۵۱،۷۱،۸۱،۹۱ (داخلی ۵۴۴)

با توجه به محدودیت ظرفیت، اولویت با افرادی است که سریعتر ثبت نام خود را تکمیل کنند

فراخوان معرفی کتاب در ماهنامه بورس

ماهنامه بـورس در نظر دارد در هر شـماره، بـه معرفی کتاب‌های منتشرشـده در حـوزه بورس و سرمایه‌گذاری بپردازد.

بدین‌وسیله از کلیه نویسندگان و پدیدآورندگان دعوت می‌شود تا آثار خود را جهت معرفی در صفحه «معرفی کتاب» برای این نشریه ارسال نمایند.

لازم به ذکر است ماهنامه بورس متعلق به بورس اوراق بهادار تهران، با رویکرد خبری، تحلیلی و آموزشی، سـابقه‌ای بیش از ۲۵ سـاله در حوزه انتشـار اخبار بازار سرمایه و اطلاعات و آمار اقتصادی دارد.

این ماهنامه به طور تخصصی برای فعالان بازار سرمایه، تمامی ارکان و ناشران بورسی، کارگزاری‌ها، نهادهای مالی (تأمین سرمایه، مشاوران سرمایه‌گذاری، سبدگردان‌ها، صندوق‌های سرمایه‌گذاری) و همچنین مراکز آموزشی به‌خصوص دانشگاه‌ها منتشر می‌گردد.

شرایط ارسال آثار:

- آخرین ویراسـتاری کتاب حداقل در سال ۱۳۹۹ صورت گرفته باشد.
- ارسال ۲ نسـخه از کتاب (یک نسخه جهت معرفـی در ماهنامه بـورس و یک نسخه جهت اهدا به کتابخانه بورس اوراق بهادار تهران)
- ارائه درخواسـت در قالب نامه و شـماره تماس جهت ارتباط با مؤلف

نحوه ارسال آثار:

علاقه‌مندان می‌توانند آثار خـود را به آدرس تهران، سـعادت‌آباد، بلوار شـهرداری، نبش خیابـان ۱۳ شرقی، پـلاک ۳ کد پسـتی: ۱۹۹۸۸۹۶۵۵۱ جهـت بررسـی ارسـال نمایند.

شماره تماس دفتر ماهنامه بورس:

۲۶۷۴۱۱۵۱ داخلی ۴-۵۷۲

آدرس پست الکترونیک ماهنامه:

mahnamehbourse@gmail.com

آدرس اینترنتی:

www.tsemag.ir

مدیریت توسعه فرهنگ سرمایه‌گذاری بورس اوراق بهادار تهران برگزار می کند
کارگاه‌های آموزشی پس‌انداز و سرمایه‌گذاری
فراخوان ویژه مدارس ۱۴۰۲
بورس و مدرسه
موضوع کارگاه
آموزش پس‌انداز و سرمایه‌گذاری متناسب با مقطع تحصیلی و رده سنی به همراه ارائه بسته‌های فرهنگی رایگان
شرکت کنندگان
دانش‌آموزان، هنرجویان، مربیان، معلمان و اولیا دانش آموزان شهر تهران
محل برگزاری
مدارس و هنرستان‌های شهر تهران
و یا بورس اوراق بهادار تهران
اطلاعات و هماهنگی
۲۶۷۴۱۱۵۱
داخلی ۵۷۲
تهران، سعادت‌آباد، بلوار شهرداری، نبش خیابان ۱۳ غربی، پلاک ۳

بورس اوراق بهادار تهران

شرکت توسعه مدیریت
و آموزش بورس (سهامی خاص)
وابسته به سازمان بورس و اوراق بهادار

دوشنبه‌های بورسی

هر دوشنبه با یک موضوع بورسی

ساعت برگزاری ۱۵ الی ۱۶

لینک دسترسی https://www.skyroom.online/ch/tse/osoul

جهت ورود به کلاس از گزینه مهمان استفاده کنید و سپس نام و نام خانوادگی را وارد فرمایید.

امکان حضور برای شرکت‌کنندگان محترم در همان روز از ساعت ۱۴:۴۵ فراهم می باشد.

www.tse.ir